

Trøndelag Forskning og Utvikling

Trøndelag R & D Institute

Spørsmål til Barnehage-Norge 2019

Analyse og resultater fra Utdanningsdirektoratets spørreundersøkelse til barnehagesektoren

**Randi A. Fagerholt
Arnhild Myhr
Linn Renée Naper
Ida Løe**

TFoU-rapport 2020:1

Tittel : Spørsmål til Barnehage-Norge 2019
Analyse og resultater fra Utdanningsdirektoratets
spørreundersøkelse til barnehagesektoren

Forfatter(e) : Randi A. Fagerholt, Arnhild Myhr, Linn Renée Naper og Ida Løe

TFoU-rapport : 2020:1

ISBN : 978-82-7732-299-5

ISSN : 0809-9642

Prosjektnummer : 2782

Oppdragsgiver : Utdanningsdirektoratet

Kontaktperson : Camilla Vibe Lindgaard

Prosjektleder : Randi Ann Fagerholt

Medarbeider(e) : Arnhild Myhr, Linn Renée Naper, Ida Løe og Håkon Sivertsen

Sammendrag : Spørsmål til Barnehage-Norge 2019 er resultatene fra en årlig
undersøkelse fra Utdanningsdirektoratet til
barnehagesektoren. Temaene i årets undersøkelse er:
Bemanningsnormen og pedagognormen, kompetanse og
samarbeid om barnehage- og skolemiljø,
kompetansetilbudene Inkluderende barnehage- og skolemiljø,
beredskap og forebygging av alvorlige hendelser, språk,
overgang barnehage-skole, sosiale medier, kartlegging av
foreldrestøtte og til sist barnehagestyrer.

Emneord : Barnehage

Dato : Januar 2020

Antall sider : 99

Status : Offentlig

Utgiver : Trøndelag Forskning og Utvikling AS
Postboks 2501, 7729 STEINKJER
Telefon 74 13 46 60

FORORD

Trøndelag Forskning og Utvikling AS (TFoU) har sammen med Norsk Institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU) en treårig rammeavtale med Utdanningsdirektoratet om å utføre årlige spørreundersøkelser til barnehage- og skolesektoren. TFoU har ansvaret for gjennomføringen av undersøkelsene til barnehagesektoren. TFoU har gjennomført tilsvarende spørring til barnehagesektoren i årene 2014-2018, og årets undersøkelse er gjennomført på samme måte som tidligere.

Utdanningsdirektoratet samler innspill og kunnskapsbehov fra ulike fagavdelinger internt i direktoratet og fra ulike avdelinger i Kunnskapsdepartementet. Disse innspillene blir samkjørt i én større årlig undersøkelse som går til barnehagesektoren. Årets rapport inneholder ni tema som har fått hvert sitt kapittel.

Prosjektteamet har bestått av Arnhild Myhr, Linn R. Naper, Ida Løe og Randi A. Fagerholt. Disse har hatt hovedansvaret for å gjennomføre oppdraget. Teamet har samarbeidet med NIFU om utforming av spørsmål og rapportering. Ida Løe, Håkon Sivertsen har bidratt i utviklingen av spørreskjema. Randi A. Fagerholt har vært redaktør for rapporten og har sammen med Arnhild Myhr og Linn Naper hatt ansvaret for analysene av de kvantitative dataene. Ida Løe, Linn R. Naper og Randi A. Fagerholt har bidratt i produksjonen av rapporten. Espen Carlsson har kvalitetssikret rapporten.

Vi retter en stor takk til alle som har satt av tid til å besvare spørreskjemaene i høst.

Trondheim, januar 2020

Randi Ann Fagerholt
Prosjektleder

INNHold

	side
FORORD	i
INNHold	ii
FIGURLISTE	v
TABELLER	viii
SAMMENDRAG	X
1. Innledning	1
2. Gjennomføring og beskrivelse av utvalg	3
2.1 Bruttoutvalgene i årets spørring	3
2.2 Overordnet om godkjente respondenter og svarprosjenter	4
2.3 Styrerutvalget: 55 prosent deltakelse og små skjvheter	6
2.4 Eierutvalget: 49,8 prosent deltakelse og tydelig fylkesvis variasjon	10
2.5 Svar fra tre av fire barnehagemyndigheter	14
3. Bemanningsnormen og pedagognormen	17
3.1 Halvparten av alle barnehager oppgir at de har full bemanning i 4-5 timer per dag	17
3.2 Fire av fem styrere oppgir at det er pedagoger til stede sammen med barna i 4-7 timer per dag	18
3.3 Barnehagene har vært forberedt på både bemannings- og skjerpet pedagognorm	20
3.4 Tre av fire eiere sier de har tilstrekkelig antall barnehagelærere	28
3.5 Eierne har i liten grad opplevd utfordringer i forbindelse med ansettelser	31
3.6 To av tre private eiere svarer at kommunen ikke har gitt økte tilskudd til barnehagen(e) for å oppfylle bemanningsnormen	33
3.7 Sammendrag	33
4. Kompetanse og samarbeid om barnehage- og skolemiljø (Partnerskap mot mobbing)	35
4.1 De ansattes kompetanse i å forebygge, stoppe og følge opp mobbing vurderes å ha økt	35
4.2 Eierne opplever at de ansatte i barnehagene har kompetanse på psykososialt barnehagemiljø	37
4.3 Sammendrag	40

5. Kompetansetilbudene Inkluderende barnehage- og skolemiljø.	43
5.1 Styrerne har økt kjennskap til tilbudene under Inkluderende barnehage- og skole-miljø	43
5.2 Eierne har også større kjennskap til tilbudene i Inkluderende barnehage og skole-miljø	45
5.3 Sammendrag	47
6. Beredskap og forebygging av alvorlige hendelser	49
6.1 Ni av ti barnehager har utarbeidet sine beredskapsplaner for alvorlige hendelser	49
6.2 De aller fleste barnehager gjør risikovurderinger for å forbygge alvorlige hendelser og ulykker i barnehagen.	50
6.3 Tre av fire kommuner har tatt høyde for alvorlige hendelser i barnehagen	52
6.4 Sammendrag	53
7. Språk	55
7.1 Språkkartlegging av barn skjer når foreldre eller personalet mener det er behov for det	55
7.2 Årlig språkkartlegging går ned, mens behovsstyrt språkkartlegging øker med årene	60
7.3 Mange barnehager har nedskrevne rutiner når språkkartlegging fører til bekymring	63
7.4 Over to av tre barnehager har endret sitt arbeid med språkstimulering	65
7.5 Nær alle barnehager har tiltak for språkstimulering for barn som har særskilte behov	67
7.6 To av fem barnehager oppgir at foreldre med annen språkbakgrunn alltid involveres i arbeidet med språkstimulering	71
7.7 Sammendrag	73
8. Overgang barnehage – skole	75
8.1 Barnehagene arbeider svært godt med overgang mellom barnehage og skole	75
8.2 Sammendrag	78
9. Sosiale medier	79
9.1 Liten kjennskap til at Utdanningsdirektoratet på sosiale medier blant styrerne	79
9.2 Styrerne mener forskning og nyheter egner seg spesielt godt på sosiale medier	82
9.3 Sammendrag	83
10. Kartlegging av foreldrestøtte	85
10.1 Uformell veiledning er det vanligste foreldrestøttende tiltaket i barnehagene	85

10.2 Barnehagene samarbeider oftest med PPT og helsestasjonen om foreldrestøttende tiltak	86
10.3 Sammendrag	87
11. Barnehagestyrer	89
11.1 En av ti styrere opplyser å ha styreransvar for to barnehager	89
11.2 Svært få styrere opplever å ikke ha tid til å utføre styreroppgaver	91
11.3 20 prosent av styrerne kombinerer styrerstillingen med en annen stilling i barnehagen	92
11.4 Barnehageeierne gir tydeligere støtte til administrative oppgaver enn til pedagogiske oppgaver	94
11.5 Sammendrag	96
Litteraturliste	99
Vedlegg 1 - Spørreskjema til barnehagestyrer, -eier og -myndighet	
Vedlegg 2 – Tabeller og figurer	

FIGURLISTE

Figur	side
Figur 2-1: Kart til venstre viser geografisk spredning i styrerutvalget, mens kart til høyre viser tilsvarende for utvalget av barnehageeiere.	4
Figur 2-2: Svarprosent etter fylke for barnehagestyrere. Prosent.	8
Figur 2-3: Svarprosent etter fylke hos barnehageeiere. Prosent.	12
Figur 2-4: Oversikt over hvilken stilling respondentene som svarer for barnehageeier oppgir (n=314). Prosent.	14
Figur 2-5: Svarprosent etter fylke hos barnehagemyndighet. Prosent.	16
Figur 3-1: Styernes svar på hvor stor del av en typisk dag det er pedagoger til stede sammen med barna. Prosent.	19
Figur 3-2: Styernes svar på om barnegruppenes størrelse har blitt endret i løpet av det siste året som følge av skjerpet pedagognorm. Prosent.	20
Figur 3-3: Styernes positive svar på endringer som har skjedd i barnehagens som følge av skjerpet pedagognorm. Prosent.	21
Figur 3-4: Styernes svar på om bruken av vikarer har blitt endret siste år sammenlignet med tidligere. Prosent.	27
Figur 3-5: Eiernes svar på hvilke endringer som har skjedd som følge av skjerpet pedagognorm. Prosent.	28
Figur 3-6: Private eieres svar på om kommunen har gitt økte tilskudd til barnehagen for å oppfylle bemanningsnormen. Prosent.	33
Figur 4-1: Vurdering av ansattes kompetanse. Tall fra 2019 og 2017. Prosent	36
Figur 4-2: Ansattes rutiner for arbeid med psykososialt miljø. Tall fra 2019 og 2017. Prosent.	36
Figur 4-3: Etablering av samarbeid og nettverk for psykososiale barnehagemiljø. Tall fra 2019 og 2017. Prosent.	37
Figur 4-4: Eiernes vurdering av ansattes kompetanse (n=304). Prosent.	38
Figur 4-5: Eiernes svar på om ansatte har rutiner. Tall fra 2019 og 2017. Prosent.	39
Figur 4-6: Etablering av samarbeid og nettverk for psykososiale barnehagemiljø. Tall fra 2019 og 2017. Prosent.	40
Figur 5-1: Styernes svar på om de har kjennskap til tilbudene i kompetanseutvikling for godt barnehagemiljø. Tall fra 2017 og 2019. Prosent.	43
Figur 5-2: Styernes svar på om de vil delta på tilbudene i Inkluderende barnehage- og skolemiljø. Tall fra 2019 og 2017. Prosent.	44
Figur 5-3: Eiernes svar på om de har fått informasjon om eller kjenner til tilbudene i Inkluderende barnehage- og skolemiljø. Tall fra 2019 og 2017. Prosent.	45
Figur 5-4: Eiernes svar på om det er aktuelt å delta i noen av tilbudene i Inkluderende barnehage- og skolemiljø. Tall fra 2019 og 2017. Prosent.	46

Figur 6-1: Barnehagestyrers svar på spørsmål om barnehagens arbeid med beredskap i 2015 – 2019. Prosent.	51
Figur 7-1: Styrernes svar på hvor ofte det brukes språkkartleggingsverktøy. Prosent.	57
Figur 7-2: Styrernes svar på hvilke språkkartleggingsverktøy som brukes. Tall fra 2019, 2015, 2012 og 2008. Prosent.	58
Figur 7-3: Styrernes svar på hvor ofte språkkartlegging gjennomføres i barnehagen. Tall fra 2019, 2015, 2012 og 2008. Prosent.	60
Figur 7-4: Styrenes svar på hvem som vanligvis utfører språkkartleggingen. Tall fra 2008, 2012, 2015 og 2019. Prosent.	61
Figur 7-5: Bruk av resultater fra språkkartlegging. Tall fra 2019 og 2015. Prosent.	62
Figur 7-6: Om barnehagen har nedskrevne rutiner for å følge opp barn som trenger særskilt tilrettelagt tilbud mht. språk. Prosent. (n=896)	64
Figur 7-7: Om barnehagen har endret sitt arbeid med språkstimulering i løpet av de siste tre år. Prosent. (n=895)	65
Figur 7-8: Styrernes svar på i hvor stor grad følgende forhold har ført til endring i arbeidet med språkstimulering. Tall fra 2019 og 2015. Gjennomsnitt*	66
Figur 7-9: Hvorvidt barnehagen har spesielle tiltak/aktiviteter for språkstimulering for ulike grupper barn. Tall fra 2019 og 2015. Prosent.	67
Figur 7-10: Bruk av ulike metoder i arbeidet med språkstimulering. Tall fra 2008, 2012, 2015 og 2019. Prosent.	68
Figur 7-11: Informasjon til foreldre med en annen språklig bakgrunn enn norsk. Tall fra 2015 og 2019. Gjennomsnitt*.	70
Figur 7-12: Hvorvidt foreldre med annen språklig bakgrunn involveres i arbeidet med språkstimulering i barnehagen. Tall fra 2019 og 2015. Prosent.	71
Figur 7-13: Barnehager som oppgir at de har hatt ansatte som ikke har tilstrekkelig norskkunnskaper til å kommunisere godt med kolleger, barn eller foreldre på norsk. Tall fra 2015 og 2019. Prosent.	73
Figur 8-1: Tidslinje #1 over svar på tiltak som fremmer overgangen mellom barnehage og skole. Data fra i tidsperioden 2004-2019. Prosent.	76
Figur 8-2: Tidslinje #2 over svar på tiltak som fremmer overgangen mellom barnehage og skole. Data fra i tidsperioden 2004-2019. Prosent.	77
Figur 9-1: Styrernes kjennskap til Utdanningsdirektoratet på sosiale medier (n=860). Prosent.	79
Figur 9-2: Hvorvidt styrerne følger ulike kanaler på sosiale medier (n=860). Prosent.	80
Figur 9-3: Styrernes svar på hvorvidt innhold fra Utdanningsdirektoratet på sosiale medier er nyttig for arbeidet i barnehagen (n=235). Prosent.	80
Figur 9-4: Om styrerne har delt eller videresendt innhold fra Udir til sine ansatte (n=235). Prosent.	81
Figur 9-5: Temaer styrerne mener egner seg spesielt godt på sosiale medier. Prosent. (n=860)	82

Figur 9-6: Om styrerne har sett tilbud for videreutdanning fra Utdanningsdirektoratet på sosiale medier (n=860). Prosent.	83
Figur 10-1: Om barnehagen samarbeider med andre tjenester om foreldrestøttende tiltak (n=875). Prosent.	86
Figur 11-1: Hvor mange barnehager styrerne oppgir å være styrer for. Prosent.	89
Figur 11-2: Styrernes svar på spørsmål om de kombinerer stillingen som styrer med en annen stilling i barnehage. Prosent	92
Figur 11-3: Om styrer får støtte fra barnehageeier til å løse administrative oppgaver. Prosent.	94
Figur 11-4: Om styrer får støtte fra barnehageeier til å løse pedagogiske oppgaver. Prosent.	95
Figur 11-5: Om styrer får støtte fra barnehageeier til å løse andre oppgaver. Prosent.	96

TABELLER

Tabell	side
Tabell 1-1: Tema og målgrupper i Utdanningsdirektoratets spørringer til Barnehage-Norge 2019.	1
Tabell 2-1: Bruttoutvalg og status etter respondentgruppe, antall	5
Tabell 2-2: Sammenligning, godkjente og ikke-godkjente svar	5
Tabell 2-3: Bruttoutvalg, populasjon (antall) og svarprosent	6
Tabell 2-4: Populasjon, bruttoutvalg og svarprosent i styrerundersøkelsen	7
Tabell 2-5: Svarprosent i styrerundersøkelsen etter eieform	8
Tabell 2-6: Svarprosent i styrerundersøkelsen etter barnehagens størrelse (antall barn) og landsdel	9
Tabell 2-7: Antall barnehager og andel private - populasjon og nettoutvalg	10
Tabell 2-8: Populasjon, bruttoutvalg og svarprosent i eierundersøkelsen	11
Tabell 2-9: Svarprosent i eierundersøkelsen etter eieform.	12
Tabell 2-10: Antall eiere og andel private eiere populasjonen og i nettoutvalget	13
Tabell 2-11: Populasjon(bruttoutvalg), nettoutvalg og svarprosent i myndighetsundersøkelsen fordelt etter fylke	15
Tabell 3-1: Antall timer med full bemanning. Prosent.	17
Tabell 3-2: Antall timer med full bemanning fordelt på barnehagestørrelse målt i antall barn. Prosent.	18
Tabell 3-3: Styrernes anslag på timer pedagoger er til stede sammen med barna, fordelt på barnehagestørrelse målt etter antall barn. Prosent.	20
Tabell 3-4: Hva den nye bemanningsnormen har ført til av endringer i barnehagene. Prosent.	24
Tabell 3-5: Svar på om de økte kravene i bemanningsnormen og pedagognormen har medført utfordringer knyttet til ulike ansettelse. Gjennomsnitt.	26
Tabell 3-6: Eiernes svar på hvilke endringer som er gjort for å imøtekomme den nye bemanningsnormen. Prosent.	30
Tabell 3-7: Eiernes svar på om de økte kravene i bemanningsnormen og pedagognormen har medført utfordringer knyttet til ulike ansettelse. Gjennomsnitt.	32
Tabell 6-1: Gjennomføring av siste beredskapsøvelse i barnehagen, resultater fra 2015-2019*. Prosent.	50
Tabell 6-2: Om kommunen har tatt høyde for alvorlige hendelser i barnehagen i sin risiko og sårbarhetsanalyse (ROS)	52
Tabell 6-3: Gjennomføring av øvelser for alvorlige hendelser de siste tre årene	53
Tabell 7-1: Styrernes svar på hvilken språkkartleggingsrutine de benytter i barnehagen. Prosent	56
Tabell 7-2: Styrernes utdypende opplysninger om andre språkkartleggingsverktøyer som benyttes. Antall svar.	59

Tabell 7-3: Styrernes svar på om barnehagen har nedskrevne rutiner for å informere andre instanser dersom kartlegginger fører til bekymring. Tall fra 2015 og 2019. Prosent.	63
Tabell 7-4: Andel barn i barnehagen med annen språklig bakgrunn enn norsk (eller samisk) fordelt på kommunestørrelse og barnehagestørrelse. Gjennomsnitt.	69
Tabell 7-5: Oversikt over andel årsverk av de ansatte i barnehagen som har et annet førstespråk enn norsk (eller samisk i samiske områder). Gjennomsnitt.	72
Tabell 10-1: Barnehagestyrernes svar på om deres barnehage tilbyr følgende foreldrestøttende tiltak. Prosent.	85
Tabell 11-1: Antall barnehager styrerne er styrer for fordelt på stillingsprosent i barnehagen(e), antall timer til stede i barnehagen(e) og antall barn i barnehagen(e). Gjennomsnitt.	90
Tabell 11-2: Barnehagestyrernes vurdering av i hvilken grad de har tilstrekkelig tid til å utføre styreroppgaver. Gjennomsnitt.	91
Tabell 11-3: Barnehagestyrernes vurdering av i hvilken grad de har tilstrekkelig tid til å utføre styreroppgaver. Gjennomsnitt.	92
Tabell 11-4: Stillingsprosent for styrere med annen stilling i tillegg til styrerrollen. Prosent.	93

SAMMENDRAG

Bemanningsnormen og pedagognormen

13 prosent av barnehagene oppgir å ha full bemanning (jf. bemanningsnormen) i 6-7 timer per dag. Over halvparten av alle barnehager (53 prosent) oppgir å ha full bemanning rundt 4-5 timer per dag. Andelen som oppgir at de har full bemanning kun 2-3 timer per dag er 28 prosent. Én av tre kommunale barnehagestyrere opplyser at barnehagen har 2-3 timer med full bemanning i barnehagen, mens nær én av fire private barnehager oppgir det samme. Uavhengig av barnehagestørrelse rapporteres full bemanning i 4-5 timer som det mest vanlige. De minste barnehagene (under 26 barn) rapporterer hyppigere å ha full bemanning i 6-7 timer per dag. Rundt én av tre barnehager i kategorien «flere enn 50 barn» oppgir at det er full bemanning i anslagsvis 2-3 timer per dag.

Barnehagestyrerne er bedt om å gi et anslag på hvor mange timer i løpet av en typisk dag det er pedagoger til stede sammen med barna (ikke en vurdering av pedagogtetthet). 40 prosent av alle barnehagestyrerne oppgir at det er pedagoger til stede mellom 4-5 timer per dag. Videre opplyser 40 prosent av styrerne at det er pedagoger til stede mellom 6-7 timer per dag. Flere kommunale enn private barnehager oppgir at de har pedagoger til stede i 4-5 timer per dag. 13 prosent av barnehagestyrerne oppgir at det er pedagoger til stede i mer enn 7 timer per dag, og det er flere private enn kommunale barnehagestyrere som oppgir dette.

Data viser en tendens til at de minste barnehagene (under 26 barn) har pedagoger til stede sammen med barna i større grad enn de øvrige barnehagetyperne. Utover dette ser vi at bildet fordeler seg relativt likt og uavhengig av antall barn i barnehagen (barnehagestørrelse).

Barnehagestyrerne har vært forberedt på både den nye bemanningsnormen og den skjerpede pedagognormen. De fleste styrerne oppgir at barnegruppenes størrelse ikke har blitt endret i løpet av det siste året som følge av skjerpet pedagognorm, men at de heller har fått flere pedagoger per barnegruppe. Over én av tre barnehager oppgir at de ikke har hatt noen endringer i barnegruppenes størrelse, fordi kravet var oppfylt før den skjerpede normen trådte i kraft.

74 prosent av styrerne opplyser det ikke har skjedd særskilte endringer i ansettelses og at de har tilstrekkelig antall barnehagelærere, sett i sammenheng med skjerpet pedagognorm. 58 prosent av styrerne oppgir at de har tilstrekkelig bemanning fra før, sett i sammenheng med den nye bemanningsnormen. Dette bildet bekreftes av svarene fra barnehageeierne.

De økte kravene i bemanningsnormen og skjerpet pedagognorm har skapt få utfordringer knyttet til ansettelse av barne- og ungdomsarbeidere og annen grunnbemanning, mens det i noen grad er utfordrende å ansette barnehagelærere.

Over halvparten av barnehagene oppgir også at vikarbruken i barnehagene er den samme som tidligere år. Flere kommunale barnehager enn private oppgir at de har økt bruken av vikarer, mens flere private barnehager enn kommunale oppgir at de har redusert vikarbruken det siste året.

68 prosent av private barnehageeierne oppgir at kommunen ikke har gitt økte tilskudd til barnehagen(e) for å oppfylle bemanningsnormen utover minimumskravet i finansieringsforskriften, mens 20 prosent svarer bekræftende på dette.

Kompetanse og samarbeid om barnehage- og skolemiljø

Sammenlignet med 2017 har styrerne gitt betraktelig mer positive vurdering av de ansattes kompetanse til å forebygge, stoppe og følge opp mobbing og andre krenkelser. I 2019 mener to av tre styrere at deres ansatte har denne kompetansen i enten stor eller svært stor grad, noe som er en økning på 50 prosent siden 2017. Barnehageeierne bekrefter også dette bildet, hvor over to av tre eiere opplever at ansatte i barnehagen har denne kompetansen, en økning på 41 prosent siden 2017. Private eiere vurderer kompetansen som mer tilstrekkelig på dette området enn de kommunale eiere.

Vi finner også en økning i styrernes vurderinger av rutinene til de ansatte i forbindelse med dette arbeidet. Fire av fem styrere oppgir at de ansatte i stor eller svært stor grad har rutiner for å oppdage, forebygge og stoppe mobbing. Barnehageeierne bekrefter dette, hvor nær fire av fem eiere oppgir det samme.

På spørsmål om samarbeid og nettverk gir barnehageeierne en mer positiv vurdering av situasjonen enn barnehagestyrerne. Over halvparten av eierne mener barnehagen i stor eller svært stor grad har et godt samarbeid og nettverk i arbeidet med psykososialt miljø. Private eiere gir en høyere vurdering av påstanden om at barnehagen(e) har rutiner for arbeidet med å håndtere, forebygge, stoppe og følge opp mobbing enn de kommunale. Rundt to av fem styrere oppgir at de ansatte i barnehagen i stor eller svært stor grad har etablert dette. Vi finner for øvrig ingen endringer fra 2017 i styrernes svar på om de ansatte har etablert et godt samarbeid og nettverk eksternt rundt arbeidet med å oppdage, forebygge og stoppe mobbing.

Kompetansetilbudene Inkluderende barnehage- og skolemiljø

Både barnehagestyrerne og -eierne har økt sin kjennskap til kompetanseutviklingstilbudene under Inkluderende barnehage- og skolemiljø siden 2017. Nær halvparten av så vel styrerne som eierne oppgir at de kjenner til - eller har fått informasjon om - Læringsmiljøprosjektet. Det er de private barnehagestyrerne og private barnehageeierne som oppgir *minst* kjennskap til Læringsmiljøprosjektet.

Én av tre styrere kjenner til både det samlingsbaserte prosjektet og det nettbaserte tilbudet, mens over én av tre barnehageeiere kjenner til både det samlingsbaserte tilbudet og nettbaserte tilbudet. I 2017 var det kun marginale forskjeller på eierskap og styrernes kjennskap til de ulike alternativene, i 2019 er derimot kjennskapen størst blant de kommunale styrerne for alle de tre alternativene. Likt som i 2017 kjenner flere kommunale eiere til de ulike tilbudene i 2019 enn de private eierne.

Når det gjelder hvorvidt deltagelse på de ulike alternativene er aktuelt, ønsker én av tre styrere å delta i Læringsmiljøprosjektet, én av tre ønsker å benytte seg av det nettbaserte tilbudet, mens én av fem styrere oppgir at det ville vært aktuelt å delta på det samlingsbaserte tilbudet. Sammenlignet med 2017 oppgir ti prosent flere styrere at de har deltatt på noen av tilbudene i 2019. Flere kommunale barnehagestyrere enn private oppgir at de allerede har deltatt i noen av tilbudene. Interessen for deltagelse på de ulike tilbudene er blant barnehageeierne høyest for det nettbaserte tilbudet. Én av fire kommunale barnehageeiere oppgir at de allerede har deltatt i noen av tilbudene, mens kun én av ti private barnehageeiere oppgir det samme.

Beredskap og forebygging av alvorlige hendelser

Ni av ti barnehager har utarbeidet sine beredskapsplaner for alvorlige hendelser. 45 prosent har hatt beredskapsøvelser i løpet av de siste tre årene, 22 prosent av disse har hatt øvelse i løpet av det siste året.

Tallene for barnehagestyrere som har gjort risikovurderinger for å forebygge alvorlige hendelser og ulykker i barnehagen har holdt seg stabil siden 2015, i år har 86 prosent gjort dette. 94 prosent har gjort risikovurderinger for å forebygge ulykker i barnehagen de siste to årene.

Det er mindre vanlig at barnehagene er i kontakt med politiet for å drøfte eller få informasjon om beredskap mot alvorlige hendelser, og tendensen i perioden 2015-2019 er at færre barnehager har møter med politiet.

64 prosent av styrerne kjenner til veilederen om alvorlige hendelser i barnehager og utdanningsinstitusjoner som ligger på Utdanningsdirektoratets hjemmesider, og to av tre styrere er fornøyd eller svært fornøyd med denne veilederen.

Ni prosent færre kommuner som lokal barnehagemyndighet oppgir at de har tatt høyde for alvorlige hendelser i sin ROS-analyse, sammenlignet med i 2018.

De siste tre årene har kommunene i hovedsak gjennomført skrivebordøvelser og øvelser for krisestab.

Språk

Over åtte av ti barnehager har rutiner for å vurdere barnas norskkunnskaper spesielt, før skolestart. Videre er den dominerende språkkartleggingspraksisen i barnehagen å kartlegge barns språk når enten foreldre og/eller personalet mener det er behov for det, men 30 prosent av barnehagene kartlegger også rutinemessig alle barn i barnehagen. Språkkartleggingsverktøy brukes av halvparten av barnehagene noen ganger, mens to av fem barnehager alltid bruker disse verktøyene. «Tras» og «Alle med» er verktøyene flest barnehager bruker, og slik har det vært siden 2008.

Når det gjelder hvor ofte språkkartleggingen gjennomføres, så går den årlige språkkartleggingen ned, mens behovsstyrt kartlegging øker med årene, og det er primært barnehagelærerne som utfører språkkartleggingen. Resultatene brukes vanligvis til informasjon og samtaler og/eller samarbeid med foreldre, samt identifisere barn som trenger særskilt tilrettelagte tilbud.

Barnehagene har i stor grad nedskrevne rutiner for å informere både foreldre, skole og PPT når språkkartlegging fører til bekymring, og videre har to av tre barnehager nedskrevne rutiner for å følge opp barn som trenger særskilt tilrettelagt tilbud med hensyn til språk.

Over to av tre barnehager har endret sitt arbeid med språkstimulering de siste tre år. Styrerne opplever størst endring i språkstimuleringsarbeid som følge av at mange ansatte har deltatt på kompetanseheving og at ansatte leser veiledere og forskningsrapporter eller lignende fagstoff. Nærmest alle barnehagestyrere oppgir at de har spesielle tiltak eller aktiviteter for språkstimulering overfor barn med særskilte behov. Egnede bøker/lydbøker benyttes som språkstimulering i fire av fem barnehager, mens Snakkepakke brukes i tre av fire barnehager. Rundt to av tre barnehager oppgir at de har egenprodusert materiale.

Jo større kommunene er, jo større blir andelen barn med annen språklig bakgrunn enn norsk (eller samisk i samisktalende områder). Andelen barn med annen språklig bakgrunn enn norsk (eller samisk) varierer også med barnehagens størrelse målt ved totalt antall barn. Videre har kommunale barnehager en høyere andel barn med annen språklig bakgrunn enn private barnehager.

Det vanligste er at personalet gir informasjon muntlig til foreldrene med en annen språklig bakgrunn enn norsk. Det er minst vanlig å gi infomateriell på foreldrenes språk. To av fem barnehager svarer at de alltid involverer foreldrene med annen språklig bakgrunn enn norsk (eller samisk) i arbeidet med språkstimulering i barnehagen. Nær en av fem styrere oppgir at dette avhenger av språket til foreldrene.

Andelen årsverk ansatte med annen språklig bakgrunn enn norsk (eller samisk) øker i takt med kommunens størrelse. Hovedstadens bydeler har den høyeste andelen årsverk av ansatte med annen språklig bakgrunn enn norsk. Andelen årsverk med

annen språklig bakgrunn varierer i noen, men liten, grad mellom barnehager av ulik størrelse. Videre det er ingen forskjeller mellom kommunale og private barnehager når det kommer til andelen årsverk i barnehagen som har et annet førstespråk enn norsk eller samisk i samiske områder.

I 2015 hadde 32 prosent av styrerne opplevd at ansatte ikke har tilstrekkelig norskkunnskaper til å kommunisere godt med kolleger, barn eller foreldre på norsk i løpet av det siste året. I 2019 har andelen gått ned til 19 prosent.

Overgang barnehage - skole

Så nær som alle barnehager har skoleforberedende tiltak for 5-åringer, innhenter samtykke fra foresatte til å overføre opplysninger om enkeltbarn til skolen, og har etablerte rutiner for å involvere foreldre i forbindelse med overgangen fra barnehage til skole. Det er også etablert rutiner i så nær som alle barnehager for samarbeid mellom barnehage og skole på kommunalt nivå, samt rutiner for tidlig samarbeid mellom barnehage og skole dersom barn har behov for særskilt tilrettelagt omsorg.

74 prosent av barnehagestyrerne oppgir at de har etablert felles møteplasser for lærere i barnehage og skole. I Spørsmål til Skole-Norge 2019 oppgir 80 prosent av skolelederne det samme og 87 prosent av skoleeierne det samme. 75 prosent av barnehagestyrerne oppgir at det er etablert rutiner/utarbeidet planer som sikrer sammenheng og progresjon i læringsinnholdet i barnehage og skole. I Spørsmål til Skole-Norge 2019 bekreftet om lag halvparten av skolelederne det samme.

Sosiale medier

Kun to av fem styrere oppgir at de kjenner til at Utdanningsdirektoratet er på sosiale medier. Facebook er den kanalen flest barnehagestyrere er på, litt over én av fire barnehagestyrere følger Utdanningsdirektoratet her. De andre kanalene er lite kjent for styrerne, kun fem prosent følger direktoratet på Instagram, mens én prosent av styrerne følger Utdanningsdirektoratet på Twitter.

Halvparten av styrerne som følger direktoratet på sosiale medier oppgir at innholdet er nyttig i noen grad, mens 43 prosent av styrerne opplever at innholdet er nyttig enten i svært stor grad eller i stor grad. 72 prosent av styrerne som følger Utdanningsdirektoratet har delt eller videresendt innhold til sine ansatte.

Barnehagestyrerne mener forskning egner seg spesielt godt på sosiale medier, mange mener også nyheter og gode eksempler egner seg som temaer. Over halvparten av styrerne mener tips, triks og ideer egner seg spesielt godt på sosiale medier. Færrest styrere oppgir at rammeplan og regelverk rundt de nevnte temaene kan egne seg spesielt godt på sosiale medier.

Én av fem barnehagestyrere har sett tilbud for videreutdanning fra Utdanningsdirektoratet på sosiale medier.

Kartlegging av foreldrestøtte

Av foreldrestøttende tiltak i barnehagen utfører over halvparten av barnehagene uformell veiledning, mens to av fem barnehager har møter med særskilte temaer og én av fire barnehager har formell veiledning med foreldre. Resultatene viser at det er liten forskjell mellom kommunale og private barnehager i styrernes svar på om deres barnehage tilbyr foreldrestøttende tiltak.

57 prosent av barnehagene samarbeider alltid eller ofte med PPT om foreldrestøttende tiltak, 37 prosent samarbeider alltid eller ofte med helsestasjon, 25 prosent samarbeider alltid eller ofte med barnevernet, 16 prosent samarbeider alltid eller ofte med andre tjenester, mens 14 prosent samarbeider alltid eller ofte med BUP.

Barnehagestyrer

Resultatene tyder på at det å ha styreransvar for mer enn to barnehager er relativt lite utbredt. Variasjonen i stillingsprosent og tilstedeværelse er dessuten stor. Styrere med ansvar for én barnehage rapporterer i gjennomsnitt å ha en tilnærmet full stilling og er til stede mesteparten av tiden. Stillingsprosent og tilstedeværelse er naturlig lavere når styrer har ansvar for flere barnehager. For de som har ansvar for to barnehager, kan data tyde på at styreren gjerne har en større stillingsprosent og tilbringer mer tid i den ene av barnehagene (gjerne den største av de to).

Opplevelsen av å være presset på tid ser ut til å være sterkest for styrere i private barnehager, og også blant styrere som har styreransvar for mer enn én barnehage. Rundt 20 prosent av barnehagestyrerne opplyser dessuten å ha en stilling ved siden av styrerstillingen. Dette gjelder nesten utelukkende styrere med styreransvar i kun én barnehage og i de fleste tilfeller kombineres da styrerstillingen med en stilling som pedagogisk leder. For to av tre ligger stillingsprosenten for denne tilleggsstillingen under 50 prosent.

En større andel av de private styrerne opplyser at de i stor grad får nødvendig støtte fra eier til administrative og pedagogiske oppgaver. Samtidig er det en større andel blant de kommunale som opplyser at de i noen grad får den nødvendige støtten. Totalt er andelen styrere som i noen eller stor grad mener å få nødvendig støtte fra sin eier størst blant de kommunale barnehagene. Barnehagestyrere i private barnehager rapporterer samtidig at de i mindre grad behov for støtte fra eier. Totalt sett kan det se ut til at styrerne i undersøkelsen oppfatter at eier bistår med mer støtte til administrative oppgaver til pedagogiske oppgaver.

1. INNLEDNING

Trøndelag Forskning og Utvikling (TFoU) har gjennomført årlige spørreundersøkelser blant barnehagestyrere, -eiere og kommunal barnehagemyndighet hver høst siden 2014. Denne undersøkelse er den sjette i rekken.

Undersøkelsen har tre målgrupper: barnehagestyrere ved kommunale og private barnehager, barnehageeiere for kommunale og private barnehager og barnehagemyndighetene i kommunen. Hver undersøkelse er dokumentert gjennom en egen rapport med tittelen «Spørsmål til Barnehage-Norge». Undersøkelsen høsten 2019 ble gjennomført i perioden 2. oktober til 2. november.

Antall tema som inngår i undersøkelsen varierer fra gang til gang, og enkelte tema gjentas med jevne mellomrom. I alt ti tema inngikk i høstens undersøkelse. En oversikt over temaene, og hvilke av målgruppene de har gått til, vises i Tabell 1-1. Alle temaene presenteres i hvert sitt kapittel i rapporten. Temaet «Evaluering av ordningen med fylkesvise mobbeombud» inngår i et annet oppdrag som utføres av NOVA på vegne av Utdanningsdirektoratet, og resultatene blir dermed ikke rapportert her.

Tabell 1-1: Tema og målgrupper i Utdanningsdirektoratets spørringer til Barnehage-Norge 2019.

Tema	Barnehagestyrere	Barnehageeiere	Kommunen som lokal barnehagemyndighet
Bemanningsnorm og pedagognorm i barnehagen	X	X	
Stedlig leder/styrer i barnehager	X		
Evaluering av ordningen med fylkesvise mobbeombud	X	X	X
Kompetanse og samarbeid om barnehage- og skolemiljø	X	X	
Kompetansetilbudene			
Inkluderende barnehage- og skolemiljø	X	X	
Beredskap og forebygging av alvorlige hendelser	X		X
Språk	X		
Overgang barnehage-skole	X		
Sosiale medier	X		
Kartlegging av foreldre-støttende tiltak	X		

Dette er i stor grad en deskriptiv rapport, med mange tabeller og figurer. Vær oppmerksom på at gruppene er små i enkelte analyser. Vi rapporterer kun på observerte forskjeller som er statistisk signifikante.

2. GJENNOMFØRING OG BESKRIVELSE AV UTVALG

Spørringene for Utdanningsdirektoratet ble gjennomført i perioden 2. oktober-1. november 2019. Undersøkelsen ble gjennomført elektronisk for alle tre målgrupper. Det ble gitt i alt fem påminnelser om undersøkelsen, en per uke og en ekstra de siste dagene. Det ble lagt ekstra innsats i å få svarprosenten opp, blant annet ved å tilpasse påminnelsene til ulike grupper av respondenter.

Spørreskjemaet er utarbeidet i samarbeid mellom Utdanningsdirektoratet, NIFU og TFoU. Utdanningsdirektoratet laget det første utkastet. TFoU har deretter kommet med forbedringsforslag til spørsmålsutformingen, men har i hovedsak latt oppdragsgiver bestemme innholdet i spørsmålene. Spørsmålene er også pilotert og gjennomgått av en referansegruppe bestående av representanter fra de tre målgruppene.

For å redusere belastningen på barnehagesektoren er Utdanningsdirektoratets spørring organisert som en utvalgsundersøkelse. Det er derfor laget tre sammenliknbare utvalg av barnehagestyrere og barnehageeiere, slik at styrere og eiere ikke kontaktes oftere enn hvert tredje år. Vi omtaler i det følgende disse tre utvalgene for undersøkelsens *bruttoutvalg*. Med *bruttoutvalg* mener vi alle (styrere, eier eller barnehagemyndigheter) som har *mottatt invitasjon* til undersøkelsen. Vi har altså tre *bruttoutvalg*, et til hver respondentgruppe. I denne rapporten er det imidlertid data basert på *nettoutvalget* som presenteres. Med *nettoutvalg* mener vi den delen av *bruttoutvalget* som faktisk har svart på undersøkelsen. Forholdet mellom *nettoutvalg* og *bruttoutvalg* gir oss undersøkelsens svarprosent.

Nedenfor presenteres fortløpende en beskrivelse av undersøkelsens *bruttoutvalg*, svarprosent og en sammenlikning av brutto- og *nettoutvalg* opp imot populasjonene *bruttoutvalgene* er trukket fra.

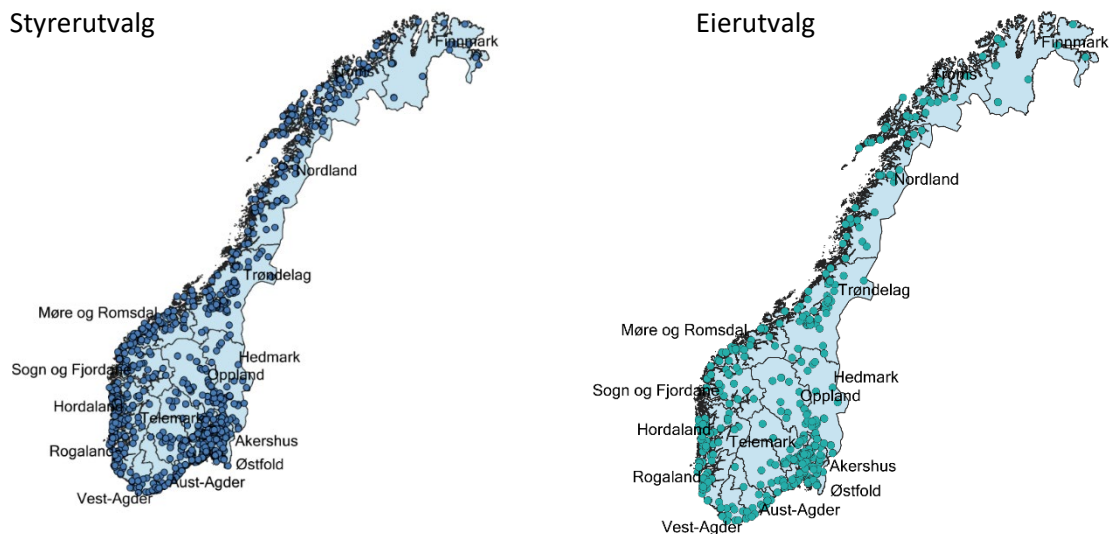
2.1 Bruttoutvalgene i årets spørring

De kommunale barnehagemyndighetene deltar i undersøkelsen hvert år. Ettersom det har vært flere kommunesammenslåinger det siste årene, har vi justert myndighetsutvalget for dette. Antall kommuner per 1.januar 2019 var 422. For Oslo kommune sendes spørreskjema til de 15 bydelene i kommunen. Totalpopulasjonen er altså 436 kommuner/bydeler.

I styrerundersøkelsen inngår private og kommunale ordinære barnehager. Åpne barnehager og familiebarnehager er ikke inkludert. Ved tidligere anledninger er det forsøkt å invitere slike barnehager, men tilbakemeldingene har i de fleste tilfellene vært at spørsmålene i mindre grad er relevante for denne gruppen.

Eierundersøkelsen sendes til et utvalg private og kommunale eiere. Som for styrerundersøkelsen sendes den kun til eiere av ordinære barnehager.

Utvalgene for eier- og styrerundersøkelsen er gjentak av utvalget brukt i spørringen i 2016, og er i tillegg er supplert med nyetablerte enheter i 2019 fra Norsk Barnehageregister (NBR). Nedlagte enheter er så langt de er identifisert tatt ut av undersøkelsen.¹

Figur 2-1: Kart til venstre viser geografisk spredning i styrerutvalget, mens kart til høyre viser tilsvarende for utvalget av barnehageeiere.

2.2 Overordnet om godkjente respondenter og svarprosent

Tabell 2-1 viser bruttoutvalg og status fordelt på respondentgruppene barnehagestyrere (privat og kommunal), barnehageeiere (privat og kommunal) og kommunen som barnehagemyndighet.

¹ På grunn av store endringer på eiersiden de siste 3-5 årene har det gradvis blitt mer og mer utfordrende å gjenta utvalg fra tidligere år for styrer- og eierundersøkelsene. Det vil derfor, og fra og med 2020, trekkes nye utvalg for fremtidige spørringer til barnehagesektoren.

Tabell 2-1: *Bruttoutvalg og status etter respondentgruppe, antall*

	Godkjent	Godkjent, noen svar	Ikke godkjent, noen svar	Ikke svart	Frafalt	Totalt
Barnehagestyrer	848	55	54	554	117	1628
Barnehageeier	297	17	18	248	51	631
Barnehage-myndighet	329	-	-	68	40	437
Totalt	1474	72	72	870	208	2696

Kategorien *godkjent* gjelder respondentene som har gjennomgått hele undersøkelsen. *Godkjent – noen svar* henviser til respondenter som ikke har fullført, men har svart på minst 30 prosent av spørsmålene i sin gruppe. *Ikke godkjent – noen svar* er dermed respondentene som har svart på mindre enn 30 prosent.² Den nest siste kategorien består av de som *ikke har svart* (vi har også inkludert de som kun har åpnet uten å svare på noen spørsmål i denne kategorien). Kategorien *frafalt* henviser til de som aktivt har gitt beskjed om at de ikke ønsker eller har hatt mulighet til å svare på høstens spørring.

For å gi et bilde av gruppen *ikke godkjent – noen svar* viser Tabell 2-2 maksimalt antall svar for hver respondentgruppe, samt gjennomsnitt og median for både ekskluderte og inkluderte respondenter.

Tabell 2-2: *Sammenligning, godkjente og ikke-godkjente svar*

	Barnehagestyrere		Barnehageeiere		Barnehagemyndighet	
	Ikke godkjent	Godkjent	Ikke godkjent	Godkjent	Ikke godkjent	Godkjent
Maks. ant. svar ³	37	37	8	8	-	2
Gjennomsnitt	4,7	36.1	1.2	7.9	-	2
Median	4	37	1	8	-	2

Det kommer frem av tabellen at de respondentene som ikke ble godkjent har gitt svært få svar sammenliknet med gjennomsnittet innad i sin gruppe (henholdsvis for styrere og eiere). En nærmere analyse av data for gruppen *ikke godkjent* viser dessuten at frafallet skjer relativt jevnt utover i undersøkelsen. Dette, samt et beskjedent antall ikke-godkjente respondenter, tilsier at resultatene i liten grad ville påvirkes av å

² De respondentene som har besvart under 30 prosent av undersøkelsen er tatt ut av utvalget før rapportering. Dette er gjort i samråd med oppdragsgiver og imøtekommer et ønske om at barnehagerapporteringen skal være mer direkte sammenliknbart med tilsvarende undersøkelse blant grunnskoler.

³ Det maksimale antall svar i beregning av svarprosent referer til det antall spørsmål innen hver gruppe som går til alle respondenter. Antall svar på enkeltspørsmål i rapporteringen vil kunne avvike fra dette antallet i det en del spørsmål er flervalg og/eller er betinget på tidligere svar i skjemaet.

inkludere respondentene i utvalget. Endelig svarprosent relatert til bruttoutvalg og populasjon er vist i Tabell 2-3.

Tabell 2-3: *Bruttoutvalg, populasjon (antall) og svarprosent*

	Barnehagestyrere	Barnehageeiere	Barnehagemyndighet
Bruttoutvalg	1628	631	436
Populasjon	5173	2486	436
Nettoutvalg (Godkjente svar)	903	314	329
Svarprosent bruttoutvalg	55.5	49.8	75.5
Svarprosent populasjon	17.5	12.6	75.5

Svarprosenten er beregnet for de som har fullført mer enn 30 prosent og er sammenliknbar med svarprosent i rapporten Spørsmål til Barnehage-Norge 2018 (Fagerholt m.fl. 2019). For styrere er årets svarprosent 55,5 prosent (54,4 prosent i 2018), for eiere er svarprosenten 49,8 prosent (41,1 prosent i 2018) og for Barnehagemyndigheten 75,3 (70,3 i 2018). I eierundersøkelsen har svarprosenten økt med 8,7 prosentpoeng sammenliknet med i fjor, det er grunn til å tro at denne positive utviklingen i svarprosent i eierundersøkelsen delvis skyldes målrettet påminnelse til ulike grupper av respondenter.

2.3 Styrerutvalget: 55 prosent deltakelse og små skjevheter

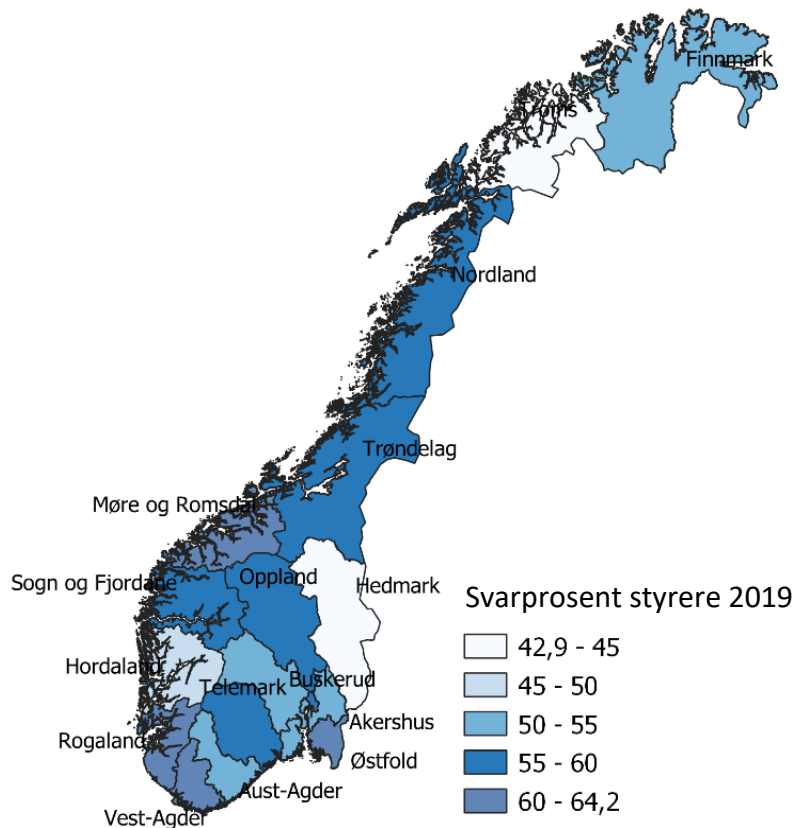
Det var totalt 1628 barnehagestyrere i årets utvalg. 957 av de inviterte svarte på undersøkelsen. Derav 903 godkjente svar som er tatt med i rapporteringen av svardata i kapittel 3 - 11 (55 godkjent – noen svar). Svarprosenten ligger på 55 prosent, noe som er marginalt høyere enn svarprosenten i fjorårets undersøkelse. Tabell 2-4 viser bruttoutvalget av barnehagestyrere fordelt på fylker, antall barnehager totalt i populasjonen, nettoutvalget og svarprosent. Fylkene er rangert i tabellen etter synkende svarprosent.

Svarprosenten varierer betydelig mellom fylkene. Høyeste svarprosent blant barnehagestyrere finner vi i Østfold, tett etterfulgt av fylkene Rogaland og Vest-Agder. Nederst i tabellen finner vi fylkene Troms og Hedmark. Variasjonen i fylkesvis svarprosent er illustrert grafisk i Figur 2-2.

Tabell 2-4: *Populasjon, bruttoutvalg og svarprosent i styrerundersøkelsen*

Fylke	Populasjon	Bruttoutvalg	Nettoutvalg	Svarprosent
Østfold	238	67	43	64.2
Rogaland	430	136	84	61.8
Vest-Agder	171	44	27	61.4
Møre og Romsdal	279	88	53	60.2
Oppland	183	54	32	59.3
Oslo	601	201	116	57.7
Telemark	159	59	34	57.6
Sogn og Fjordane	141	49	28	57.1
Nordland	320	97	54	55.7
Trøndelag	492	151	84	55.6
Akershus	582	180	98	54.4
Buskerud	262	94	51	54.3
Finnmark	98	34	18	52.9
Aust-Agder	141	36	19	52.8
Vestfold	204	63	32	50.8
Hordaland	482	158	79	50.0
Troms	200	61	27	44.3
Hedmark	190	56	24	42.9
Svalbard	2	0	-	-
Totalt	5173	1628	903	55.5

Figur 2-2: Svarprosent etter fylke for barnehagestyrere. Prosent.

Tabell 2-5: Svarprosent i styrerundersøkelsen etter eieform

Eierskap	Populasjon	Bruttoutvalg	Nettutvalg	Svarprosent
Privat	2525	824	418	50.7
Kommunal	2648	804	485	60.3
Totalt	5173	1628	903	55.5

I Tabell 2-5 og Tabell 2-6 vises svarprosent for barnehagestyrere sortert på eierforhold, samt barnehagestørrelse og landsdel. Svarprosenten varierer en del mellom eiere. Forholdet mellom ulike eierskap i nettutvalget gjenspeiler forholdet i populasjonen, og vi ser at svarprosenten er høyere for kommunale barnehager enn for private barnehager i utvalget. Dette vises ikke i tabellen under, men ser man på landsdelene separat, er det kun i Sør- og Vest-Norge at svarprosenten er høyere blant private enn kommunale barnehager (59 prosent mot 55 prosent).

Tabell 2-6: Svarprosent i styrerundersøkelsen etter barnehagens størrelse (antall barn) og landsdel

Landsdel	1-25 barn	26-50 barn	51-75 barn	>75 barn	Alle
Utvalg	288	532	478	330	1628
Oslo og Akershus	0.54	0.54	0.61	0.52	56.2
Østlandet	0.52	0.52	0.59	0.57	55.0
Sør- og Vest-Norge	0.51	0.61	0.60	0.51	56.9
Midt- og Nord-Norge	0.50	0.51	0.56	0.61	53.4
Hele landet	0.51	0.55	0.59	0.54	

Tabell 2-6 viser at styrere i barnehager med færre barn (mindre barnehager) har en større tendens til å velge bort undersøkelsen. Dette er gjennomgående for alle deler av landet. Det kan også se ut til at tendensen er litt større blant styrere i svært store barnehager. Svarprosenten er også samlet sett noe lavere i Midt- og Nord-Norge enn i øvrige deler av landet. Høyest svarprosent finner vi i Sør- og Vest-Norge. I alle grupper er svarprosenten over 50 og forskjellene gir ingen indikasjon på at det er vesentlige geografiske skjevheter i utvalget.

Tabell 2-7: Antall barnehager og andel private - populasjon og nettoutvalg

Fylke	Antall barnehager		Andel private barnehager	
	Populasjon	Nettoutvalg	Populasjon	Nettoutvalg
Østfold	238	43	65.5 %	62.8 %
Akershus	582	98	56.9 %	66.3 %
Oslo	601	116	50.6 %	60.3 %
Hedmark	190	24	40.0 %	54.2 %
Oppland	183	32	41.5 %	53.1 %
Buskerud	262	51	56.5 %	54.9 %
Vestfold	204	32	52.9 %	56.3 %
Telemark	159	34	40.3 %	58.8 %
Aust-Agder	141	19	61.7 %	57.9 %
Vest-Agder	171	27	56.1 %	55.6 %
Rogaland	430	84	47.0 %	45.2 %
Hordaland	482	79	59.5 %	64.6 %
Sogn og Fjordane	141	28	21.3 %	25.0 %
Møre og Romsdal	279	53	45.9 %	41.5 %
Nordland	320	54	42.8 %	35.2 %
Troms	200	27	32.5 %	48.1 %
Finnmark	98	18	30.6 %	33.3 %
Trøndelag	492	84	40.7 %	53.6 %
Totalt	5173	903	48.8 %	53.7 %

I Tabell 2-7 sammenliknes nettoutvalget med populasjonen som helhet. Andelen private barnehager er, som forskjellen i svarprosent totalt sett predikerer, høyere i nettoutvalget enn i populasjonen. Det varierer mellom fylkene hvorvidt andelen private i nettoutvalget ligger høyere eller lavere enn andelen private i populasjonen. De fylkesvise variasjonene gir samlet sett ikke tegn til store skjevheter i utvalget. Tabell A i vedlegg 2 viser tilsvarende tall basert på bruttoutvalget.

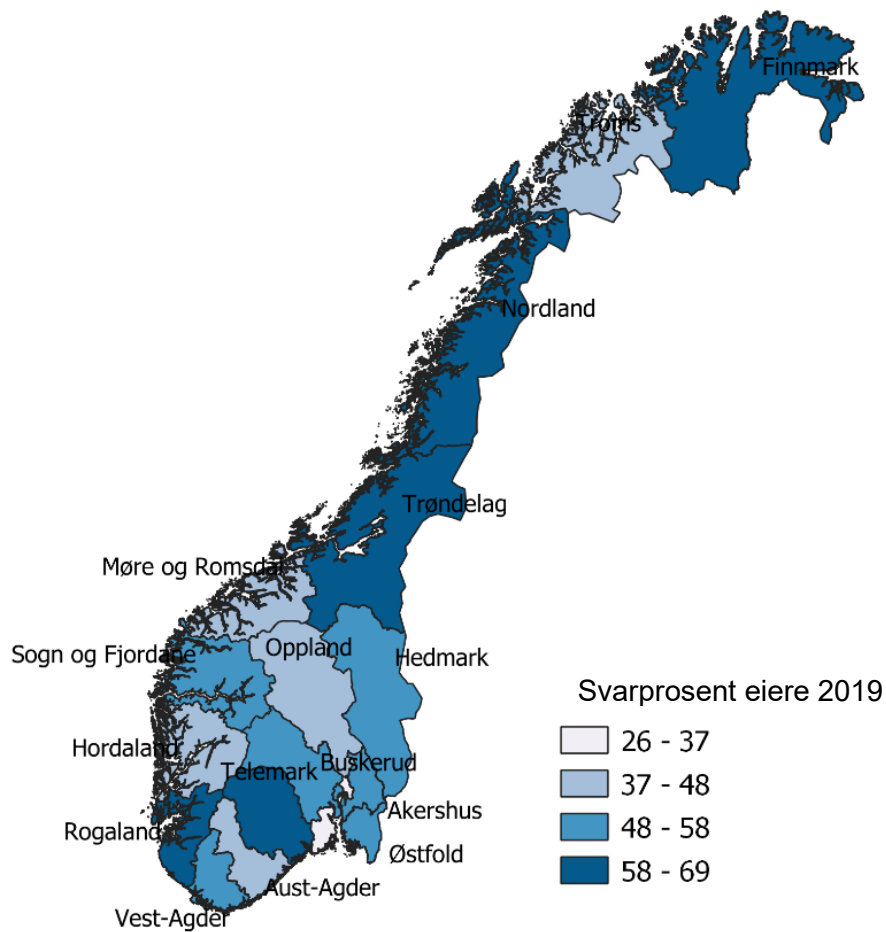
2.4 Eierutvalget: 49,8 prosent deltakelse og tydelig fylkesvis variasjon

Det var totalt 631 barnehageeiere i årets bruttoutvalg. 332 av de inviterte svarte på undersøkelsen. Derav er 314 godkjente svar (nettoutvalget) tatt med i rapporteringen (17 godkjent – noen svar). Svarprosenten ligger på 49,8 prosent, noe som er høyere enn fjorårets undersøkelse.

Tabell 2-8: *Populasjon, bruttoutvalg og svarprosent i eierundersøkelsen*

Fylke	Populasjon	Bruttoutvalg	Nettutvalg	Svarprosent
Finnmark	48	13	9	69.2
Trøndelag	292	67	41	61.2
Nordland	149	35	21	60.0
Telemark	60	17	10	58.8
Rogaland	235	58	34	58.6
Hedmark	88	24	14	58.3
Østfold	132	36	21	58.3
Sogn og Fjordane	54	20	11	55.0
Buskerud	150	44	23	52.3
Vest-Agder	92	23	12	52.2
Akershus	323	50	24	48.0
Oppland	101	31	14	45.2
Aust-Agder	77	25	11	44.0
Troms	71	16	7	43.8
Møre og Romsdal	120	36	15	41.7
Hordaland	196	68	27	39.7
Vestfold	91	22	8	36.4
Oslo	206	46	12	26.1
Svalbard	1	-	-	-
Totalt	2486	631	314	49.8

Tabell 2-8 illustrerer hvordan utvalget av barnehagestyrere er sammensatt av fylker, antall barnehager totalt (populasjon), bruttoutvalg og svarprosent. Fylkene er rangert etter synkende svarprosent i tabellen. Også for barnehageeiere varierer svarprosenten betydelig mellom fylkene, og i større grad enn for barnehagestyrere. Høyest svarprosent blant barnehagestyrere finner vi i Finnmark (69,2 prosent), etterfulgt av Trøndelag og Nordland. Nederst finner vi fylkene Oslo og Vestfold (henholdsvis 26,1 og 36,4). Variasjonen i fylkesvis svarprosent er illustrert grafisk i Figur 2-3.

Figur 2-3: Svarprosent etter fylke hos barnehageeiere. Prosent.

Tabell 2-9: Svarprosent i eierundersøkelsen etter eieform.

Eierskap	Populasjon	Bruttoutvalg	Nettutvalg	Svarprosent
Kommunal	499	165	113	68.5
Privat	1988	466	201	43.1
Totalt	2487	631	314	49.8

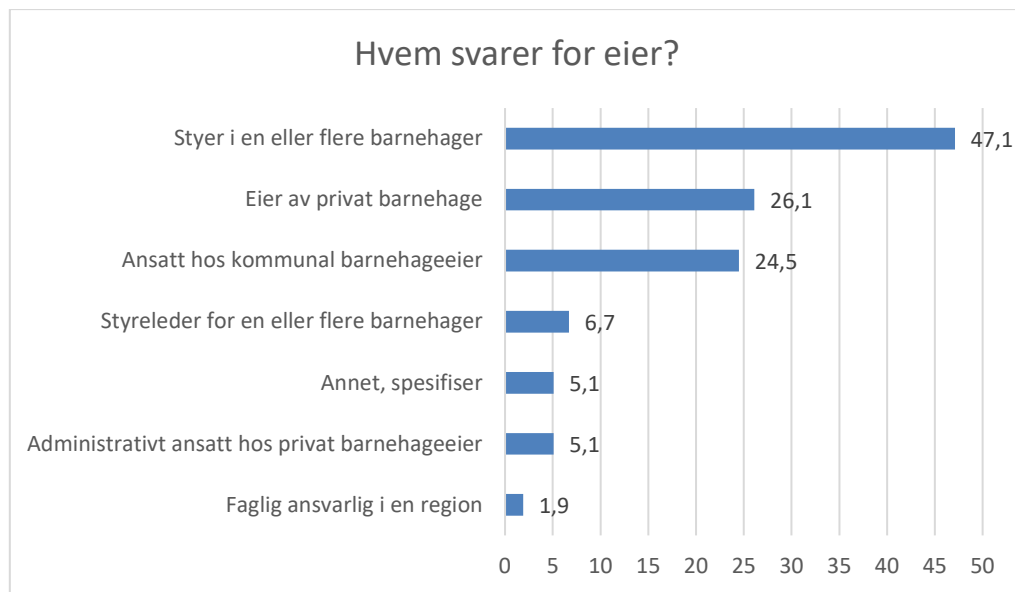
Oversikten i

Tabell 2-9 viser dessuten at svarprosenten varierer med eierforholdet. Antallet eiere med ulike eierskap i bruttoutvalget gjenspeiler forholdet i populasjonen, og tabellen viser at svarprosenten er høyere for kommunale barnehager enn for private barnehager.

Tabell 2-10: Antall eiere og andel private eiere populasjonen og i nettoutvalget

Fylke	Populasjon		Nettutvalg	
	Antall	Andel	Antall	Andel
Østfold	132	0.86	21	0.86
Akershus	323	0.90	24	0.75
Oslo	206	0.90	12	1.00
Hedmark	88	0.72	14	0.50
Oppland	101	0.74	14	0.50
Buskerud	150	0.86	23	0.78
Vestfold	91	0.90	8	0.88
Telemark	61	0.59	10	0.50
Aust-Agder	77	0.75	11	0.55
Vest-Agder	92	0.78	12	0.50
Rogaland	235	0.84	34	0.76
Hordaland	196	0.79	27	0.81
Sogn og Fjordane	54	0.52	11	0.18
Møre og Romsdal	120	0.68	15	0.60
Nordland	149	0.69	21	0.38
Troms	71	0.66	7	0.29
Finnmark	48	0.58	9	0.33
Svalbard	1			
Trøndelag	292	0.83	41	0.61
Totalt	2487	0.80	314	0.64

I Tabell 2-10 sammenliknes nettoutvalget med populasjonen som helhet. Andelen private barnehageeiere er lavere i nettoutvalget enn i populasjonen. Dette følger naturligvis av den relativt lavere svarprosenten blant private barnehageeiere. Det er imidlertid ingen vesentlige skjevheter i sammensetningen av bruttoutvalget når man ser på den fylkesvise fordelingen av andel private barnehager og antallet barnehager totalt (se Tabell B i vedlegg 2).

Figur 2-4: Oversikt over hvilken stilling respondentene som svarer for barnehageeier oppgir (n=314). Prosent.

Gruppen private eiere er, sammenliknet med kommunale eiere, svært heterogen. For å få informasjon om hvem som representerer det private eierleddet, er det i årets undersøkelse lagt inn et spørsmål om stilling. Figur 2-4 viser at for halvparten av respondentene er det styret som svarer på vegne av eier. Om lag én av fire opplyser å være eier av privat barnehage, mens én av fire oppgir å representere kommunal barnehageeier. En mindre andel av respondentene opplyser enten å ha rollen som styreleder i privat barnehage, administrativt ansatte hos privat eier, eller et faglig ansvar i en region. Av de som svarer «Annet» (19 respondenter) og har utdypet hvilken stilling de har i et tekstfelt, opplyser flest at de er ansatt i kommunen (13 svar) enten som barnehagefaglig rådgiver, virksomhetsleder, fagsjef, enhetsleder, barnehagemyndighet eller kommunalsjef på oppvekst. Noen få (tre svar) oppgir at de er daglig leder i private foreldreeide barnehager.

2.5 Svar fra tre av fire barnehagemyndigheter

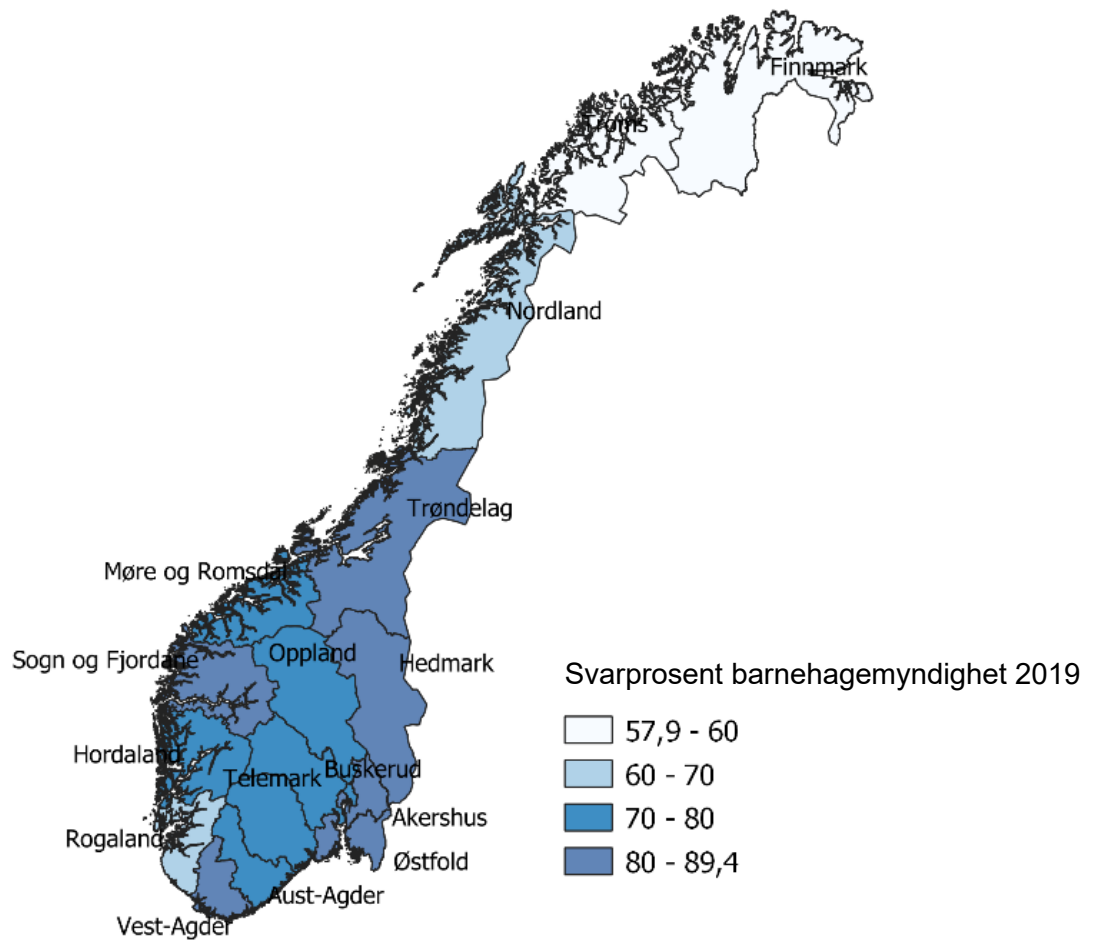
Alle kommunale barnehagemyndigheter i landet er invitert inn i undersøkelsen. Dette omfatter 421 kommuner, samt 15 bydeler i Oslo – totalt et bruttoutvalg på 436 respondenter. Av disse var det 329 som fullførte undersøkelsen, 68 som ikke besvarte og 40 som aktivt meldte seg av undersøkelsen. Svarprosenten havnet på 75,5 prosent, litt høyere enn fjorårets undersøkelse.

Tabell 2-11: Populasjon(bruttoutvalg), nettoutvalg og svarprosent i myndighetsundersøkelsen fordelt etter fylke

Fylke	Populasjon	Bruttoutvalg	Nettutvalg	Svarprosent
Trøndelag	47	47	42	89.4
Vestfold	9	9	8	88.9
Vest-Agder	15	15	13	86.7
Sogn og Fjordane	26	26	22	84.6
Østfold	18	18	15	83.3
Akershus	22	22	18	81.8
Hedmark	22	22	18	81.8
Oslo	15	15	12	80.0
Aust-Agder	15	15	12	80.0
Buskerud	21	21	16	76.2
Møre og Romsdal	36	36	27	75.0
Oppland	26	26	19	73.1
Hordland	33	33	24	72.7
Telemark	18	18	13	72.2
Rogaland	26	26	18	69.2
Nordland	44	44	27	61.4
Troms	24	24	14	58.3
Finnmark	19	19	11	57.9
Totalt	436	436	329	75.5

Tabell 2-11 viser fylkesvis fordeling og svarprosent for myndighetsutvalget. Fylkene er rangert i tabellen etter synkende svarprosent. Også for barnehagemyndighet varierer svarprosenten betydelig mellom fylkene, om enn i noe mindre grad enn for eiernivået. Høyeste svarprosent for barnehagemyndigheten finner vi i Trøndelag (89,4 prosent), etterfulgt av fylkene Vestfold og Vest-Agder. Nederst i tabellen finner vi fylkene Troms og Finnmark (henholdsvis 58,3 og 57,9). Variasjonen i fylkesvis svarprosent er illustrert grafisk i Tabell 2-4.

Figur 2-5: Svarprosent etter fylke hos barnehagemyndighet. Prosent.

3. BEMANNINGSNORMEN OG PEDAGOGNORMEN

Bemanningsnormen og den skjerpede pedagognormen i barnehagen trådte i kraft 1. august 2018. Barnehagene måtte oppfylle den skjerpede pedagognormen fra samme dato, mens bemanningsnormen måtte oppfylles innen 1. august 2019. Kunnskapsgrunnlaget kan gi en pekepinn på hvordan barnehagene tilpasser seg normene og eventuelle problemområder relatert til innføringen av normene.

Spørsmål om bemanningsnormen og pedagognormen er rettet til **barnehagestyrere** og **barnehageeiere**.

3.1 Halvparten av alle barnehager oppgir at de har full bemanning i 4-5 timer per dag

Stortinget har vedtatt et minimumskrav til grunnbemanning for ordinære barnehager fra og med 1. august 2018. Normen stiller krav om at barnehagene har en bemanning som tilsvarer minimum én ansatt per tre barn under tre år, og minimum én ansatt per seks barn over tre år.

Tabell 3-1: Antall timer med full bemanning. Prosent.

2019			
	Kommunal	Privat	Total
Mindre enn to timer pr. dag	3.1	2.3	2.7
2-3 timer pr. dag	33.7	23.7	28.3
4-5 timer pr. dag	49.5	55.3	52.6
6-7 timer pr. dag	11	14.8	13.1
Mer enn 7 timer pr. dag	2.6	3.9	3.3
n	418	485	903

Tabell 3-1 viser antallet timer daglig man har full bemanning jf. bemanningsnormen i barnehagene i 2019.⁴ Halvparten av alle barnehager oppgir at de har full bemanning 4-5 timer per dag, hvor en større andel private barnehager oppgir dette sammenlignet med de kommunale. Over én av fire barnehagestyrere oppgir at de kun har full bemanning 2-3 timer per dag. Her er det en større andel kommunale barnehager som oppgir å ha full bemanning mellom 2-3 timer per dag enn de private barnehagene, hvor skillet er på ti prosentpoeng. 13 prosent oppgir at de har full bemanning 6-7 timer hver dag, hvor de private barnehager oppgir dette oftere enn de kommunale barnehagene.

⁴ Tallene må tolkes med forsiktighet da flere respondenter gav tilbakemelding på at det er svært vanskelig å svare helt nøyaktig på dette spørsmålet. Svaret innebærer at man må ta hensyn til flere avdelinger i barnehagene, tidspunkt for avlevering og henting av barn og andre variasjoner fra dag til dag, noe som gjør det krevende å sette et eksakt tall. Svarene må derfor tolkes som et anslag.

Spørsmål til Barnehage-Norge 2014 stilte også spørsmål om bemanning, men på det tidspunktet var det ikke innført en entydig bemanningsnorm og begrepene full bemanning kan derfor ikke sammenlignes direkte fra 2014 til 2019. Likevel kan vi nevne at i 2014 hadde over halvparten av alle barnehager full bemanning 4-5 timer per dag, og om lag en av fire hadde full bemanning 6-7 timer per dag⁵.

Tabell 3-2: *Antall timer med full bemanning fordelt på barnehagestørrelse målt i antall barn. Prosent.*

	<26 barn	26-49 barn	50-74 barn	>75 barn
Mindre enn to timer pr. dag	3.4	2.4	1.8	3.9
2-3 timer pr. dag	11.5	29.1	31.7	35.8
4-5 timer pr. dag	45.9	52.7	57	50.8
6-7 timer pr. dag	29.1	12.3	8.5	8.4
Mer enn 7 timer pr. dag	10.1	3.4	1.1	1.1
n	148	292	284	179

Når det gjelder antall timer man har full bemanning fordelt på antall barn i barnehagen, viser Tabell 3-2 at 4-5 timers full bemanning er vanligst blant alle barnehagetyper når vi ser på størrelse på barnehagen målt i antall barn. Videre er det mer vanlig for barnehager med under 26 barn å ha full bemanning 6-7 timer per dag. Rundt én av tre barnehager som har mer enn 50 barn oppgir at det er full bemanning i om lag 2-3 timer per dag.

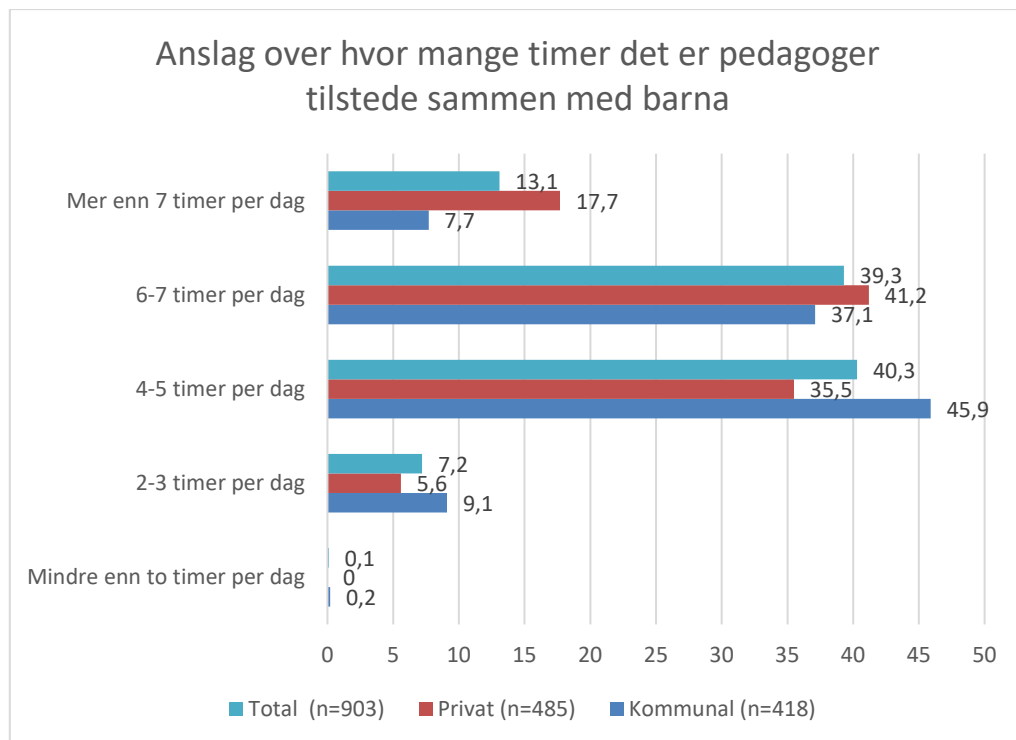
3.2 Fire av fem styrere oppgir at det er pedagoger til stede sammen med barna i 4-7 timer per dag

Den skjerpede pedagognormen krever minimum én barnehagelærer per sju barn under tre år, og minimum én barnehagelærer per 14 barn over tre år. I spørreundersøkelsen har ikke hovedformålet vært å sjekke om barnehagene oppfyller pedagognormen, men heller å vite hvor mange timer per dag barna er sammen med en eller flere pedagoger⁶. Figuren under viser barnehagestyrernes anslag over hvor mange timer det er pedagoger til stede sammen med barna.⁷

⁵ Se Vedlegg 2 for tabell over svarfordelinger på tilsvarende spørsmål i Spørsmål til Barnehage-Norge 2014.

⁶ Pedagogiske ledere har flere oppgaver enn direkte arbeid med barn (samarbeidsoppgaver, ledelse, barn med særlige behov etc.).

⁷ Også her må tallene tolkes med forsiktighet da flere respondenter gav tilbakemelding på at det er svært vanskelig å svare helt nøyaktig på dette spørsmålet. Svaret innebærer at man må ta hensyn til flere avdelinger i barnehagene, tidspunkt for avlevering og henting av barn og andre variasjoner fra dag til dag, noe som gjør det krevende å sette et eksakt tall. Svarene må derfor tolkes som et anslag.

Figur 3-1: Styrernes svar på hvor stor del av en typisk dag det er pedagoger til stede sammen med barna. Prosent.

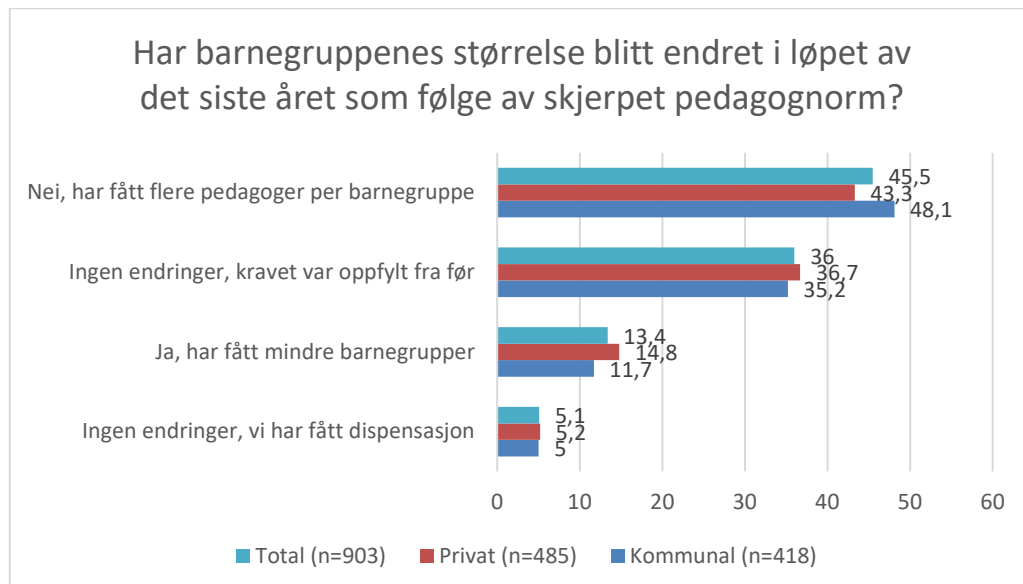
Figur 3-1 viser barnehagestyrernes anslag på hvor stor del av en typisk dag det er pedagoger til stede sammen med barna. 40 prosent av alle styrere oppgir at det er pedagoger til stede sammen med barna mellom 4-5 timer, videre er det også nær 40 prosent som oppgir mellom 6-7 timer per dag. Her er det noen små forskjeller mellom kommunale og private barnehager: Flere private barnehager (41 prosent) oppgir at de har pedagoger til stede i 6-7 timer per dag, mens flere kommunale barnehager (46 prosent) oppgir at de har pedagoger til stede i 4-5 timer per dag. 13 prosent av barnehagestyrerne oppgir at det er pedagoger til stede i mer enn sju timer per dag, og det er flere private (18 prosent) enn kommunale (åtte prosent) barnehagestyrere som oppgir dette.

Tabell 3-3: Styrernes anslag på timer pedagoger er til stede sammen med barna, fordelt på barnehagestørrelse målt etter antall barn. Prosent.

	<26 barn	26-49 barn	50-74 barn	>75 Barn
Mindre enn to timer per dag	0.7	0	0	0
2-3 timer per dag	4.7	7.9	9.5	4.5
4-5 timer per dag	26.4	42.8	42.6	44.1
6-7 timer per dag	48.6	36.6	38	38
Mer enn 7 timer per dag	19.6	12.7	9.9	13.4
n	148	292	284	179

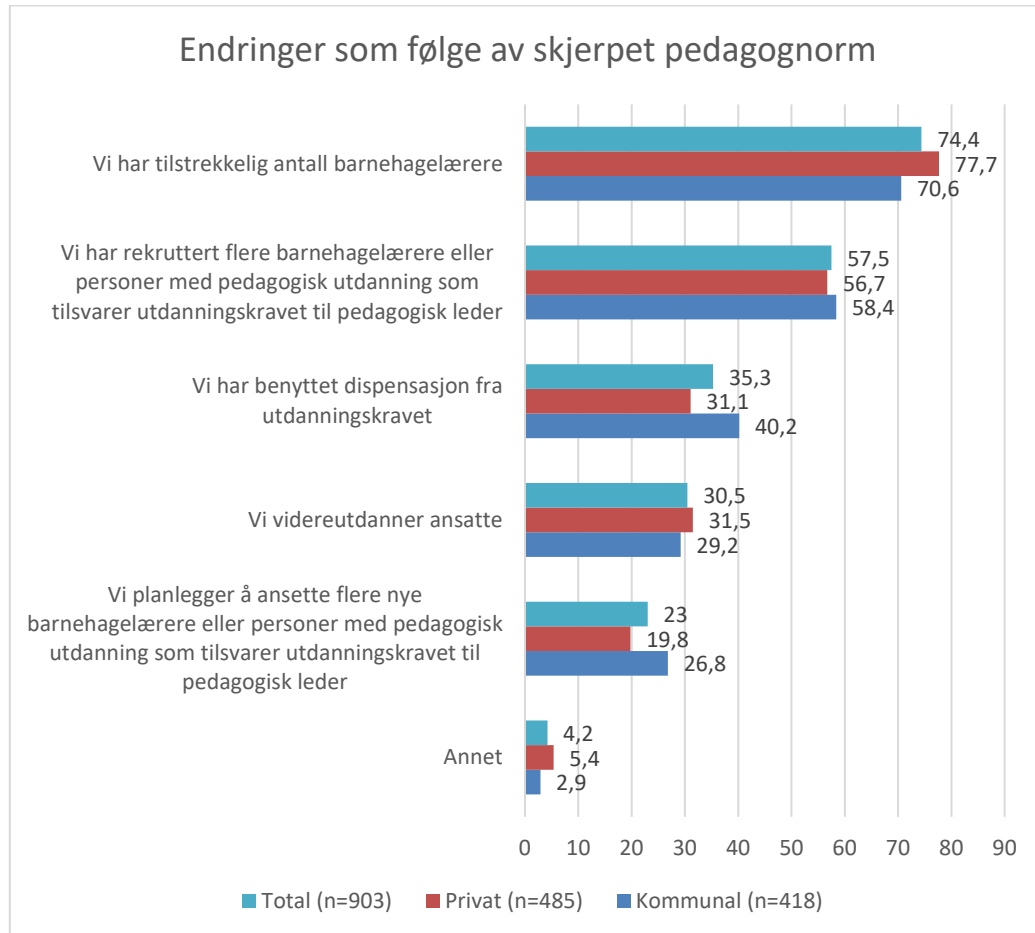
Tabell 3-3 viser en tendens til at de minste barnehagene (under 26 barn) har pedagoger til stede sammen med barna i større grad enn de øvrige barnehagetyperne. Utover dette ser vi at bildet fordeler seg relativt likt og uavhengig av antall barn i barnehagen (barnehagestørrelse). I tolkningen av disse opplysningen er det viktig å igjen presisere at barnehagestyrerne er spurt om å gi et anslag på hvor mange timer barna er sammen med en eller flere pedagoger i løpet av en typisk dag, og at dette ikke gir et mål på pedagogtetthet.

3.3 Barnehagene har vært forberedt på både bemannings- og skjerpet pedagognorm

Figur 3-2: Styrernes svar på om barnegruppenes størrelse har blitt endret i løpet av det siste året som følge av skjerpet pedagognorm. Prosent.

Flest styrerne som oppgir at barnegruppenes størrelse *ikke* har blitt endret i løpet av det siste året som følge av normen, men at de heller har fått flere pedagoger per barnegruppe (46 prosent). Videre oppgir 36 prosent av styrerne at de ikke har hatt noen endringer i barnegruppenes størrelse, fordi kravet var oppfylt før den skjerpede normen trådte i kraft. 13 prosent oppgir at de har fått mindre barnegrupper, mens fem prosent oppgir at de ikke har gjort noen endringer, siden de har fått dispensasjon fra kravet. Det er marginale forskjeller på private og kommunale barnehagestyreres svar.

Figur 3-3: Styrernes positive svar på endringer som har skjedd i barnehagens som følge av skjerpet pedagognorm. Prosent.

Figur 3-3 viser styrere som har gitt bekreftende svar på ulike endringer som har skjedd i barnehagen som følge av ny pedagognorm. Flest barnehagestyrere oppgir at det ikke har skjedd noen endring, men at de har tilstrekkelig antall barnehagelærere (74 prosent). Det er flere private barnehagestyrere som oppgir dette (78 prosent) enn kommunale (71 prosent). Videre oppgir over halvparten av barnehagestyrerne (58 prosent) at de har rekruttert flere barnehagelærere eller personer med pedagogisk utdanning som tilsvarer utdanningskravet til pedagogisk leder. 35 prosent av styrerne oppgir at de har benyttet dispensasjon fra utdanningskravet, det er flere kommunale

styrere som oppgir dette (40 prosent), enn private (31 prosent). 31 prosent av styrerne oppgir at de videreutdanner ansatte, mens 23 prosent oppgir at de planlegger å ansette flere nye barnehagelærere eller personer med pedagogisk utdanning som tilsvarer utdanningskravet til pedagogisk leder. Fire prosent oppgav at andre ting hadde ført til endringer i barnehagen, og her kom det inn 38 utdypende svar som kan sorteres i seks kategorier. Den første kategorien handler om pedagogenes plantid og hvordan dette påvirker bemanningen i barnehagen negativt siden denne tiden spiser opp tid de ellers kunne hatt sammen med barna (ti svar). Følgende sitat illustrerer utfordringen:

Når vi har måttet ansette flere pedagoger - noe som jeg mener er bra og en god investering inn i barnehagen - resulterer dette dessverre at det blir færre hender/personal større deler av dagen. Dette fordi en pedagog er til stede sammen med barna mindre tid enn en assistent pga. planleggingstiden. Dette gjør det ekstra vanskelig og ekstra sårbart å få til god bemanning - større deler av dagen blir det færre voksne (morgen - når man skal ta imot og møte barn og foreldre og ettermiddager - når man skal si ha det til barna og ta en prat med foreldrene for å fortelle om hvordan dagen har vært). Så HURRA for flere pedagoger - men det blir nå dessverre færre hender til barna. En annen side av det er at vi som privat barnehage må ansette personal som koster mer. Når vi får våre tilskudd basert på 2 år gamle regnskap, sier det seg selv at vi sliter også økonomisk. Så knallbra at de skal redusere tilskudd for ekstra pedagognorm.

Videre nevner flere at de har hatt problemer med rekruttering av kvalifiserte søkere (åtte svar):

Det har ikkje vore mogleg å få på plass nok kvalifiserte, men har fått på plass folk som er under utdanning og som snart er ferdig utdanna. Inga fullgod løysing, men bedre enn ufaglærte på disp.

Flere nevner også høyere lønnskostnader (seks svar) som en endring i barnehagen som følge av skjerpet pedagognorm:

Vi har mye dårligere økonomi, da skjerpet norm ikke har gitt tilskudd nok til å bemanne etter normen. Vi går dermed i underskudd andre året på rad nå.

Flere nevner også at barnegruppene har blitt mindre (seks svar):

Bemanningsnormen er knyttet til 3 ansatte for de minste barna og 6 for de eldste. Pedagognormen går på 7 og 14. Det er sjelden disse tallene går opp i hverandre. I Stavanger kommune kan vi ha grupper på 72 3-årsenheter eller 84 3-årsenheter. Ikke alle har areal nok til 84 barn. Vi har måttet redusere barnegruppene og får ikke dekket lønn til alle ansatte. Ber om at pedagognormen eller bemanningsnormen endres slik at tallene går opp i hverandre og at vi får nok tilskudd til å dekke lønn til alle ansatte.

Mens andre har fått større barnegrupper (fire svar):

Vi har utvidet barnegruppene OG ansatt flere pedagoger, dette for å unngå å si opp assistenter/fagarbeidere.

Noen nevner også at det har vært nødvendig å si opp fagarbeidere og assistenter som følge av skjerpet pedagognorm (fem svar):

Vi har måttet si opp 7 ansatte - fagarbeidere og assistenter for å ansette 5 nye barnehagelærere. Alle ansatte vi måtte si opp hadde mer enn fem års ansiennitet i organisasjonen.

Tabell 3-4: Hva den nye bemanningsnormen har ført til av endringer i barnehagene. Prosent.

	Kommunal (n=418)	Privat (n=485)	Total (n=903)
Vi har ansatt én eller flere barnehagelærere eller personer med pedagogisk utdanning som tilsvarer utdanningskravet til pedagogisk leder			
Ja	51.7	45.4	48.3
Nei	42.3	49.7	46.3
Nei, men vi planlegger å ansette	6	4.5	5.2
Vet ikke	0	0.4	0.2
Vi har ansatt én eller flere med annen pedagogisk utdanning			
Ja	13.2	12	12.5
Nei	86.4	87.2	86.8
Nei, men vi planlegger å ansette	0.5	0.6	0.6
Vet ikke	0	0.2	0.1
Vi har ansatt én eller flere med annen høyere utdanning			
Ja	8.6	8	8.3
Nei	91.1	91.1	91.1
Nei, men vi planlegger å ansette	0.2	0.6	0.4
Vet ikke	0	0.2	0.1
Vi har ansatt én eller flere barne- og ungdomsarbeidere			
Ja	17.9	17.9	17.9
Nei	81.3	80.6	81
Nei, men vi planlegger å ansette	0.7	1.4	1.1
Vi har ansatt én eller flere med annen bakgrunn			
Ja	9.6	21	15.7
Nei	90	77.3	83.2
Nei, men vi planlegger å ansette	0.2	1.4	0.9
Vet ikke	0.2	0.2	0.2
Vi har tilstrekkelig bemanning fra før			
Ja	59.1	56.5	57.7
Nei	39.7	42.1	41
Nei, men vi planlegger å ansette	0.5	0.8	0.7
Vet ikke	0.7	0.6	0.7
Annet			
Ja	1.4	4.3	3
Nei	61	60.8	60.9
Nei, men vi planlegger å ansette	1.9	0.2	1
Vet ikke	35.6	34.6	35.2

Tabell 3-4 viser hvilke endringer den nye bemanningsnormen har ført til av endringer i barnehagene. Også her ser vi at de fleste barnehagestyrerne oppgir at det ikke har skjedd noen endringer, men at de har tilstrekkelig bemanning fra før (58 prosent). Nær halvparten (48 prosent) oppgir likevel at de har ansatt én eller flere barnehagelærere eller personer med pedagogisk utdanning som tilsvarer utdanningskravet til pedagogisk leder. Her oppgir også fem prosent at de planlegger å ansette personer med denne

bakgrunnen. 18 prosent av styrerne oppgir at de har ansatt én eller flere barne- og ungdomsarbeidere, mens 16 prosent oppgir at de har ansatt én eller flere med en annen bakgrunn. Flere private (21 prosent) enn kommunale styrere (ti prosent) oppgir at de har ansatt personer med en annen bakgrunn. 13 prosent av barnehagestyrerne oppgir at de har ansatt én eller flere personer med en annen pedagogisk utdanning, mens kun åtte prosent oppgir at de har ansatt en eller flere personer med en annen høyere utdanning.

Svarene på annet-kategorien hvor styrerne fikk muligheten til å utdype endringer som har skjedd i barnehagen som følge av bemanningsnormen, er ganske like og henger sammen med endringer som har kommet som følge av pedagognormen. Ti styrere nevner at de har fått færre barn for å komme innenfor bemanningsnormen. Noen nevner ulike endringer i stillingsprosenten til de ansatte eller at de har fått flere i delt stilling. Enkelte (fire svar) nevner også her at bemanningsnormen har fått økonomiske konsekvenser. Dette kan illustreres ved følgende sitater:

Vi har to ansatte mindre enn tidligere pga. økonomiske konsekvenser knyttet til økt bemanningsnorm og lave overføringer fra kommunen (får midler for hva barnehagen benyttet av midler til egne barnehager for 2017). Vi har små barnehager, samtidig for store til å få ekstra støtte. Vi har mellom 35 og 45 barn i tre av de fire barnehagene våre. Barnehagen med 25 barn fikk støtte og har gode rammevilkår.

Det har blitt flere barn inn på småbarnsavdelingen for å kunne ha forsvarlig drift. Det har ikke vært et ønske, men helt nødvendig for den økonomiske driften. Dersom vi ikke har det, så er det vanskelig å vite hvordan fremtiden blir for barnehagen. Dette på bakgrunn av lave tilskudd fra kommunen og i tillegg etter reglene der barnehagen får etter kommunal drift to år etter.

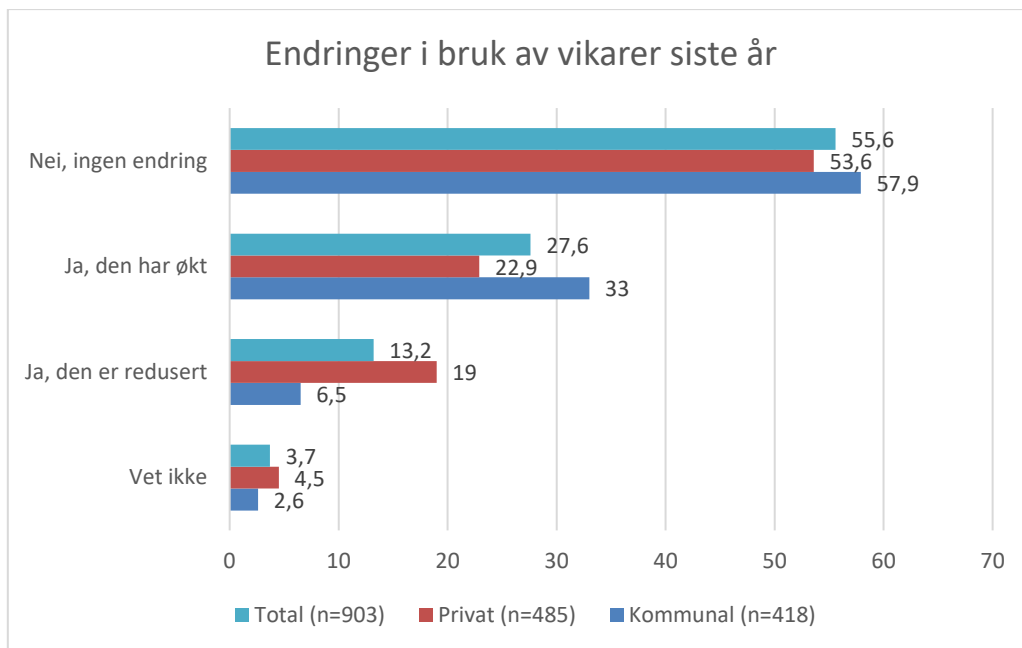
Tabell 3-5: Svar på om de økte kravene i bemanningsnormen og pedagognormen har medført utfordringer knyttet til ulike ansettelses. Gjennomsnitt.

	Gj.snitt*
...å ansette barnehagelærere	
Kommunal (n=418)	2.99
Privat (n=485)	2.95
Total (n=903)	2.96
...å ansette barne- og ungdomsarbeidere	
Kommunal n=418)	1.82
Privat (n=485)	1.80
Total (n=903)	1.81
...å ansette annen grunnbemanning	
Kommunal (n=418)	1.69
Privat (n=485)	1.83
Total (n=903)	1.76

* Skala på 1-5 fra "I svært liten grad" til "I svært stor grad"

Tabell 3-5 viser gjennomsnittet av styrernes svar på i hvilken grad de økte kravene i bemannings- og pedagognormen har medført utfordringer knyttet til ulike ansettelses.⁸ Gjennomsnittet for hvorvidt de økte kravene har medført utfordringer til å ansette barnehagelærere ligger på 2.96, noe som tilsvarer i noen grad. Fordelingen på de ulike svarkategoriene er jevne, og det er marginale forskjeller mellom svarene fra private og kommunale barnehager. Ansettelses av barne- og ungdomsarbeidere og annen grunnbemanning har et lavere gjennomsnitt (hhv. 1.81 og 1.76), noe som antyder at barnehagene i liten grad har møtt på utfordringer i forbindelse med disse ansettelsene på grunn av de økte normkravene. Også her er det marginale forskjeller mellom kommunale og private barnehager.

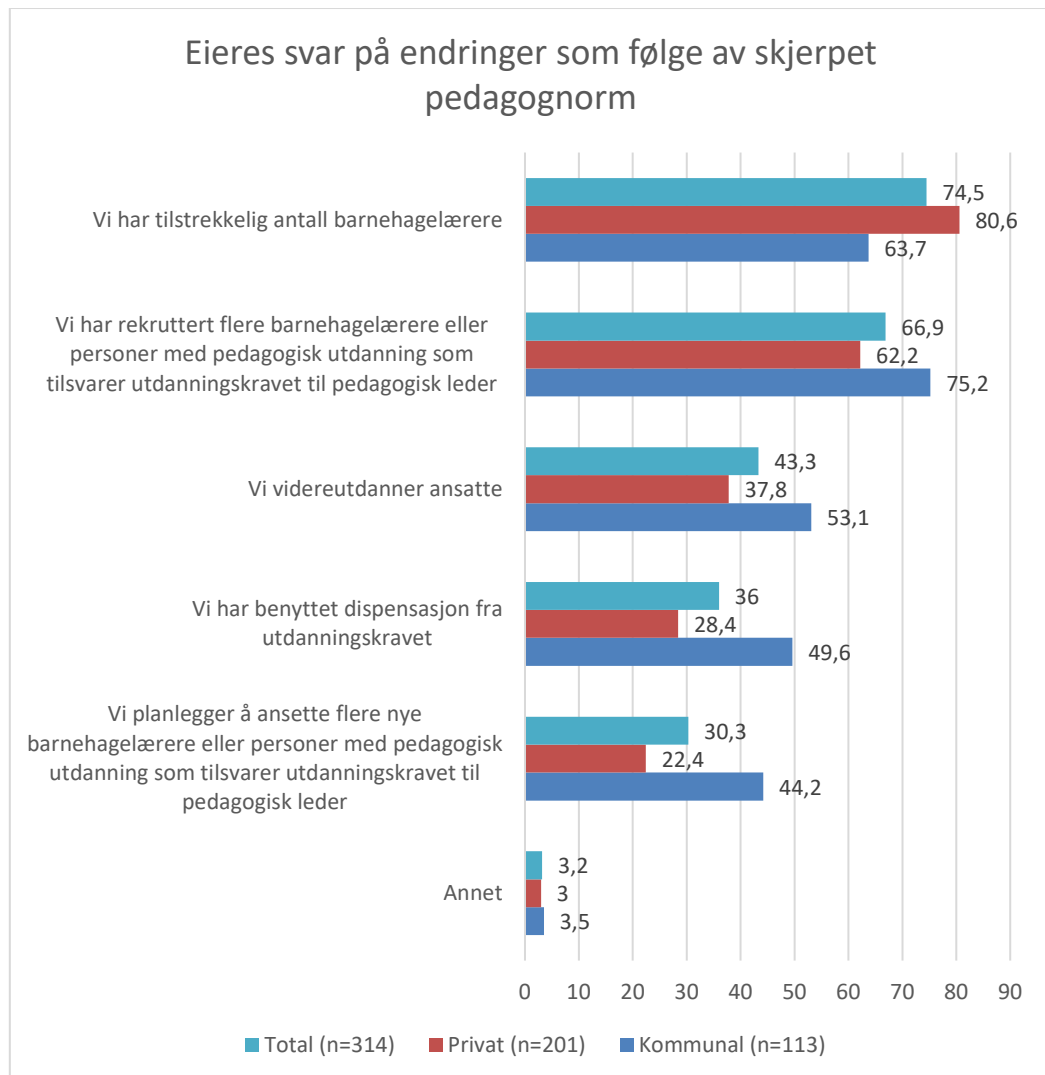
⁸ En komplett tabell over svar på dette spørsmålet finnes i Vedlegg 2 - Tabeller og figurer

Figur 3-4: Styrernes svar på om bruken av vikarer har blitt endret siste år sammenlignet med tidligere. Prosent.

Figur 3-4 viser endringer i bruk av vikarer siste år sammenlignet med tidligere år. Her oppgir over halvparten av styrerne (56 prosent) at vikarbruken er den samme som før, og her er det kun marginale forskjeller mellom de private og de kommunale barnehagene. 28 prosent av barnehagestyrerne oppgir at bruken av vikarer har økt. Her ser vi at én av tre kommunale barnehagestyrere oppgir at vikarbruken har økt, mens 23 prosent av de private oppgir det samme. 19 prosent av de private barnehagestyrerne oppgir derimot at vikarbruken er redusert, kun sju prosent av de kommunale sier det samme.

3.4 Tre av fire eiere sier de har tilstrekkelig antall barnehagelærere

Figur 3-5: Eiernes svar på hvilke endringer som har skjedd som følge av skjerpet pedagognorm. Prosent.

Også eierne av barnehagene har fått spørsmål om hvilke endringer som har skjedd i barnehagen(e) som følge av skjerpet pedagognorm. Figur 3-5 viser det samme bildet som barnehagestyrerne skisserte. Også her oppgir 75 prosent at de har tilstrekkelig antall barnehagelærere. Som blant styrerne ser vi noen forskjeller mellom svarene fra private og kommunale eiere, hvor 81 prosent av de private mot 64 prosent av de kommunale eierne oppgir dette. Over to av tre barnehageeiere svarer videre at de har rekruttert flere barnehagelærere eller personer med pedagogiske utdanning som tilsvarer utdanningskravet til pedagogisk leder. Det er flere kommunale (75 prosent) enn private (62 prosent) eiere som oppgir dette. 43 prosent av barnehageeierne svarer at de videreutdanner ansatte, med dette er tilfeller for flere kommunale (53 prosent)

enn private (38 prosent). Totalt 36 prosent har benyttet dispensasjon fra utdanningskravet, noe som bekrefter bildet styrerne tegnet. Halvparten av de kommunale eierne har benyttet dispensasjon, mot 28 prosent av de private. 30 prosent av eierne planlegger å ansette flere nye barnehagelærere eller personer med pedagogisk utdanning som tilsvarer utdanningskravet til pedagogisk leder. Dobbelt så mange kommunale eiere (44 prosent) oppgir dette sammenlignet med private (22 prosent). 11 respondenter svarer annet og utdypet dette: Enkelte nevner at de har hatt problemer med rekrutteringen av pedagoger og benyttet dispensasjon, mens andre nevner at de har utdannet personalet.

Tabell 3-6: Eiernes svar på hvilke endringer som er gjort for å imøtekomme den nye bemanningsnormen. Prosent.

	Kommunal (n=113)	Privat (n=201)	Total (n=314)
Vi har ansatt én eller flere barnehagelærere eller personer med pedagogisk utdanning som tilsvarer utdanningskravet til pedagogisk leder			
Ja	64.6	52.7	57
Nei, men vi planlegger å ansette	6.2	8	7.3
Nei	26.5	37.8	33.8
Vet ikke	2.7	1.5	1.9
Vi har ansatt én eller flere med pedagogisk utdanning			
Ja	15.9	16.4	16.2
Nei, men vi planlegger å ansette	6.2	11.4	9.6
Nei	77	71.6	73.6
Vet ikke	0.9	0.5	0.6
Vi har ansatt én eller flere med høyere utdanning			
Ja	12.4	7	8.9
Nei, men vi planlegger å ansette	5.3	8	7
Nei	79.6	84.1	82.5
Vet ikke	2.7	1	1.6
Vi har ansatt én eller flere barne- og ungdomsarbeidere			
Ja	41.6	27.4	32.5
Nei, men vi planlegger å ansette	2.7	8	6.1
Nei	54	63.7	60.2
Vet ikke	1.8	1	1.3
Vi har ansatt én eller flere med annen bakgrunn			
Ja	15.9	27.4	23.2
Nei, men vi planlegger å ansette	2.7	5	4.1
Nei	78.8	66.2	70.7
Vet ikke	2.7	1.5	1.9
Annet			
Ja	6.2	5	5.4
Nei, men vi planlegger å ansette	0.9	5.5	3.8
Nei	63.7	59.7	61.1
Vet ikke	29.2	29.9	29.6

Tabell 3-6 viser eiernes svar på hvilke endringer som er gjort for å imøtekomme den nye bemanningsnormen. 57 prosent oppgir at de har ansatte én eller flere barnehagelærere eller personer med pedagogisk utdanning som tilsvarer utdanningskravet til pedagogisk leder. Det er noen forskjeller på eierskap her, hvor 65 prosent av de kommunale eierne oppgir dette, mot 53 prosent av de private eierne. Én av tre barnehageeiere svarer også at de har ansatt én eller flere barne- og ungdomsarbeidere, også her er det markante forskjeller ut ifra eierskap. 42 prosent av de kommunale eierne oppgir dette, mot 27 prosent av de private. Over én av fem barnehageeiere

svarer at de har ansatt én eller flere med en annen bakgrunn. Også her er det forskjeller på eierskap, da 27 prosent av de private eierne har ansatt noen med en annen bakgrunn, mot 16 prosent av de kommunale eierne.

18 respondenter har svart annet og utdypet svaret i tekstfelt. Syv skriver at kommunen eller barnehagen har hatt denne bemanningsnormen fra før, eller oppfylt normen før den trådte i kraft. Fem respondenter skriver at de har lagt til rette for at ansatte har tatt utdanning eller videreutdanning. Enkelte skriver at de har redusert barnetallet, og andre forteller om en uforutsigbar og sårbar drift etter norminnføringen:

Det er veldig bra for barnehagene at bemanningsnorm er kommet, men vanskelig for oss med ustabil barnetall, det fører til at vi må gå opp og ned i stillinger, det blir uforutsigbart til ansatte og tøft økonomisk for barnehagen. Når et barn utløser flere ansatte og barnehagen er avhengig av dette barnet for det ikke finnes noen venteliste slik at vi ikke kan fylle opp barn på en ny ansatt. Samtidig kan vi ikke se nei til å ta imot et nytt barn for vi trenger det for barnehagen. Dette er et dilemma.

Og:

Vi har redusert vikarbruken, redusert innkjøp, redusert kurs, setter på vent nødvendige tiltak som bør gjøres med uteområdet, blitt færre på jobb på stor avdeling. De mister minst 45 minutter voksentetthet i løpet av dagen. Intensjonen er bra, men resultatet er mindre voksentetthet på stor avdeling og flere barn på liten avdeling for å få økonomien til å gå rundt og hindre en mulig nedleggelse av barnehagen.

3.5 Eierne har i liten grad opplevd utfordringer i forbindelse med ansettelser

Tabell 3-7 viser gjennomsnittet av barnehageeierne svar på i hvilken grad de økte kravene i bemannings- og pedagognormen har medført utfordringer knyttet til ansettelser.⁹

---

⁹ En komplett tabell over svar på dette spørsmålet finnes i Vedlegg 2 - Tabeller og figurer

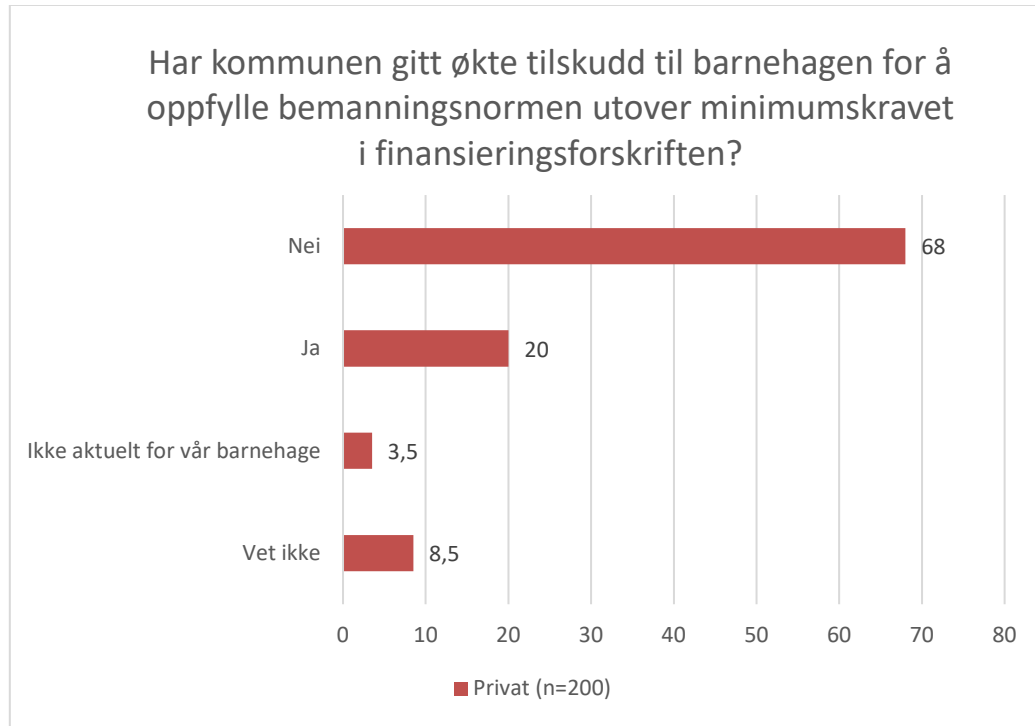
Tabell 3-7: *Eiernes svar på om de økte kravene i bemanningsnormen og pedagognormen har medført utfordringer knyttet til ulike ansettelses. Gjennomsnitt.*

		Gj.snitt*
...å ansette barnehagelærere		
	Kommunal (n=113)	2.95
	Privat (n=201)	2.87
	Total (n=314)	2.90
...å ansette barne- og ungdomsarbeidere		
	Kommunal (n=113)	1.92
	Privat (n=201)	1.79
	Total (n=314)	1.83
...å ansette annen grunnbemanning		
	Kommunal (n=113)	1.73
	Privat (n=201)	1.82
	Total (n=314)	1.78

* Skala på 1-5 fra "I svært liten grad" til "I svært stor grad"

Som hos barnehagestyrerne ligger snittet på utfordringer med å ansette barnehagelærere på 2.9, noe som tilsvarer i noen grad. Ansettelse av barne- og ungdomsarbeidere og annen grunnbemanning har et lavere gjennomsnitt (hhv. 1.83 og 1.78), og ligger på samme nivå som svarene blant barnehagestyrerne. Dette antyder at barnehageeierne i likhet med styrerne i liten grad har møtt på utfordringer i forbindelse med disse ansettelsene på grunn av de økte normkravene.

3.6 To av tre private eiere svarer at kommunen ikke har gitt økte tilskudd til barnehagen(e) for å oppfylle bemanningsnormen

Figur 3-6: Private eieres svar på om kommunen har gitt økte tilskudd til barnehagen for å oppfylle bemanningsnormen. Prosent.

68 prosent av de private barnehageeierne oppgir at kommunen *ikke* har gitt økte tilskudd til barnehagen(e) for å oppfylle bemanningsnormen utover minimumskravet i finansieringsforskriften (Figur 3-6). 20 prosent av eierne svarer bekreftende på at kommunen har gitt økte tilskudd til barnehagen(e). I underkant av fire prosent oppgir at dette ikke er aktuelt for barnehagen, mens ni prosent av eierne svarer vet ikke.

3.7 Sammendrag

13 prosent av barnehagene oppgir å ha full bemanning (jf. bemanningsnormen) i 6-7 timer per dag. Over halvparten av alle barnehager (53 prosent) oppgir å ha full bemanning rundt 4-5 timer per dag. Andelen som oppgir at de har full bemanning kun 2-3 timer per dag er 28 prosent. Én av tre kommunale barnehagestyrere opplyser at barnehagen har 2-3 timer med full bemanning i barnehagen, mens nær én av fire private barnehager oppgir det samme. Uavhengig av barnehagestørrelse rapporteres full bemanning i 4-5 timer som det mest vanlige. De minste barnehagene (under 26 barn) rapporterer hyppigere å ha full bemanning i 6-7 timer per dag. Rundt én av tre barnehager i kategorien «flere enn 50 barn» oppgir at det er full bemanning i anslagsvis 2-3 timer per dag.

Barnehagestyrerne er bedt om å gi et anslag på hvor mange timer i løpet av en typisk dag det er pedagoger til stede sammen med barna (ikke en vurdering av pedagogtetthet). 40 prosent av alle barnehagestyrerne oppgir at det er pedagoger til stede mellom 4-5 timer per dag. Videre opplyser 40 prosent av styrerne at det er pedagoger til stede mellom 6-7 timer per dag. Flere kommunale enn private barnehager oppgir at de har pedagoger til stede i 4-5 timer per dag. 13 prosent av barnehagestyrerne oppgir at det er pedagoger til stede i mer enn 7 timer per dag, og det er flere private enn kommunale barnehagestyrere som oppgir dette.

Data viser en tendens til at de minste barnehagene (under 26 barn) har pedagoger til stede sammen med barna i større grad enn de øvrige barnehagetyperne. Utover dette ser vi at bildet fordeler seg relativt likt og uavhengig av antall barn i barnehagen (barnehagestørrelse).

Barnehagestyrerne har vært forberedt på både den nye bemanningsnormen og den skjerpede pedagognormen. De fleste styrerne oppgir at barnegruppenes størrelse ikke har blitt endret i løpet av det siste året som følge av skjerpet pedagognorm, men at de heller har fått flere pedagoger per barnegruppe. Over én av tre barnehager oppgir at de ikke har hatt noen endringer i barnegruppenes størrelse, fordi kravet var oppfylt før den skjerpede normen trådte i kraft.

74 prosent av styrerne opplyser det ikke har skjedd særskilte endringer i ansettelse og at de har tilstrekkelig antall barnehagelærere, sett i sammenheng med skjerpet pedagognorm. 58 prosent av styrerne oppgir at de har tilstrekkelig bemanning fra før, sett i sammenheng med den nye bemanningsnormen. Dette bildet bekreftes av svarene fra barnehageeierne.

De økte kravene i bemanningsnormen og skjerpet pedagognorm har skapt få utfordringer knyttet til ansettelse av barne- og ungdomsarbeidere og annen grunnbemanning, mens det i noen grad er utfordrende å ansette barnehagelærere.

Over halvparten av barnehagene oppgir også at vikarbruken i barnehagene er den samme som tidligere år. Flere kommunale barnehager enn private oppgir at de har økt bruken av vikarer, mens flere private barnehager enn kommunale oppgir at de har redusert vikarbruken det siste året.

68 prosent av private barnehageeierne oppgir at kommunen ikke har gitt økte tilskudd til barnehagen(e) for å oppfylle bemanningsnormen utover minimumskravet i finansieringsforskriften, mens 20 prosent svarer bekræftende på dette.

4. KOMPETANSE OG SAMARBEID OM BARNEHAGE- OG SKOLEMILJØ (PARTNERSKAP MOT MOBBING)

Av Kunnskapsdepartementet har Utdanningsdirektoratet fått i oppdrag å lede arbeidsgruppen *Partnerskap mot mobbing*. I 2017 var temaet inkludert i Spørsmål til Barnehage-Norge under temaet Psykososialt barnehagemiljø (Fagerholt et.al 2018). Spørsmålene vil brukes som grunnlag for vurdering av partnerskapets måloppnåelse, samtidig som de også har relevans for Utdanningsdirektoratets øvrige arbeid med både barnehage- og skolemiljø.

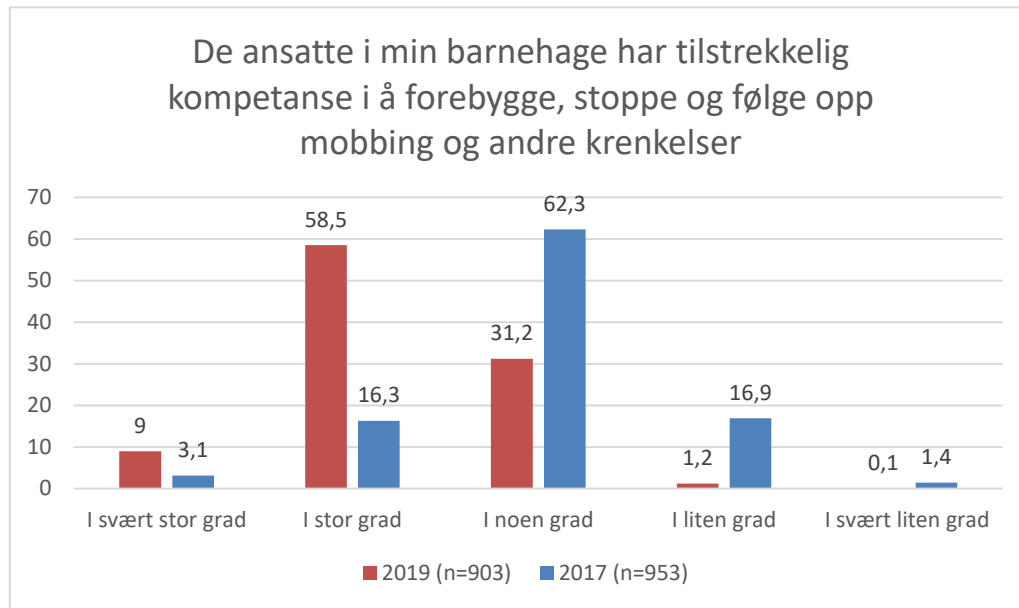
Spørsmål om kompetanse og samarbeid om barnehagemiljø er rettet til **barnehagestyrelser** og **barnehageeiere**.

4.1 De ansattes kompetanse i å forebygge, stoppe og følge opp mobbing vurderes å ha økt

Barnehagestyrelserne ble bedt om å vurdere ulike utsagn som gjelder barnehagens arbeid med å forebygge, stoppe og følge opp mobbing og andre krenkelser. Spørsmålet er en gjentakelse av samme spørsmål i 2017, og resultatene fra begge undersøkelser er oppsummert i tre figurer¹⁰.

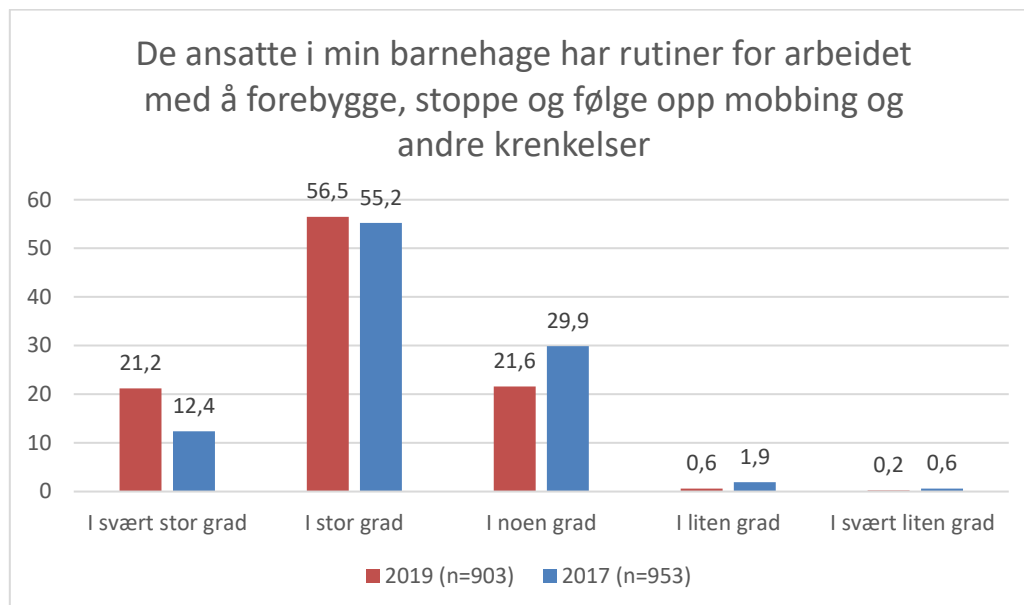
---

¹⁰ En komplett tabell over svar på dette spørsmålet med fordeling på eierskap finnes i Vedlegg 2 - Tabeller og figurer

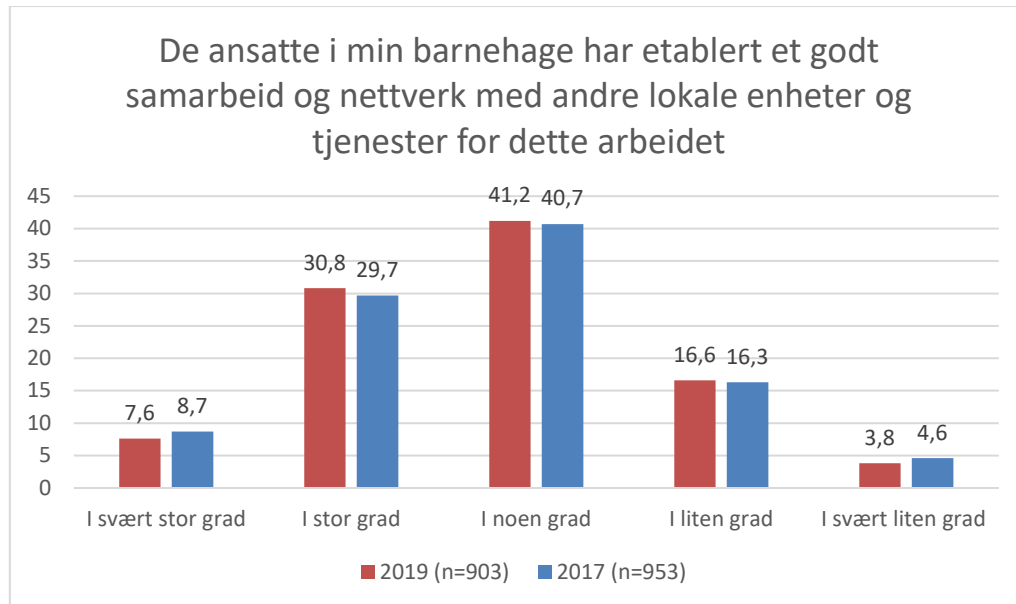
Figur 4-1: Vurdering av ansattes kompetanse. Tall fra 2019 og 2017. Prosent

Figur 4-1 viser at 18 prosent av styrerne opplevde at kompetansen til de ansatte i stor eller svært stor grad var tilstrekkelig når det gjelder arbeid med å forebygge, stoppe og følge opp mobbing og andre krenkelser i 2017. I 2019 har denne andelen økt betraktelig, til 67 prosent. Her er det ingen variasjoner mellom kommunale og private barnehager.

Figur 4-2: Ansattes rutiner for arbeid med psykososialt miljø. Tall fra 2019 og 2017. Prosent.

68 prosent av barnehagestyrerne opplevde at barnehagen i stor eller svært stor grad har rutiner for å oppdage, forebygge og stoppe mobbing i 2017 (Figur 4-2). Denne andelen har økt med ti prosentpoeng, til 78 prosent i 2019. De private barnehagestyrerne oppgir at så er tilfeller litt oftere (81 prosent) enn de kommunale (74 prosent).

Figur 4-3: Etablering av samarbeid og nettverk for psykososiale barnehagemiljø. Tall fra 2019 og 2017. Prosent.

Figur 4-3 viser imidlertid marginale forskjeller på påstanden om hvorvidt de ansatte har etablert et godt samarbeid og nettverk eksternt på dette temaet. I likhet med svarene fra 2017 oppgir 38 prosent av styrerne at dette skjer i stor eller svært stor grad.

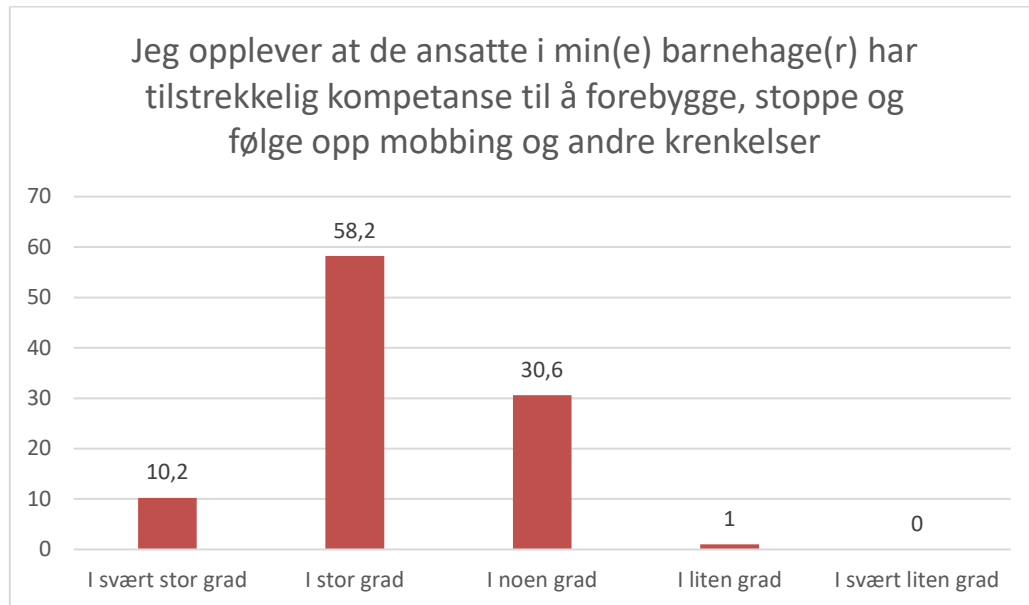
4.2 Eierne opplever at de ansatte i barnehagene har kompetanse på psykososialt barnehagemiljø

Barnehageeierne ble også bedt om å vurdere ulike utsagn om barnehagens arbeid med å forebygge, stoppe og følge opp mobbing og andre krenkelser. Spørsmålet er, som for styrere, en gjentakelse av samme spørsmål i 2017, og resultatene fra begge undersøkelser er oppsummert i tre figurer¹¹

I 2017 ble barnehageeierne spurt om de opplevde at ansatte i barnehagen(e) hadde behov for kompetanse på feltet psykososialt barnehagemiljø, mens det i årets

¹¹ En komplett tabell over svar på dette spørsmålet fordeling på eierskap finnes i Vedlegg 2 - Tabeller og figurer

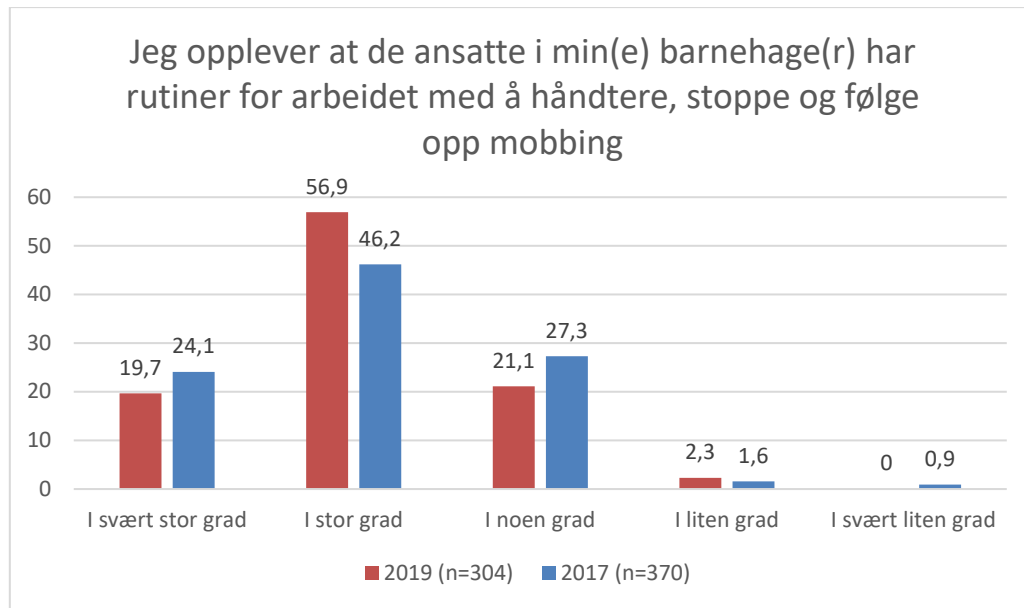
undersøkelse ble spurt hvorvidt de ansatte har tilstrekkelig kompetanse på dette området. Figur 4-4 viser derfor kun tall fra 2019.

Figur 4-4: Eiernes vurdering av ansattes kompetanse (n=304). Prosent.

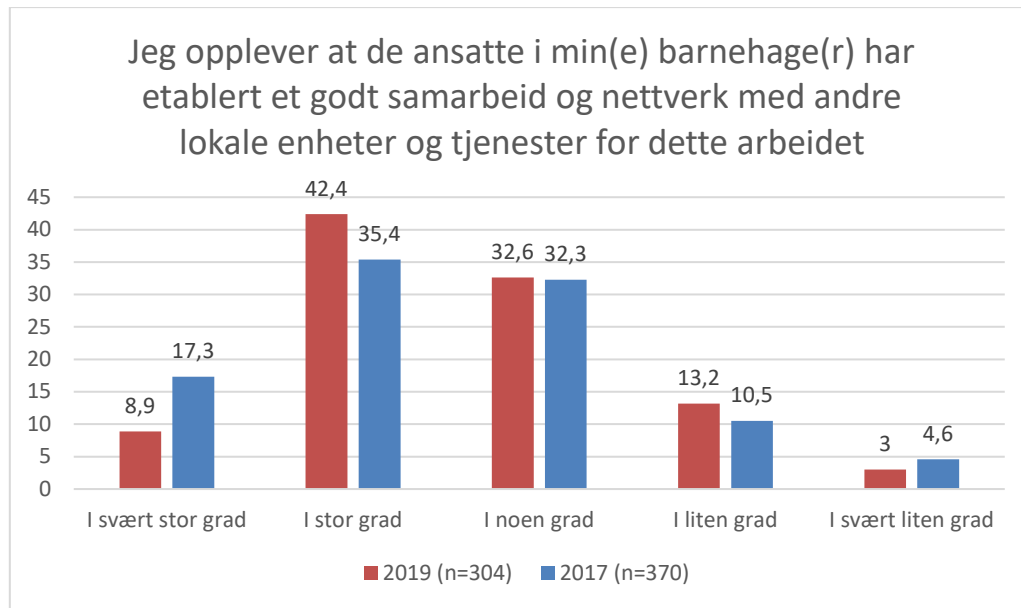
I 2017 oppga 58 prosent av barnehageeierne at de ansatte i barnehagen(e) i noen grad hadde behov for kompetanse på dette området. 28 prosent svarte at de ansatte hadde behov for slik kompetanse i enten stor eller svært stor grad. Årets spørring viser at én av ti barnehageeierne mener de ansatte i svært stor grad har tilstrekkelig kompetanse på psykososialt barnehagemiljø, seks av ti mener i stor grad at de ansatte har tilstrekkelig kompetanse, mens tre av ti mener at de ansatte i noen grad innehar denne kompetansen. Spørsmål stilt om samme tema i 2017 er ikke direkte sammenlignbare med årets spørring, men data indikerer at eierne per i dag i større grad opplever at de ansatte har kompetansen det spørres etter. Tabell E i vedlegg 2 viser fordelingen for kommunale og private eiere hver for seg. 75 prosent av de private mot 60 prosent av de kommunale eierne vurderer at de ansatte har tilstrekkelig kompetanse i stor eller svært stor grad.

Figur 4-5: Eiernes svar på om ansatte har rutiner. Tall fra 2019 og 2017. Prosent.

Når det gjelder eiernes opplevelse av om de ansatte har rutiner for arbeidet med å håndtere, stoppe og følge opp mobbing, mener 77 prosent at de ansatte har dette i enten stor eller svært stor grad (Figur 4-5). Dette samsvarer med svarene fra barnehagestyrerne på samme spørsmål (se Figur 4-2). Videre er det små forskjeller når vi sammenligner med svarene fra eierne i 2017. Også her er det forskjeller mellom kommunale og private eieres svar på påstanden. Mens hele 86 prosent av de private eierne oppgir at de ansatte i stor grad eller svært stor grad har rutiner for dette arbeidet, mener kun 60 prosent av de kommunale eierne det samme (se tabell E i vedlegg 2).

Figur 4-6: Etablering av samarbeid og nettverk for psykososiale barnehagemiljø. Tall fra 2019 og 2017. Prosent.

51 prosent av eierne i årets undersøkelse mener de ansatte i barnehagen(e) i stor eller svært stor grad har etablert gode samarbeid og nettverk i arbeidet med psykososialt miljø. Dette er en nedgang på tre prosentpoeng siden 2017 (Figur 4-6). Om vi sammenligner de to målgruppene, er barnehageeierne mer positive til at de ansatte har et godt samarbeid med eksterne enheter i dette arbeidet enn barnehagestyrerne. 38 prosent av styrerne svarer i stor eller svært stor grad på samme spørsmål (se Figur 4-3). I tabell E i vedlegg 2 presenteres fordelingen for kommunale og private eiere hver for seg. En større andel private eiere vurderer at de ansatte i barnehagen(e) i stor eller svært stor grad har etablert et godt samarbeid for arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet. Tallene er 55 prosent av de private mot 45 prosent av de kommunale.

4.3 Sammendrag

Sammenlignet med 2017 har styrerne gitt betraktelig mer positive vurdering av de ansattes kompetanse til å forebygge, stoppe og følge opp mobbing og andre krenkelser. I 2019 mener to av tre styrere at deres ansatte har denne kompetansen i enten stor eller svært stor grad, noe som er en økning på 50 prosent siden 2017. Svarene fra barnehageeierne bekrefter også dette bildet, over to av tre opplever at de ansatte i barnehagen har denne kompetansen, en økning på 41 prosent siden 2017. Private eiere vurderer kompetansen som mer tilstrekkelig på dette området enn de kommunale eiere.

Vi finner også en økning i styrernes vurderinger av rutinene til de ansatte i forbindelse med dette arbeidet. Fire av fem styrere oppgir at de ansatte i stor eller svært stor grad har rutiner for å oppdage, forebygge og stoppe mobbing. Barnehageeierne bekrefter dette, hvor nær fire av fem eiere oppgir det samme.

På spørsmål om samarbeid og nettverk gir barnehageeierne en mer positiv vurdering av situasjonen enn barnehagestyrerne. Over halvparten av eierne mener barnehagen i stor eller svært stor grad har et godt samarbeid og nettverk i arbeidet med det psykososiale miljøet. Private eiere gir en høyere vurdering av påstanden om at barnehagen(e) har rutiner for arbeidet med å håndtere, forebygge, stoppe og følge opp mobbing enn de kommunale. Rundt to av fem styrere oppgir at de ansatte i barnehagen i stor eller svært stor grad har etablert dette. Vi finner for øvrig ingen endringer fra 2017 i styrernes svar på om de ansatte har etablert et godt samarbeid og nettverk eksternt rundt arbeidet med å oppdage, forebygge og stoppe mobbing.

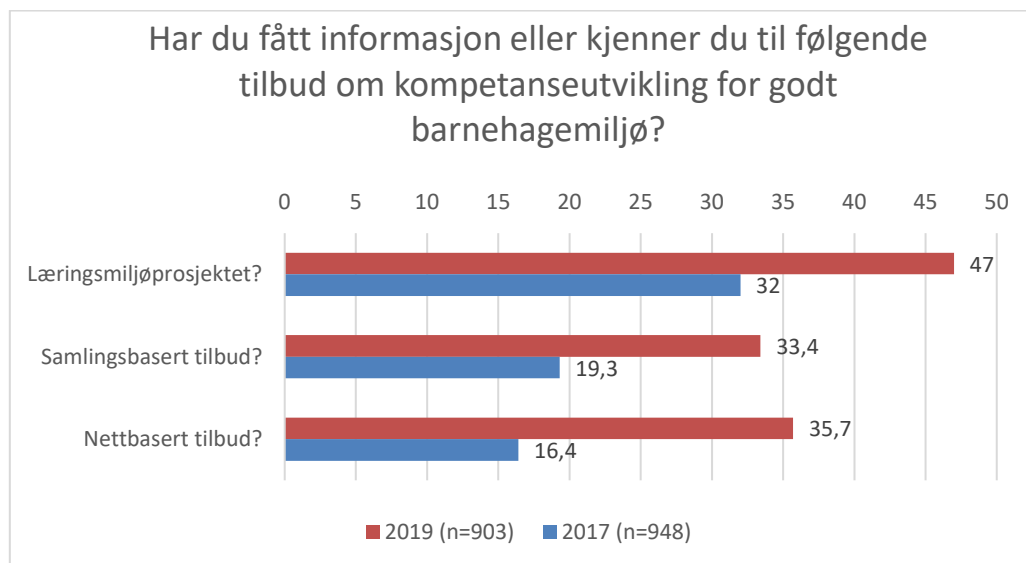
5. KOMPETANSETILBUDENE INKLUDERENDE BARNEHAGE- OG SKOLEMILJØ.

Utdanningsdirektoratet ønsker å kartlegge sektorens kunnskap til - og ønske om - å delta i de tre kompetanseutviklingstilbudene under Inkluderende barnehage- og skolemiljø. I 2017 var temaet inkludert i Spørsmål til Barnehage-Norge, da under temaet Kompetanseutvikling i arbeidet med barnehagemiljø (Fagerholt et.al 2018). Svarene vil brukes til å dimensjonere og planlegge de tre tilbudene i årene som kommer.

Spørsmål om Kompetansetilbudene Inkluderende barnehage- og skolemiljø er rettet til **barnehagestyrere** og **barnehageeiere**.

5.1 Styrene har økt kjennskap til tilbudene under Inkluderende barnehage- og skole-miljø

Barnehagestyrerne ble spurt om de har fått informasjon eller kjenner til Læringsmiljøprosjektet, og om de kjenner til det samlingsbaserte tilbudet og det nettbaserte tilbudet. Resultatene er vist i Figur 5-1 og viser resultater fra både 2017 og 2019¹².

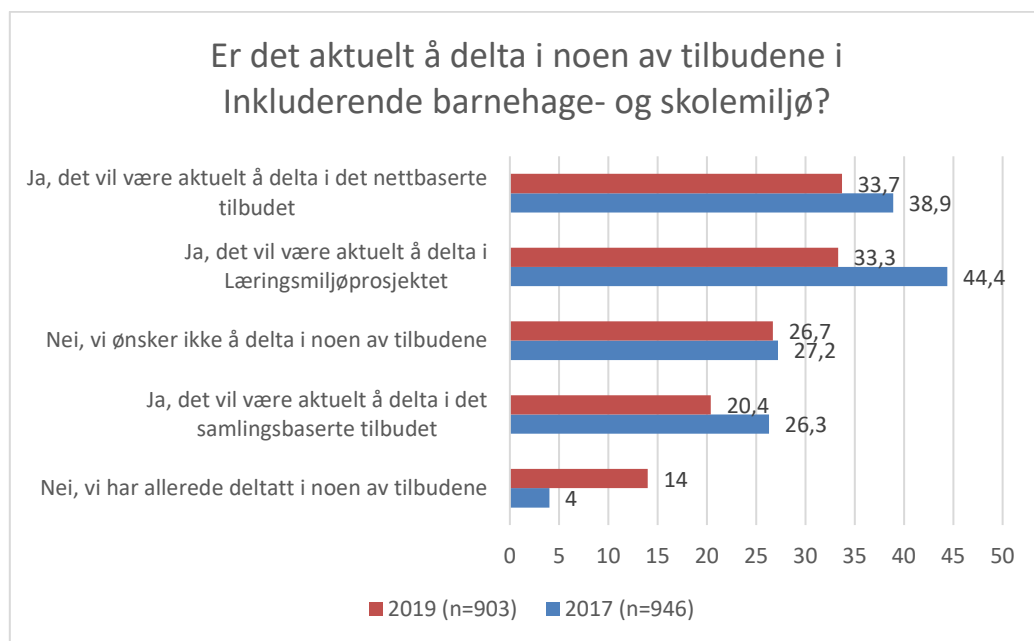

Figur 5-1: Styrernes svar på om de har kjennskap til tilbudene i kompetanseutvikling for godt barnehagemiljø. Tall fra 2017 og 2019. Prosent.

¹² Fordelinger på eierskap (i 2019) er lagt i Vedlegg 2 - tabeller og figurer.

Barnehagestyrerne har økt kjennskap til Læringsmiljøprosjektet og de to kompetanseutviklingstilbudene sammenlignet med i 2017.¹³ I 2017 svarte én av tre styrere at det har fått informasjon eller hadde kjennskap til Læringsmiljøprosjektet (se Figur 5-1). I 2019 har andelen økt med 15 prosentpoeng til 47 prosent. Det er noe variasjon på eierskap i 2019: flere private (59 prosent) enn kommunale (47 prosent) oppgir å ikke kjenne til eller ikke å ha mottatt informasjon om Læringsmiljøprosjektet. I 2017 var det marginale forskjeller mellom private og kommunale barnehagestyrere kjennskap.

Én av fem styrere kjente til det samlingsbaserte tilbudet i 2017, mens én av tre styrere kjenner til dette i 2019. Færre styrere i private (73 prosent) enn kommunale (59 prosent) barnehager kjenner tilbudet. Det nettbaserte tilbudet er generelt mindre kjent: 16 prosent svarte at de kjenner til det nettbaserte tilbudet i 2017, i 2019 har andelen økt til 36 prosent. Også her er kjennskapen høyere blant kommunale styrere: hele 72 prosent av de private styrerne oppgir at de ikke kjenner til dette tilbudet, mot 55 prosent av de kommunale styrerne.

Figur 5-2: Styrernes svar på om de vil delta på tilbudene i Inkluderende barnehage- og skolemiljø. Tall fra 2019 og 2017. Prosent.

Figur 5-2 viser styrernes svar på om de ønsker å delta på tilbudene i Inkluderende barnehage- og skolemiljø, med tall fra både 2017 og 2019. Det har vært en nedgang på alle tre alternativene når gjelder hvorvidt det er aktuelt for barnehagen å delta. Samtidig er det ti prosent flere styrere som oppgir at de allerede har deltatt i noen av

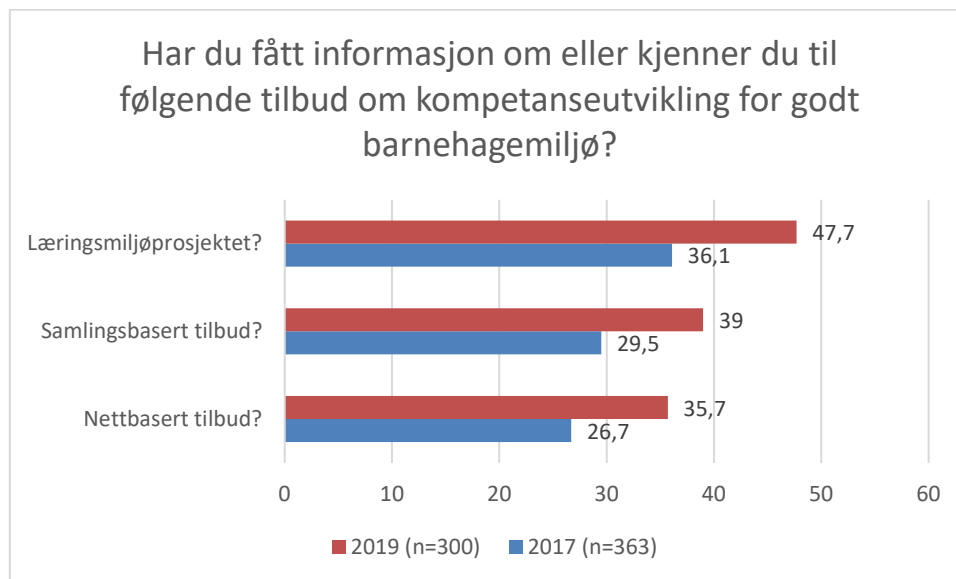
¹³ En komplett tabell over svar på dette spørsmålet med fordelinger på eierskap finnes i Vedlegg 2 - Tabeller og figurer.

tilbudene. Flere kommunale barnehagestyrere (20 prosent) enn private (ni prosent) oppgir at de har deltatt i noen av tilbudene

Én av tre oppgir at det vil være aktuelt å delta i Læringsmiljøprosjektet, her er det flere private barnehager (38 prosent) enn kommunale (28 prosent) som oppgir at dette kan være aktuelt. Én av tre styrere svarer at det er aktuelt å delta på det nettbaserte tilbudet, og her er det mindre forskjeller når vi ser på eierskap. 36 prosent av de private barnehagestyrerne oppgir at dette kan være aktuelt, mot 31 prosent av de kommunale. Én av fem oppgir i 2019 at det vil være aktuelt å delta på det samlingsbaserte tilbudet, også her er det flere private (23 prosent) enn kommunale (18 prosent) barnehager som oppgir dette. Andelen som oppgir at de ikke ønsker å delta i noen av tilbudene er 27 prosent, noe som er uendret fra 2017, og her er det ingen forskjeller på eierskap.

5.2 Eierne har også større kjennskap til tilbudene i Inkluderende barnehage og skole-miljø

Barnehageeierne fikk de samme spørsmålene som styrerne om tilbudene i Inkluderende barnehage- og skolemiljø. Figurene under viser resultater fra 2017 og 2019.¹⁴

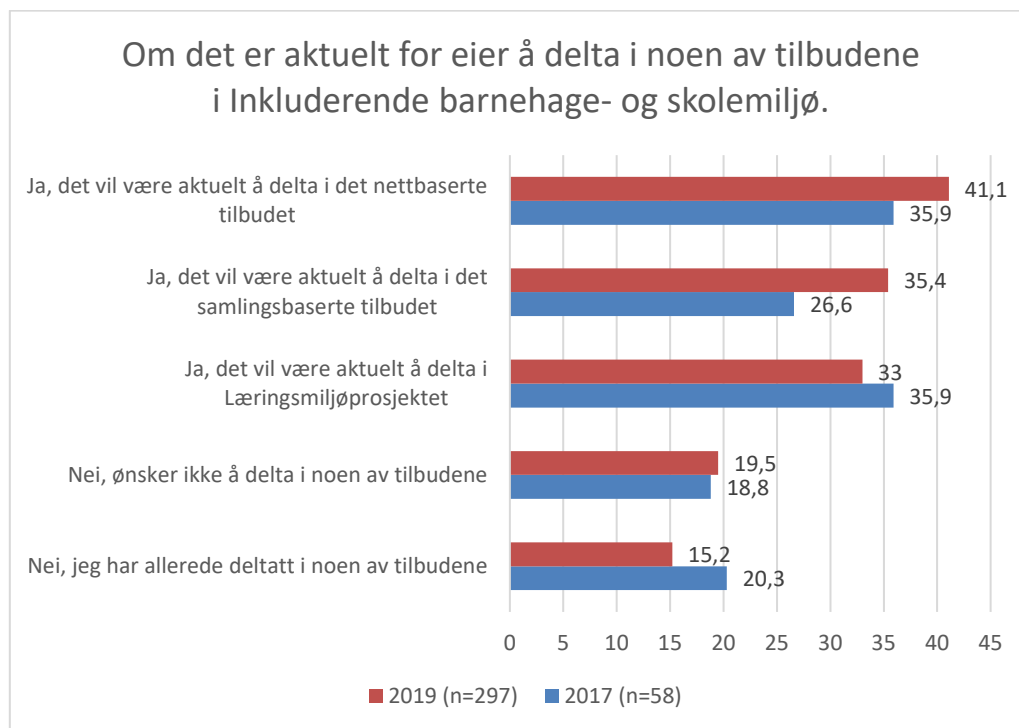

Figur 5-3: Eiernes svar på om de har fått informasjon om eller kjenner til tilbudene i Inkluderende barnehage- og skolemiljø. Tall fra 2019 og 2017. Prosent.

Figur 5-3 viser at kjennskapen til samtlige tilbud har økt med omtrent ti prosent siden 2017. I likhet med barnehagestyrerne svarer 48 prosent av eierne at de har fått

¹⁴ Fordelinger på eierskap (i 2019) finnes i Vedlegg 2.

informasjon om eller har kjennskap til Læringsmiljøprosjektet. Som for styrerne er det noen forskjeller på kommunale og private eiere, hvor langt flere kommunale eiere (75 prosent) kjenner til prosjektet enn private (32 prosent) (se Vedlegg 2). Slik var det også i 2017 (Fagerholt et.al 2018). Over én av tre barnehageeiere kjenner til det samlingsbaserte tilbudet, og også her er det flere kommunale eiere (68 prosent) enn private (23 prosent) som kjenner til dette. 36 prosent av barnehageeierne oppgir at de kjenner til det nettbaserte tilbudet, hvorav langt flere kommunale eiere (61 prosent) kjenner til tilbudet sammenlignet med de private eierne (22 prosent).

Figur 5-4: Eiernes svar på om det er aktuelt å delta i noen av tilbudene i Inkluderende barnehage- og skolemiljø. Tall fra 2019 og 2017. Prosent.

Sammenliknet med i 2017 er det flere barnehageeiere i 2019 som oppgir at det vil være aktuelt å delta i noen av de aktualiserte tilbudene (Figur 5-4). Flest eiere (41 prosent) oppgir at det vil være aktuelt å delta i det nettbaserte tilbudet. Flere private (44 prosent) enn kommunale (35 prosent) eiere oppgir at dette vil være aktuelt. Videre mener 35 prosent av barnehageeierne at det vil være aktuelt å delta i det samlingsbaserte tilbudet, og her er det kun marginale forskjeller på eierskap. Én av tre oppgir at det vil være aktuelt å delta i Læringsmiljøprosjektet, og flere private (38 prosent) enn kommunale eiere (24 prosent) svarer dette. Andelen som sier at de allerede har deltatt i noen av tilbudene har økt med fem prosentpoeng siden 2017, til 20 prosent. Én av fire kommunale barnehageeiere oppgir at de allerede har deltatt i noen av tilbudene, mens kun én av ti private barnehageeiere svarer det samme.

5.3 Sammendrag

Både barnehagestyrerne og -eierne har økt sin kjennskap til kompetanseutviklingstilbudene under Inkluderende barnehage- og skolemiljø siden 2017. Nær halvparten av så vel styrerne som eierne oppgir at de kjenner til - eller har fått informasjon om - Læringsmiljøprosjektet. Det er de private barnehagestyrerne og private barnehageeierne som oppgir *minst* kjennskap til Læringsmiljøprosjektet.

Én av tre styrere kjenner til både det samlingsbaserte prosjektet og det nettbaserte tilbudet, mens over én av tre barnehageeiere kjenner til både det samlingsbaserte tilbudet og nettbaserte tilbudet. I 2017 var det kun marginale forskjeller på eierskap og styrernes kjennskap til de ulike alternativene, i 2019 er derimot kjennskapen størst blant de kommunale styrerne for alle tre alternativer. Flere kommunale enn private eiere kjenner til de ulike tilbudene i 2019, noe som også var tilfelle i 2017.

Når det gjelder uttrykte ønsker om deltagelse fra styrernes side, viser svarene at én av tre kan tenke seg å delta i Læringsmiljøprosjektet, én av tre ønsker å benytte det nettbaserte tilbudet, mens én av fem styrere oppgir at det ville vært aktuelt å delta på det samlingsbaserte tilbudet. Sammenlignet med 2017 oppgir ti prosent flere styrere at de har deltatt på noen av tilbudene i 2019. Flere kommunale barnehagestyrere enn private oppgir at de allerede har deltatt i noen av tilbudene. Interessen for deltagelse på de ulike tilbudene er blant barnehageeierne høyest for det nettbaserte tilbudet. Én av fire kommunale barnehageeiere oppgir at de allerede har deltatt i noen av tilbudene, mens kun én av ti private barnehageeiere oppgir det samme.

6. BEREDSKAP OG FOREBYGGING AV ALVORLIGE HENDELSER

Barnehager har både krav om og ansvar for å forebygge uønskede alvorlige hendelser, og for å sikre at alle er trygge i barnehagen. Beredskap betyr å være forberedt på å møte kritiske situasjoner, og beredskapsarbeidet skal ivareta både forebygging, begrenning og håndtering. Kunnskapsdepartementet ønsket at tidligere spøringer fra 2015-2018 skulle følges opp for å bidra til kunnskap om hvordan arbeidet med forebygging av alvorlige hendelser har utviklet seg i kommunene og i barnehagene. Spørsmålene skal gi informasjon om tilstanden rundt beredskap i barnehagesektoren og eventuelle tiltak for å bedre den.

Spørsmålene om beredskap og forebygging av alvorlige hendelser er rettet til **barnehagestyrere og kommunen som lokal barnehagemyndighet.**

6.1 Ni av ti barnehager har utarbeidet sine beredskapsplaner for alvorlige hendelser

87 prosent av styrerne svarer at barnehagen har utarbeidet eller forbedret sine beredskapsplaner for alvorlige hendelser de siste tre årene. Det er samme resultat som i fjorårets undersøkelse. I 2015 var andelen 83 prosent, og i 2016 og 2017 var den 91 prosent. Barnehagens størrelse, eller hvorvidt den er kommunal eller privat, har liten betydning for hvordan spørsmålet besvares.

Vi har videre spurt styrerne om når barnehagen sist gjennomførte en beredskapsøvelse (dette omfatter ikke ordinære brannøvelser). Resultatene er vist i Tabell 6-1 og viser tall fra 2015-2019.

Tabell 6-1: Gjennomføring av siste beredskapsøvelse i barnehagen, resultater fra 2015-2019*. Prosent.

	2015	2016	2017	2018	2019		
	(n=830)	(n=579)	(n=970)	(n=875)	Total (n=863)	Kommunal (n=401)	Privat (n=462)
	Total	Total	Total	Total			
Aldri	57.1	44	33.1	38.7	36.4	39.2	34
I løpet av det siste året	14	25.4	24.8	20.9	22	16.5	26.8
Ett til to år siden	7.8	10.9	16.1	13.9	16	16.2	15.8
To til tre år siden	2.8	3.5	4.7	4.7	6.5	8	5.2
Over tre år siden	7.8	6.9	6.5	6.6	7.3	9	5.8
Vet ikke	10.5	9.5	14.7	15.1	11.8	11.2	12.3

*For 2015 – 2018 vises kun totalen for alle barnehagestyrere

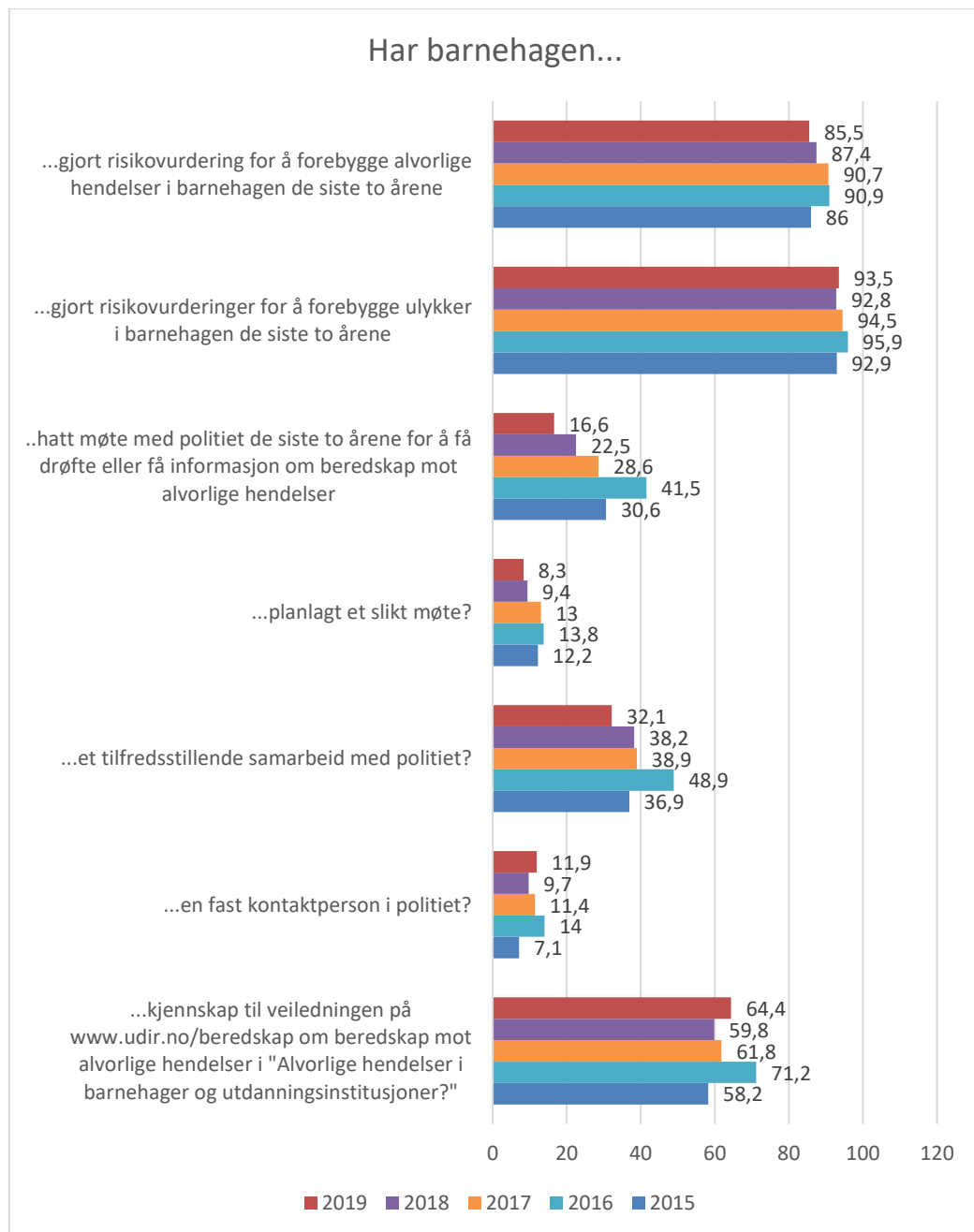
Nærmere 45 prosent av barnehagestyrerne oppgir å ha hatt en beredskapsøvelse i løpet av de siste tre årene, hvorav 22 prosent har gjennomført en øvelse det siste året. For de som aldri har hatt en beredskapsøvelse er det en nedgang på 21 prosent fra 2015. På spørsmål om hvem som deltok på siste gjennomførte beredskapsøvelse, svarer 87 prosent av barnehagestyrerne at både ledelsen og de ansatte deltok.¹⁵ De resterende oppgir at kun ledelsen deltok på øvelsen. Det er en høyere andel private barnehager (93 prosent) enn kommunale (80 prosent) som svarer at både ledelse og ansatte var med på siste øvelse.

6.2 De aller fleste barnehager gjør risikovurderinger for å forbygge alvorlige hendelser og ulykker i barnehagen.

Figur 6-1 viser barnehagestyrernes svar på en rekke spørsmål om barnehagens arbeid med beredskap fra 2015 til 2019.¹⁶

¹⁵ Fordelinger på eierskap (i 2019) finnes i Vedlegg 2.

¹⁶ Fordelinger på eierskap for alle svaralternativene gitt i 2019 finnes i Vedlegg 2.

Figur 6-1: Barnehagestyrers svar på spørsmål om barnehagens arbeid med beredskap i 2015 – 2019. Prosent.

86 prosent av barnehagestyrerne har gjort risikovurderinger for å forebygge alvorlige hendelser i barnehagen de siste to årene. 94 prosent har gjort risikovurderinger for å forebygge ulykker. Som Figur 6-1 viser er dette tilsvarende tall som foregående år (Haugset, Haugum & Nilsen 2015; Naper et al. 2017; Fagerholt et al. 2018).

Beredskapstiltakene som omhandler ulike former for kontakt og direkte samarbeid med politiet er ikke like utbredt, og resultatene antyder at omfanget av samarbeidet med politiet har sunket noe siden 2016. I 2019 oppgir 17 prosent av barnehagestyrerne

at de har hatt møte med politiet de siste to årene for å drøfte eller få informasjon om beredskap knyttet til alvorlige hendelser. Det er en nedgang på 25 prosent siden 2016. Når det gjelder barnehagestyrernes tilfredshet med barnehagens samarbeid med politiet er det en nedgang på 17 prosent siden 2016. Totalt 12 prosent av styrerne oppgir å ha en fast kontaktperson i politiet. Samlet kan dette tyde på at kontakten og samarbeidet mellom barnehagene og politiet er redusert i omfang i perioden 2016 til 2019. Sammenlignet med 2016 har det vært en nedgang på 7 prosent i svarene på om barnehagestyrerne har kjennskap til veilederen.

Til slutt spurte vi styrerne hvor fornøyd de var med veiledningen om beredskap mot alvorlige hendelser som ligger på Utdanningsdirektoratets hjemmesider. To av tre styrere som kjenner til veilederen om beredskap er enten fornøyd eller svært fornøyd med denne.

6.3 Tre av fire kommuner har tatt høyde for alvorlige hendelser i barnehagen

I undersøkelsen av barnehagemyndighetens beredskapsarbeid er det spurt om barnehagens rolle med tanke på kommunens ROS-analyse, og om det er blitt gjennomført øvelser rettet mot barnehagens deltakelse i øvelser.¹⁷ Spørsmålene er en gjentakelse fra tidligere år.

Tabell 6-2: Om kommunen har tatt høyde for alvorlige hendelser i barnehagen i sin risiko og sårbarhetsanalyse (ROS)

	2016 (n=188)	2017 (n=263)	2018 (n=305)	2019 (n=329)
Ja, det foreligger planer for alle barnehager i ROS-analysen	46.3	54	56.7	48
Ja, men ikke som en del av ROS-analysen	27.1	20.5	18.7	25.5
Nei, kommunen har ikke en ROS-analyse	2.1	3	2.3	2.7
Nei, men kommunen har en ROS-analyse	10.1	6.8	9.2	6.4
Vet ikke	10.1	8.4	7.5	14.6
Annet	4.3	7.2	5.6	2.7

Tabell 6-2 viser at 48 prosent av de lokale barnehagemyndighetene oppgir at kommunenes ROS-analyse inneholder planer for alle barnehager i kommunen. Resultatet er en nedgang sett opp mot to foregående år. Én av fire svarer at kommunen har tatt høyde for alvorlige hendelser i barnehagen, men ikke som en del av ROS-analysen.

På dette spørsmålet kunne barnehagemyndighetene utdype svaret i en tekstboks, noe ni respondenter har gjort. Tre respondenter påpeker at ROS-analysene kun gjelder for

¹⁷ Analyse av risiko og sårbarhet

de kommunale barnehagene, og at de ikke har oversikt over hva som er gjort i de private barnehagene. Videre er noen respondenter usikre på om kommunen har en ROS-analyse, eller om barnehagene har egne analyser.

Tabell 6-3: Gjennomføring av øvelser for alvorlige hendelser de siste tre årene

	2018 (n=304)			2019 (n=329)		
	Ja	Nei	Vet ikke	Ja	Nei	Vet ikke
Fullskalaøvelser	8.9	77.3	13.8	8.8	75.4	15.8
Skrivebordøvelser	39.5	45.4	15.1	39.2	43.5	17.3
Øvelse for krisestab	42.1	40.5	17.4	37.4	41.9	20.7
Øvelser for andre ansatte	24.3	51	24.7	21.3	46.5	32.2

Kommunene ble også spurt om de har gjennomført øvelser for alvorlige hendelser i løpet av de siste tre årene, i samarbeid med en eller flere barnehager (Tabell 6-3). Ni prosent svarer de har gjennomført fullskalaøvelser, mens 39 prosent har gjennomført skrivebordøvelser. Videre oppgir 37 prosent at de har hatt øvelser for krisestab, og 21 prosent har hatt øvelser for andre ansatte. Resultatene samsvarer relativt bra med resultatene fra 2015-2018 (Haugset, Haugum & Nilsen 2015; Naper et al. 2017; Fagerholt et al. 2018)..

6.4 Sammendrag

Ni av ti barnehager har utarbeidet beredskapsplaner for alvorlige hendelser. 45 prosent har hatt beredkapsøvelser i løpet av de siste tre årene, 22 prosent av disse har hatt øvelse i løpet av det siste året.

Tallene for barnehagestyrere som har gjort risikovurderinger for å forebygge alvorlige hendelser og ulykker i barnehagen har holdt seg stabil siden 2015, i år har 86 prosent gjort dette. 94 prosent har gjort risikovurderinger for å forebygge ulykker i barnehagen de siste to årene.

Det er mindre vanlig at barnehagene er i kontakt med politiet for å drøfte eller få informasjon om beredskap mot alvorlige hendelser, og tendensen i perioden 2015-2019 er at færre barnehager har møter med politiet.

64 prosent av styrerne kjenner til veilederen om alvorlige hendelser i barnehager og utdanningsinstitusjoner som ligger på Utdanningsdirektoratets hjemmesider, og to av tre styrere er fornøyd eller svært fornøyd med denne veilederen.

Ca. ni prosentpoeng færre kommuner som lokal barnehagemyndighet oppgir at de har tatt høyde for alvorlige hendelser i sin ROS-analyse, sammenlignet med i 2018.

De siste tre årene har kommunene i hovedsak gjennomført skrivebordøvelser og øvelser for krisestab.

7. SPRÅK

Regjeringserklæringen har to plattformpunkter under barnehage som Kunnskapsdepartementet ønsker oppfølging av: 1) Styrke språkopplæringen i barnehagen, og under overskriften «En effektiv integreringspolitikk» 2) Sikre at alle barn gjennomfører en obligatorisk test av norskkunnskaper ved 4-årskontroll.

Spørsmålene om språk er et gjentak fra Spørsmål til Barnehage-Norge 2015 som omhandler språkkartlegging, språkstimulering og barn med annen språklig bakgrunn enn norsk (Haugset, Nilsen og Haugum 2016). Tilsvarende spørsmål ble også stilt i 2008 og 2013 i andre undersøkelser (Gulbrandsen og Eliassen 2013). Kunnskapsdepartementet ønsker et oppdatert kunnskapsgrunnlag, samt å følge utviklingen, ved at disse spørsmålene gjentas.

Spørsmålene om språk er rettet til **barnehagestyrere**.

7.1 Språkkartlegging av barn skjer når foreldre eller personalet mener det er behov for det

På spørsmål om barnehagen har rutiner for å vurdere barnas norskkunnskaper spesielt, før skolestart, svarer 84 prosent av styrerne bekreftende på dette. Det er minimale forskjeller mellom private og kommunale barnehager på spørsmålet. Videre fikk styrerne spørsmål om hvilke rutiner barnehagen har for kartlegging av barns språk. Tabell 7-1 viser fordeling av svarene fra styrerne sammen med tilsvarende resultater fra tidligere undersøkelser (Gulbrandsen og Eliassen 2013; Haugset, Nilsen og Haugum 2015).¹⁸

---

¹⁸ Fordelinger på eierskap på dette spørsmålet ligger i Vedlegg 2.

Tabell 7-1: *Styrernes svar på hvilken språkkartleggingsrutine de benytter i barnehagen. Prosent*

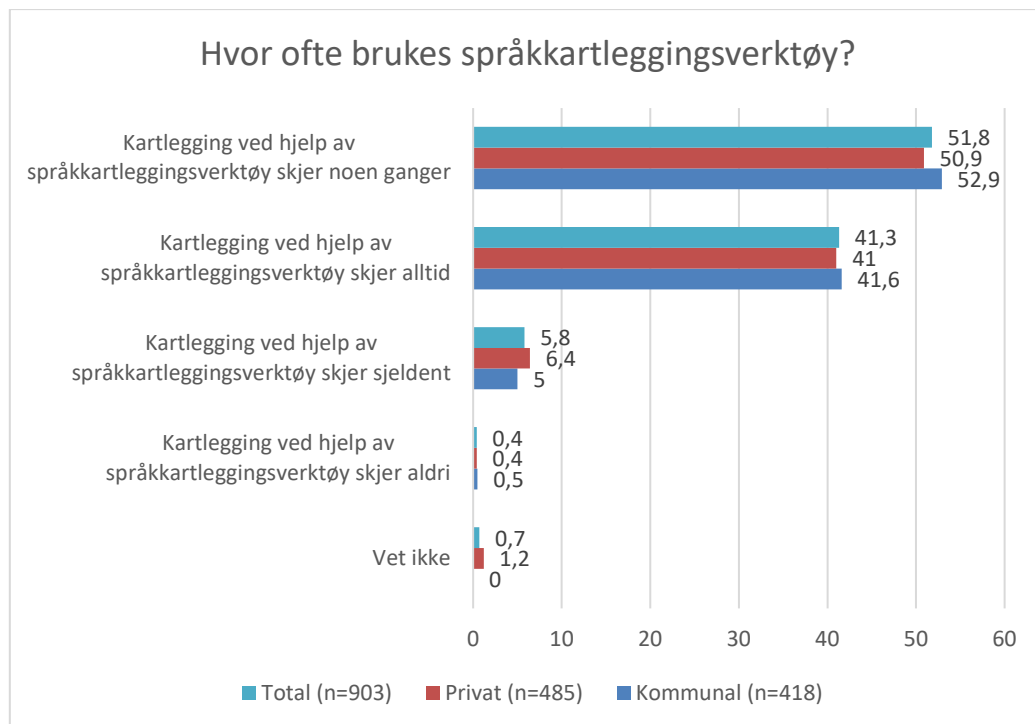
	2008*	2012*	2015	2019
Kartlegger rutinemessig alle barn i barnehagen	60	50	35,5	29.6
Kartlegger rutinemessig alle barn med annen språklig bakgrunn (annet førstespråk) enn norsk	1	2	2	7.3
Kartlegger barns språk når foreldre og/eller personale mener det er behov for kartlegging**	33	42	57,6	60.8
Kartlegging ved hjelp av språkkartleggingsverktøy skjer sjelden	2	2	1,3	***
Kartlegging ved hjelp av språkkartleggingsverktøy skjer aldri	***	***	0,3	***
Annet	***	***	***	2.3
(n)	(707)	(649)	(920)	(903)

* Tallene fra 2008 og 2012 er hentet fra Gulbrandsen og Eliassen (2013)

**I Gulbrandsen og Eliassen (2013) er følgende svarkategorier brukt: «Nei, ingen faste rutiner som gjelder alle, men barn velges ofte ut etter observasjon og behovsvurdering fra personale eller foreldre» og «Nei, ingen faste rutiner som gjelder alle, og kun sporadisk (sjelden) kartlegging av barns språk»

***Svaralternativet er ikke stilt.

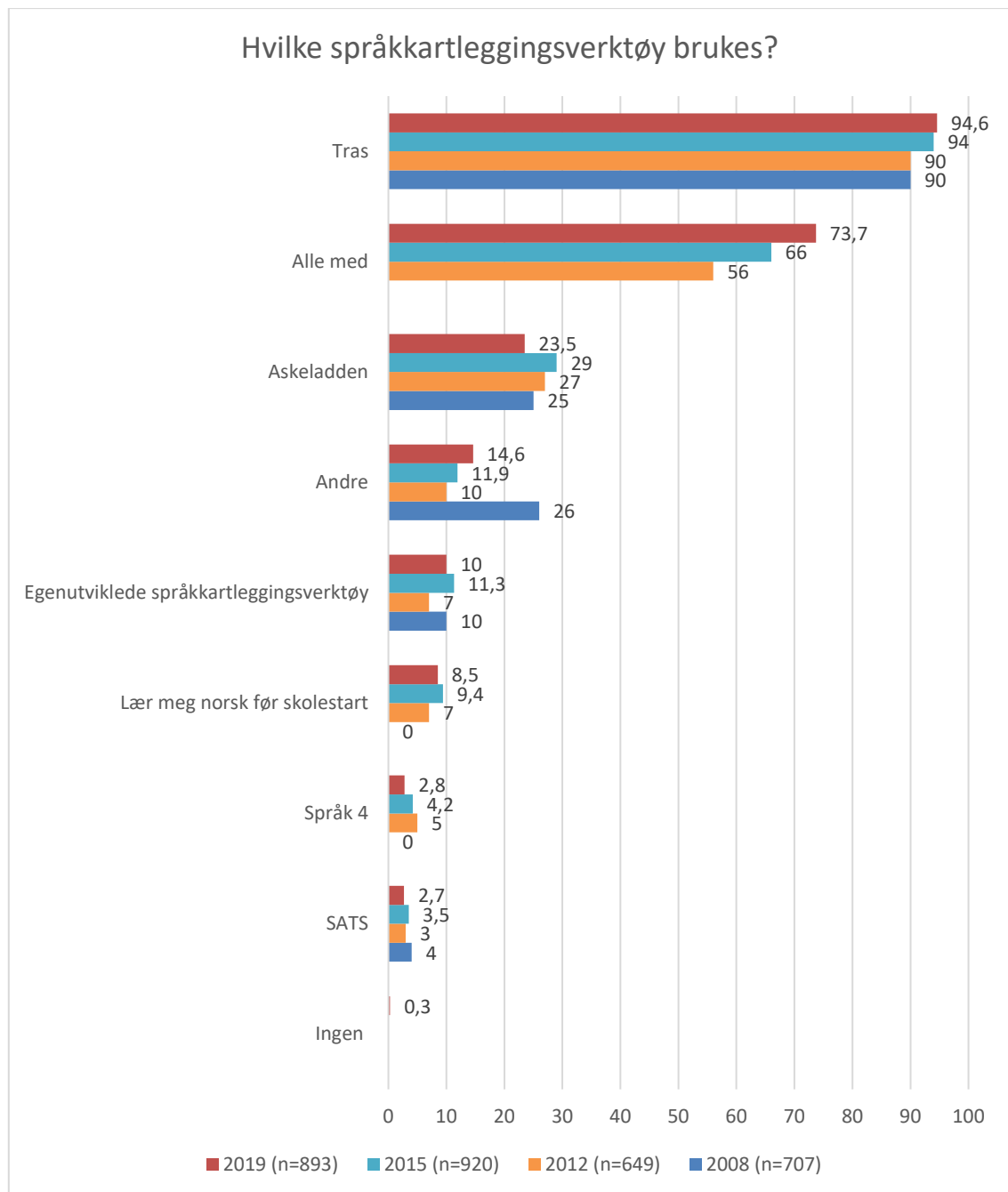
I spørsmålet om barnehagens språkkartleggingspraksis fikk styrerne mulighet til å velge en av fem beskrevne kartleggingsstrategier. Kartlegging av barns språk når foreldre og/eller personale mener det er behov for kartlegging er den dominerende strategien, slik som tidligere år. Likevel kartlegger 30 prosent av barnehagene rutinemessig alle barna i barnehagen. 21 styrere har skrevet kommentarer der de beskriver andre strategier for språkkartlegging enn de som ble listet opp som svaralternativer. Flere påpeker at de kartlegger spesifikke aldersgrupper, for eksempel 3-åringer og at førskolebarn blir kartlagt før skolestart. Andre nevner at barnehagen deltar i språkprosjekter i kommunen. Noen nevner til sist at barnehagen følger barnets språkutvikling igjennom hele barnehagetiden.

Figur 7-1: Styrernes svar på hvor ofte det brukes språkkartleggingsverktøy. Prosent.

På spørsmål om hvor ofte språkkartleggingsverktøy brukes (Figur 7-1) svarer over halvparten av styrerne at kartlegging ved hjelp av språkkartleggingsverktøy skjer noen ganger. Over to av fem barnehagestyrere oppgir at de alltid bruker språkkartleggingsverktøy. Seks prosent oppgir at dette skjer sjeldent. Det er marginale forskjeller på private og kommunale barnehagers svar på dette spørsmålet.

Figur 7-2 viser styrernes svar på hvilke språkkartleggingsverktøy som brukes i barnehagen i 2019, sammenlignet med resultatene fra tidligere undersøkelser (Gulbrandsen og Eliassen 2013; Haugset, Nilsen og Haugum 2015).

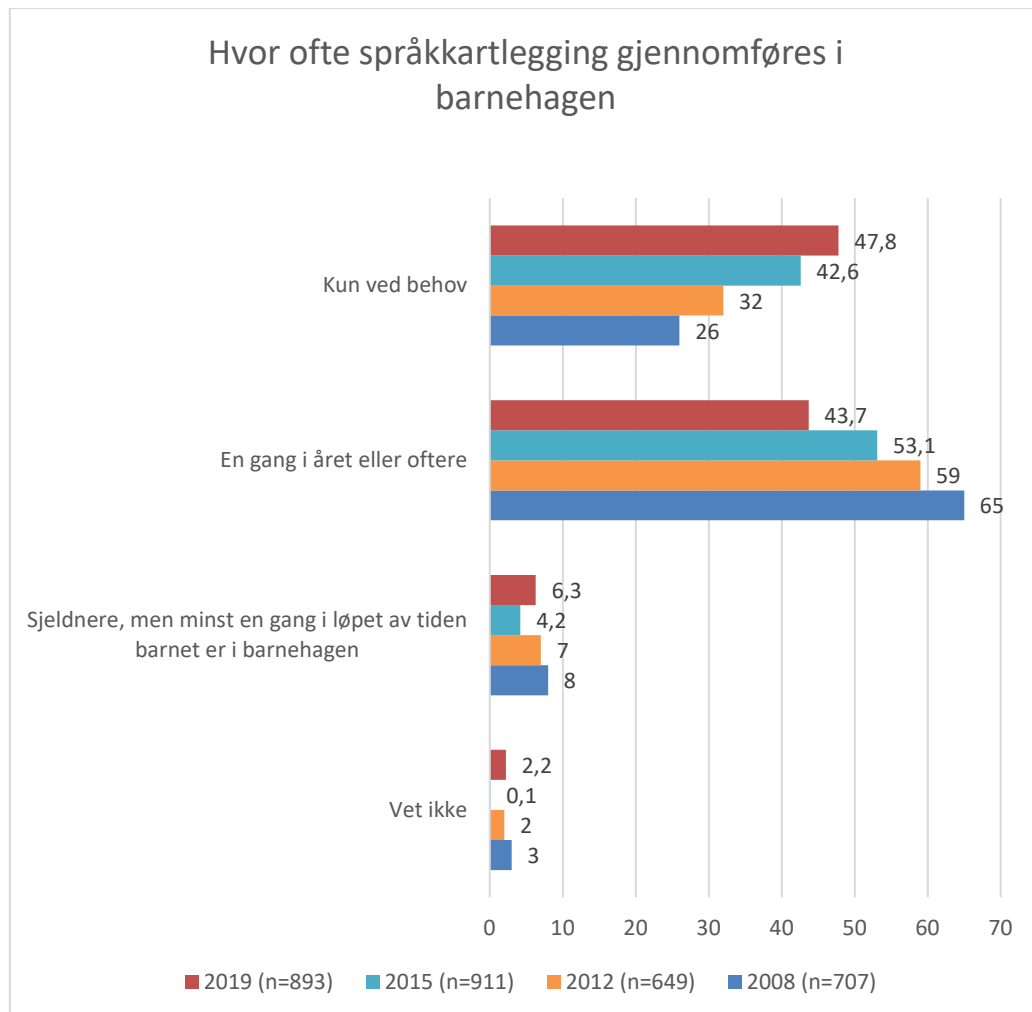
Figur 7-2: Styrernes svar på hvilke språkkartleggingsverktøy som brukes. Tall fra 2019, 2015, 2012 og 2008. Prosent.

Bruken over tid viser ingen store endringer, Tras og Alle med er verktøy som flest barnehager har brukt i alle fire årene. 130 styreere listet opp andre språkkartleggingsverktøy enn de alternativene som stod i spørreskjemaet. En oversikt over disse er gitt i Tabell 7-2.

Tabell 7-2: Styrernes utdypende opplysninger om andre språkkartleggingsverktøyer som benyttes. Antall svar.

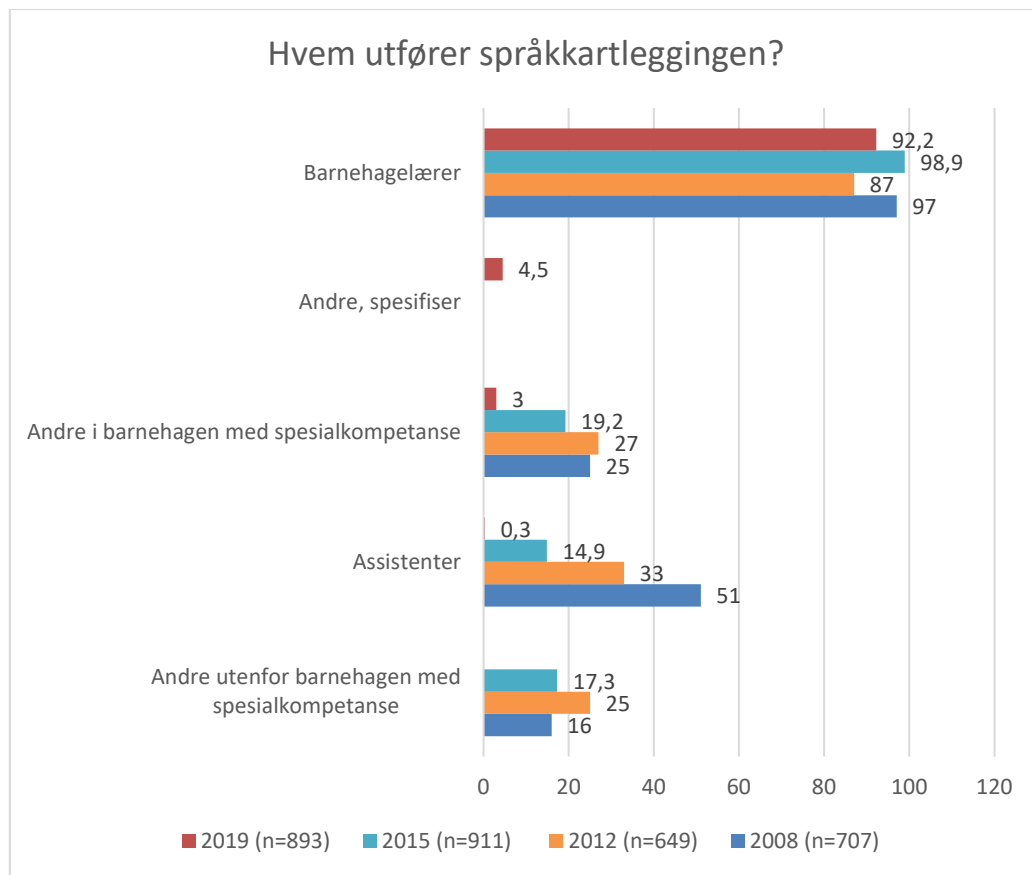
Nya SIT	20
By opp barn til dans	17
Kartleggingsprøve for minoritetsspråklige skolestartere (Trondheimsmodellen)	17
Begrepsforståelse	11
Språk 5-6	10
Eva-test	7
Observasjon	7
Reynell	6
ASQ	6
Språkkista	6
PPT	6
Artikulasjonsprøve av Kåre Johnsen	5
Norsk Fonemtest	4
Bo Eges språktest	4
Verktøy som nevnes av 1-3 styrere: Ord som gror, MIO, språklydkartlegging av Bærum Kommune, KoPS Foreldrekartlegging, Steg for steg, Språkstandard, Ståstedsanalyse, Snakkepakken, Ordlydkartlegging, KBU, ITPA, Sproff og språkskogen, Checklist for autism in toddlers (18-24 mnd), Røde flagg, KTI, På vei til en god leser, Grep og begrepa, Lær meg norsk før skolestart.	

7.2 Årlig språkkartlegging går ned, mens behovsstyrt språkkartlegging øker med årene

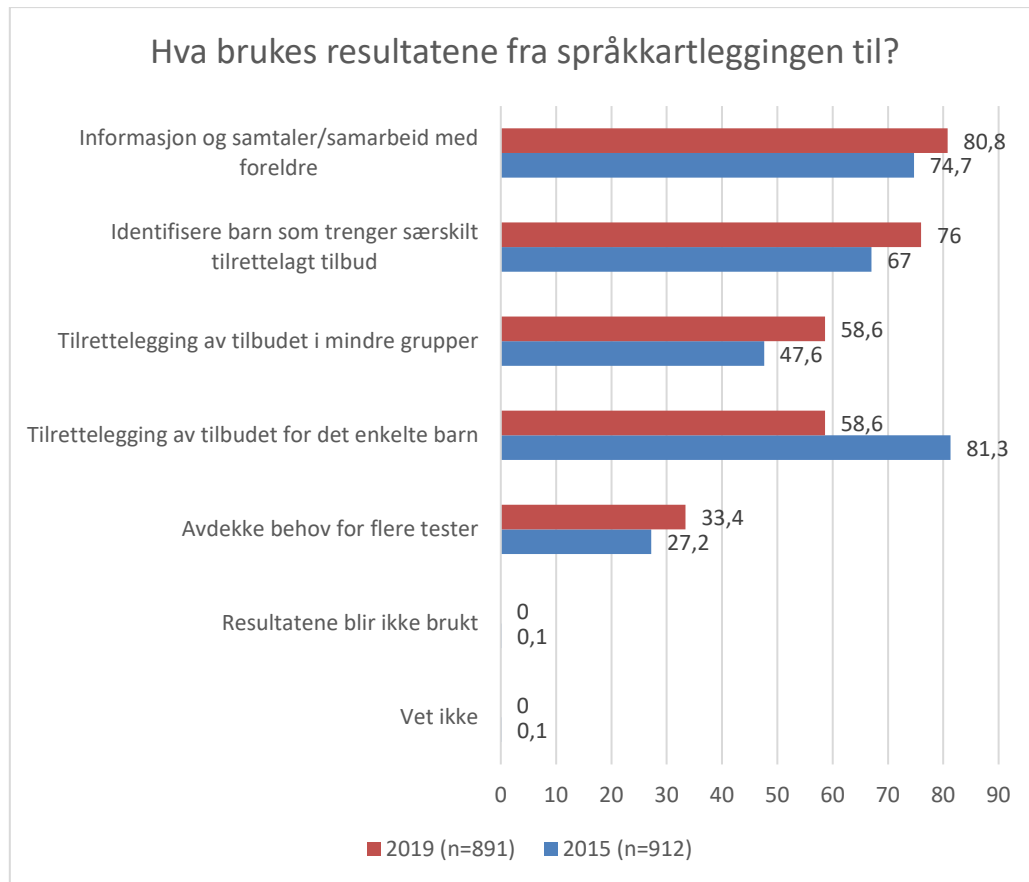
Figur 7-3: Styrernes svar på hvor ofte språkkartlegging gjennomføres i barnehagen. Tall fra 2019, 2015, 2012 og 2008. Prosent.

Figur 7-3 viser resultater fra årets undersøkelse sammenstilt med tidligere undersøkelser på spørsmålet om hvor ofte språkkartleggingen gjennomføres i barnehagen. Trenden er at årlig språkkartlegging går ned, mens behovsstyrt kartlegging øker med årene. Styrerne fikk også anledning til å svare annet, og spesifisere hvor ofte dette skjer. Her oppgir noen at dette skjer to ganger per år, eller gjennom hele året. Ellers beskriver styrerne at kartleggingshyppigheten varierer ut fra hvilke språkkartleggingsverktøy som brukes. Enkelte verktøy blir kun brukt ved behov, mens andre brukes jevnlig.

Figur 7-4: Styrenes svar på hvem som vanligvis utfører språkkartleggingen. Tall fra 2008, 2012, 2015 og 2019. Prosent.

Figur 7-4 viser at så å si alle styrerne svarer at barnehagelærerne er de som vanligvis utfører språkkartleggingen, og slik har det vært alle år. Tre prosent oppgir i 2019 at andre i barnehagen med spesialkompetanse utfører kartleggingen. I tillegg til dette oppgir fem prosent av styrerne at andre enn de nevnte utfører språkkartleggingen, og her har flere styrere gitt utdypende fritekstsvar om hvem som utfører språkkartleggingen. En rekke oppgir at det først og fremst er barnehagelærer som har ansvaret, men at dette gjerne gjøres i samråd med f.eks. styrer, øvrig personale, spesialpedagoger, logoped eller PPT ved behov. Videre oppgir flere at språkkartleggingen utføres av enten spesialpedagoger, PPT eller logoped. De øvrige forteller om en praksis der personalgruppen utfører kartleggingen i fellesskap for å få inn ulike synsvinkler.

Figur 7-5: Bruk av resultater fra språkkartlegging. Tall fra 2019 og 2015. Prosent.

Resultatene fra språkkartleggingen brukes vanligvis til informasjon og samtaler og/eller samarbeid med foreldre og det å identifisere barn som trenger særskilt tilrettelagte tilbud. I 2015 var det vanligst å bruke resultatene til tilrettelegging av tilbudet for det enkelte barn, men i årets undersøkelse er det færre (23 prosentpoeng) som oppgir dette. Her var det også muligheter for å svare annet og utdype svaret. Svarene deler seg inn i tre kategorier; Henvvisning og samarbeid med andre eksterne instanser (PPT/logoped) (19 svar), å kartlegge behov for kompetanseheving hos personalet (sju svar) og overgang barnehage-skole (seks svar).

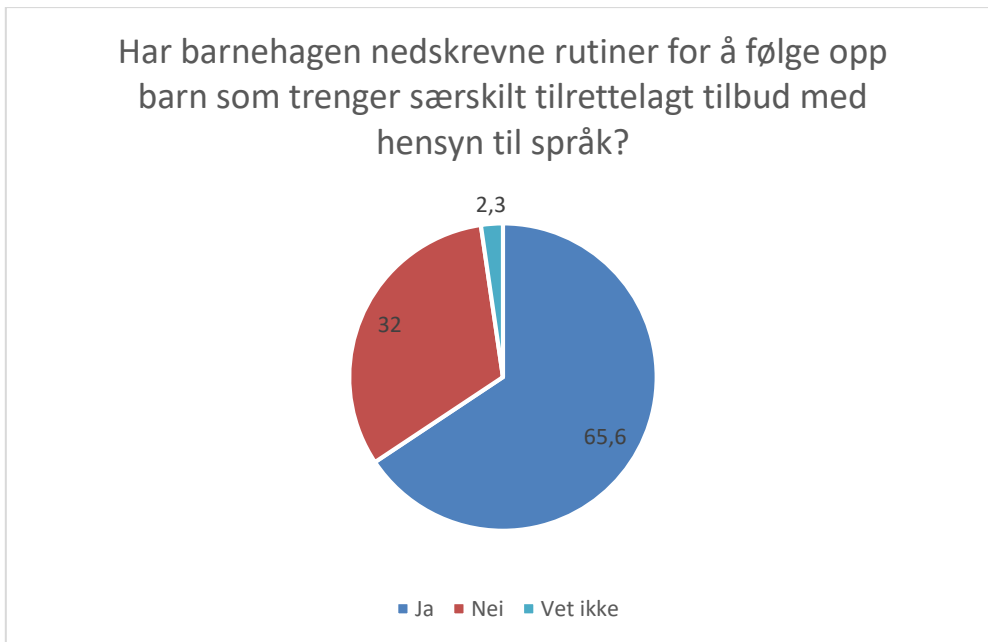

7.3 Mange barnehager har nedskrevne rutiner når språkkartlegging fører til bekymring

Tabell 7-3: Styrernes svar på om barnehagen har nedskrevne rutiner for å informere andre instanser dersom kartlegginger fører til bekymring. Tall fra 2015 og 2019. Prosent.

	Foreldre	Skole	PPT	Helsestasjonen
2015 (n=892)				
Ja, vi informerer og har nedskrevne rutiner	56.1	69.9	70.1	34.1
Ja, vi informerer, men har ikke nedskrevne rutiner	43.5	24.6	27.4	29.4
Nei, vi informerer ikke	0.1	4.5	2.1	32.6
Vet ikke	0.2	1	0.5	3.9
2019 (n=888)				
Ja, vi informerer og har nedskrevne rutiner	63.6	69.3	72.9	33.2
Ja, vi informerer, men har ikke nedskrevne rutiner	36.3	24.4	23.4	24.2
Nei, vi informerer ikke		4.8	3.2	36.8
Vet ikke	0.1	1.5	0.6	5.7

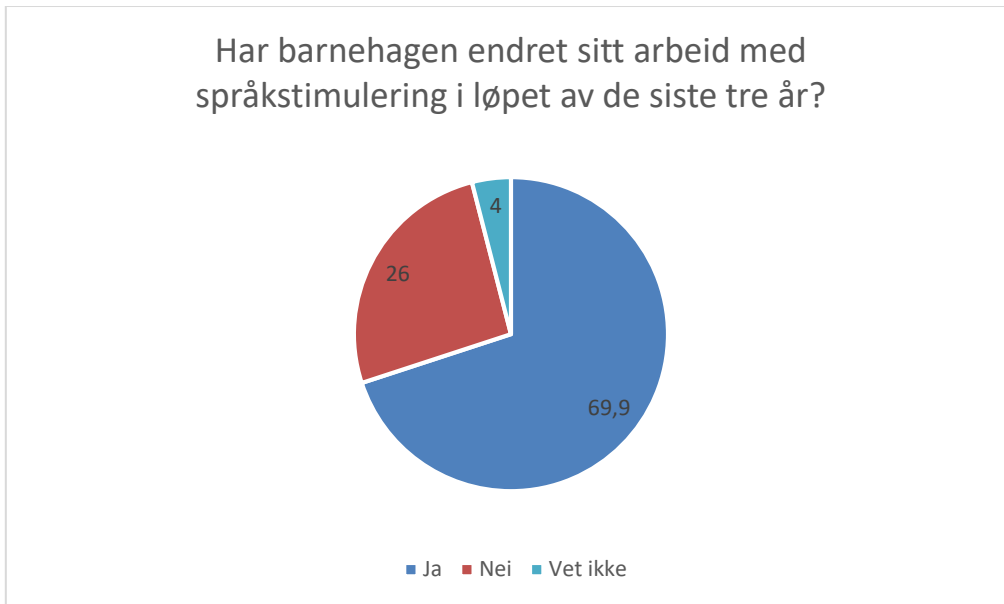
Når språkkartlegginger av barna fører til bekymringer har 73 prosent av barnehagene nedskrevne rutiner for å informere PPT, 69 prosent har slike rutiner for å informere skole, mens 64 prosent har nedskrevne rutiner og informerer foreldrene om dette. Én av tre barnehager informerer og har nedskrevne rutiner for helsestasjonen. Det er marginale endringer i barnehagenes rutiner for å informere de andre instansene siden 2015.

Figur 7-6: Om barnehagen har nedskrevne rutiner for å følge opp barn som trenger særskilt tilrettelagt tilbud mht. språk. Prosent. (n=896)

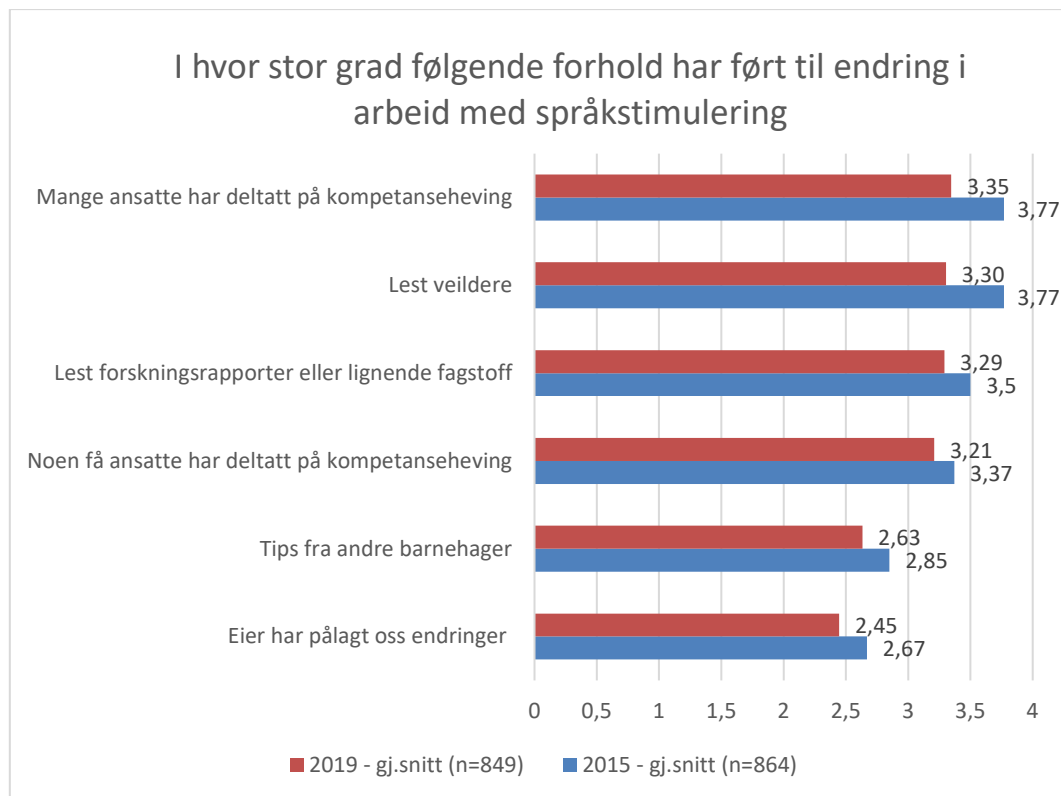
To av tre barnehagestyrere oppgir at barnehagen har nedskrevne rutiner for å følge opp barn som trenger et særskilt tilrettelagt tilbud med hensyn til språk (Figur 7-6). Her er det marginale forskjeller på eierskap. I 2015 var tilsvarende tall 63 prosent.

7.4 Over to av tre barnehager har endret sitt arbeid med språkstimulering

Figur 7-7: Om barnehagen har endret sitt arbeid med språkstimulering i løpet av de siste tre år. Prosent. (n=895)

I 2015 hadde tre av fire barnehager gjort endringer i sitt arbeid med språkstimulering i løpet av de siste tre årene. Figur 7-7 viser at over to av tre barnehager har gjort det samme i 2019. Det er, som i 2015, litt flere kommunale (74 prosent) enn private (67 prosent) barnehager som oppgir at de har endret arbeidet.

Figur 7-8: Styrernes svar på i hvor stor grad følgende forhold har ført til endring i arbeidet med språkstimulering. Tall fra 2019 og 2015. Gjennomsnitt*

* Svarene er gitt på en skala fra 1 (i svært liten grad) til 5 (i svært stor grad). De som har svart «vet ikke» er holdt utenfor.

Videre er barnehagestyrerne spurt om i hvor stor grad ulike forhold har ført til endringer i deres arbeid med språkstimulering, i 2015 og 2019 (Figur 7-8).¹⁹ Styrerne opplever størst endring i arbeidet som følge av at mange ansatte har deltatt på kompetanseheving og at ansatte leser veiledere og forskningsrapporter eller fagstoff. Det er kun små forskjeller på svarene fra 2015 og årets resultater, men gjennomsnittet er jevnt over noe lavere i årets spørring. Hele 16 prosent av styrerne har svart vet ikke/passar ikke. Dette utgjør en vesentlig andel og må hensyntas i fortolkningen av resultatene.

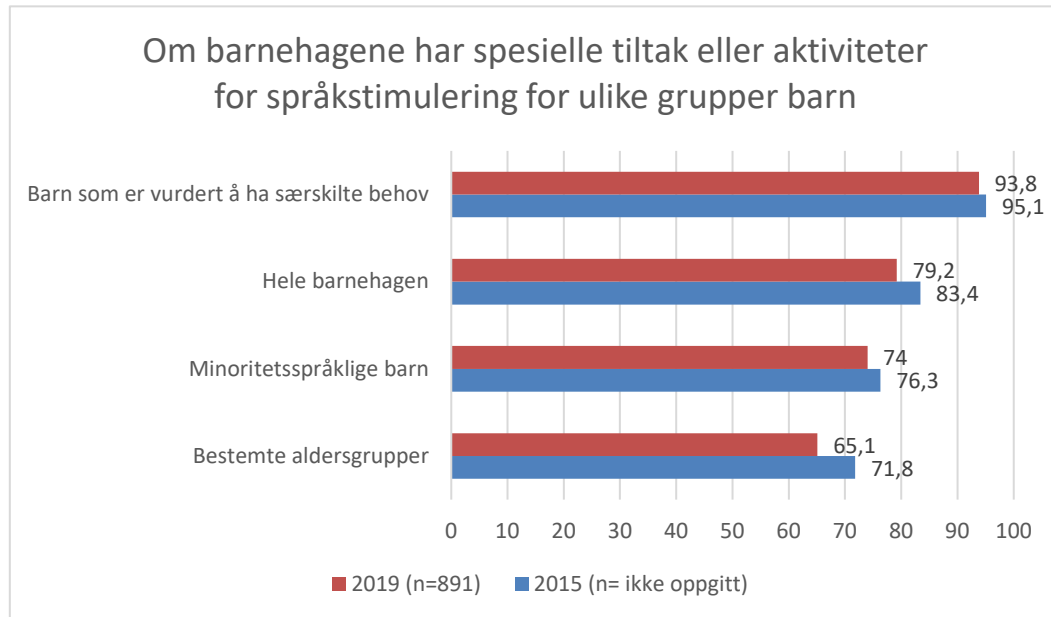
Barnehagestyrerne fikk anledning til å komme med kommentarer om det var andre forhold som hadde ført til endring i deres arbeid med språkstimulering. Ni styrere valgte å utdype svarene sine og blant dem nevnes en større andel minoritetspråklig som årsak til større fokus på språkstimulering de siste årene. Kurs gjennom Statped²⁰,

¹⁹ En fullstendig oversikt over svarfordelinger finnes i Vedlegg 2.

²⁰ Statlig spesialpedagogisk tjeneste

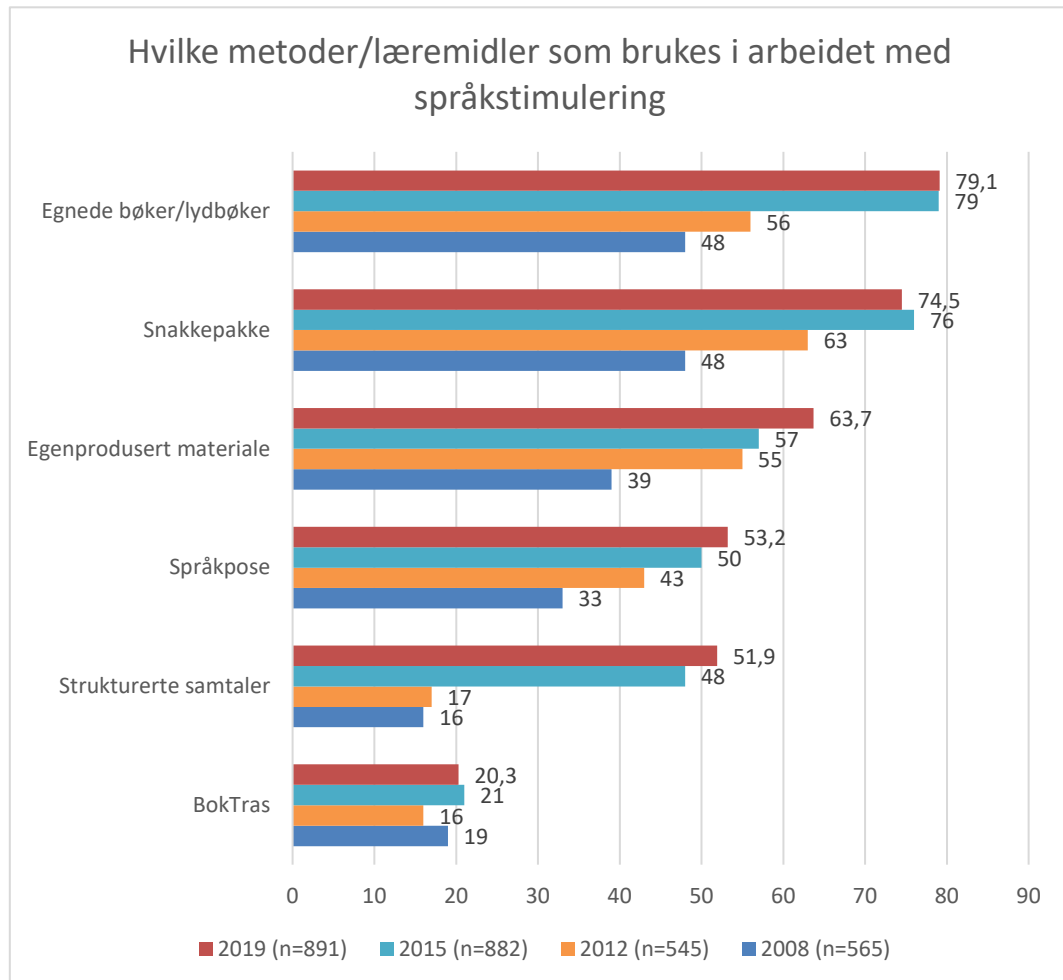
PPT samt prosjekt ved høgskoler/universitet nevnes også som årsak til endring i språkstimuleringsarbeidet hos barnehagene.

7.5 Nær alle barnehager har tiltak for språkstimulering for barn som har særskilte behov

Figur 7-9: *Hvorvidt barnehagen har spesielle tiltak/aktiviteter for språkstimulering for ulike grupper barn. Tall fra 2019 og 2015. Prosent.*

Nærmest alle barnehagestyrere oppgir at de har spesielle tiltak eller aktiviteter for språkstimulering for barn som er vurdert å ha særskilte behov (94 prosent). Flertallet av styrerne oppgir også at de har tiltak eller aktiviteter for hele barnegruppen, minoritetsspråklige barn og for bestemte aldersgrupper blant barna. Her svarer styrere i kommunale og private barnehager likt, bortsett fra på tiltak for minoritetsspråklige barn. Her svarer kommunale styrere (77 prosent) litt oftere enn de private (72 prosent). at de har tiltak for denne gruppen.

Figur 7-10: *Bruk av ulike metoder i arbeidet med språkstimulering. Tall fra 2008, 2012, 2015 og 2019. Prosent.*

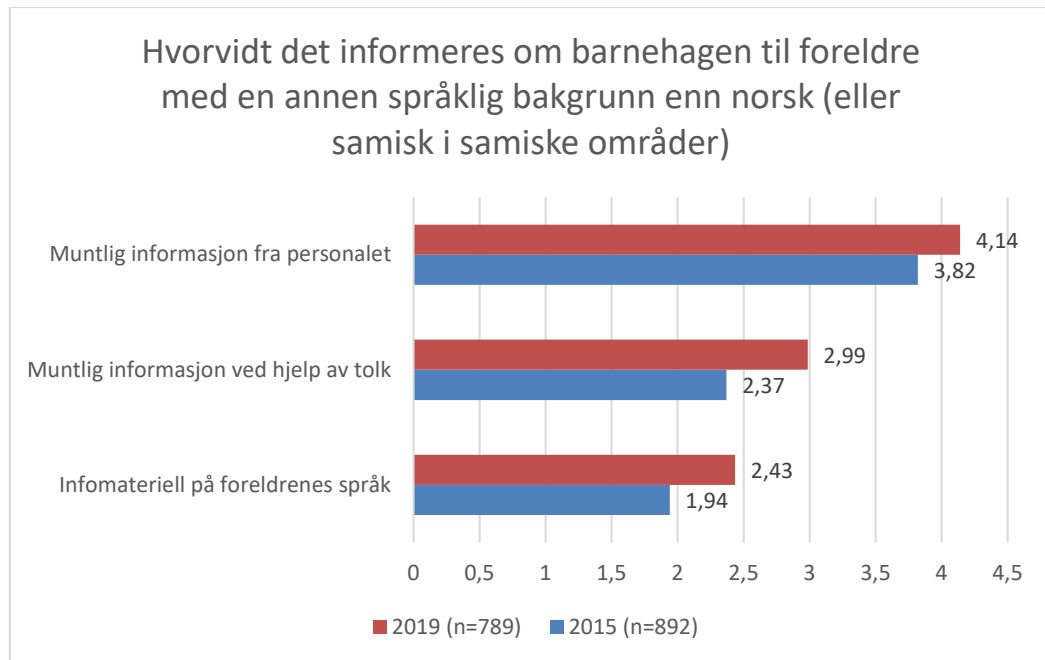
Vi har videre spurt styrerne om bruken av en rekke læremidler/metoder i arbeidet med språkstimulering i barnehagen. I Figur 7-10 er resultatene sammenstilt med tidligere undersøkelser. Egnede bøker/lydbøker benyttes som språkstimulering i fire av fem barnehager, mens Snakkepakke brukes i tre av fire barnehager. Over to av tre barnehager oppgir at de har egenprodusert materiale, mens litt over halvparten av barnehagene bruker Språkpose i arbeidet med språkstimulering. Bruken av alle de foreslåtte læremidlene/metodene øker eller holder seg stabil i perioden 2008-2019.

18 prosent av barnehagestyrerne svarer at de bruker andre læremidler/metoder enn de som er oppgitt her. Åtte styrere har valgt å kommentere utover svaralternativene. Her nevnes blant annet rollelek, i tillegg til metodene Bravolek, Språksprell og SPROFF.

Tabell 7-4: *Andel barn i barnehagen med annen språklig bakgrunn enn norsk (eller samisk) fordelt på kommunestørrelse og barnehagestørrelse. Gjennomsnitt.*

	Gj.snitt	St.avvik
Kommunestørrelse		
Små under 5000 innbyggere (n=118)	17.5	13.9
Mellomstore 5000-19999 innbyggere (n=231)	14.8	14.8
Store 20000 til 50000 innbyggere (n=203)	17.4	15.6
Store bykommuner over 50000 innbygger (n=212)	21.3	20.6
Bydeler i Oslo (n=110)	35.7	29.1
Barnehagestørrelse målt i antall barn i barnehagen		
<26 barn (n=138)	20.5	21.2
26-49 barn (n=284)	19.6	19.2
50-74 barn (n=277)	22.0	21.5
>75 barn (n=175)	16.9	15.7
Eierskap		
Kommunal (n=403)	23.9	1.1
Privat (n=471)	16.6	0.8
Total (n=874)	20.0	19.7

Tabell 7-4 viser at andelen barn med annen språklig bakgrunn varierer med kommunestørrelse. Vi ser at jo større kommunene er, jo større blir andelen barn med annen språklig bakgrunn enn norsk (eller samisk) ($p < 0.01$). Andelen barn med annen språklig bakgrunn enn norsk (eller samisk i samiske områder) varierer også med barnehagens størrelse målt ved totalt antall barn. Dette forholdet er i midlertidig ikke lineært, noe som vil si at det ikke nødvendigvis er de største barnehagene som har den høyeste andelen barn med annen språklig bakgrunn. Videre har kommunale barnehager en høyere andel (23.9 prosent) av barn med annen språklig bakgrunn enn private barnehager (16.6 prosent) ($p < 0.01$).

Figur 7-11: Informasjon til foreldre med en annen språklig bakgrunn enn norsk. Tall fra 2015 og 2019. Gjennomsnitt*.

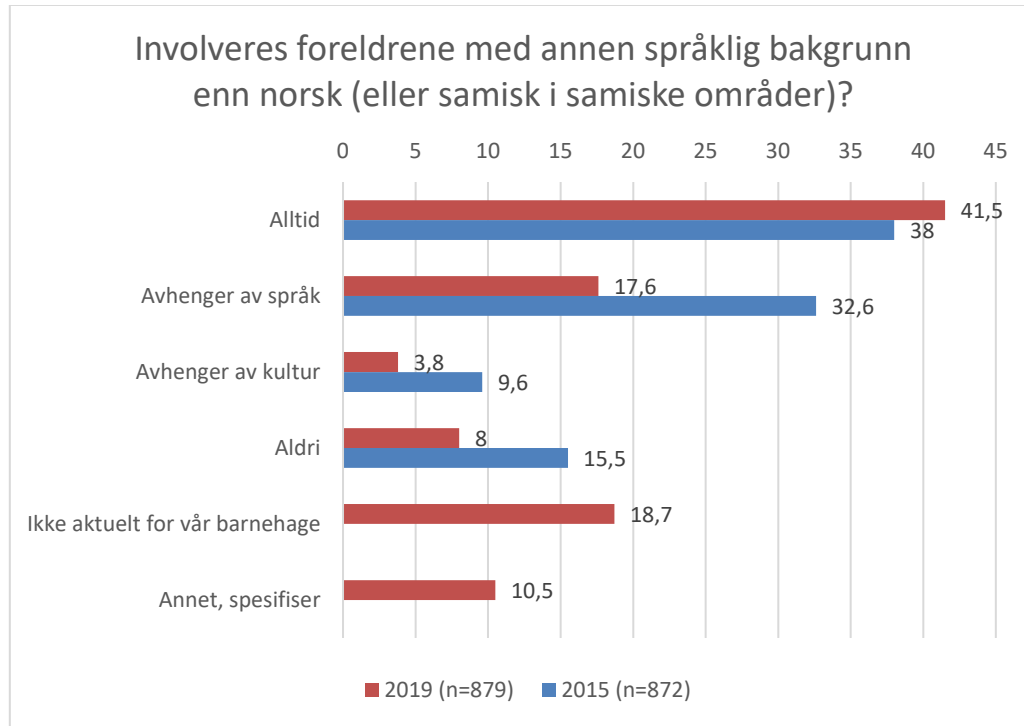
*Gjennomsnitt er beregnet fra en skala som har verdier fra 1 (i svært liten grad) til 5 (i svært stor grad).

Figur 7-11 viser hvordan barnehagene gir informasjon til foreldre med en annen språklig bakgrunn enn norsk.²¹ Resultatene er vist som gjennomsnitt, og her er svaralternativet «ikke aktuelt for vår barnehage» tatt ut av presentasjonen. Her svarer 19 prosent at infomateriell på foreldrenes språk ikke er aktuelt for barnehagen, 11 prosent oppgir at muntlig informasjon fra personalet ikke er aktuelt, mens hele 24 prosent svarer at muntlig informasjon ved hjelp av tolk ikke er aktuelt for barnehagen. Som i 2015 er det vanligst at informasjon til foreldre gis muntlig. Det er minst vanlig å gi infomateriell på foreldrenes språk. Private barnehager gir informasjon til foreldre ved hjelp av tolk i mindre grad (gj.snitt 2.6) enn kommunale barnehager (gj.snitt 3.3). Vi testet sammenhengen mellom informasjon som blir gitt mot andel barn i barnehagen med annen språklig bakgrunn enn norsk. Jo høyere andel barn med annen språklig bakgrunn enn norsk i barnehagen, jo mer rapporterer styrer at de gir informasjonsmaterieell på foreldrenes språk og muntlig informasjon ved hjelp av tolk ($p < 0.05$).

²¹ Fullstendig tabell med fordeling på eierskap for dette spørsmålet finnes i Vedlegg 2

7.6 To av fem barnehager oppgir at foreldre med annen språkbakgrunn alltid involveres i arbeidet med språkstimulering

Figur 7-12: *Hvorvidt foreldre med annen språklig bakgrunn involveres i arbeidet med språkstimulering i barnehagen. Tall fra 2019 og 2015. Prosent.*

42 prosent av styrerne svarer at de alltid involverer foreldrene med annen språklig bakgrunn enn norsk (eller samisk i samisktalende områder) i arbeidet med språkstimulering i barnehagen. 18 prosent oppgir at det avhenger av språket om foreldrene involveres eller ikke. Her har det imidlertid vært en stor nedgang siden 2015, hvor 33 prosent oppgav det samme. Fire prosent svarer at det avhenger av kultur om foreldrene involveres, mens åtte prosent oppgir at foreldre med annen språklig bakgrunn enn norsk aldri involveres i arbeidet med språkstimulering i barnehagen. 19 prosent svarer at spørsmålet ikke er aktuelt for deres barnehage. 11 prosent oppgir annet, men få utdyper hvordan foreldrene involveres i fritekst-feltet.

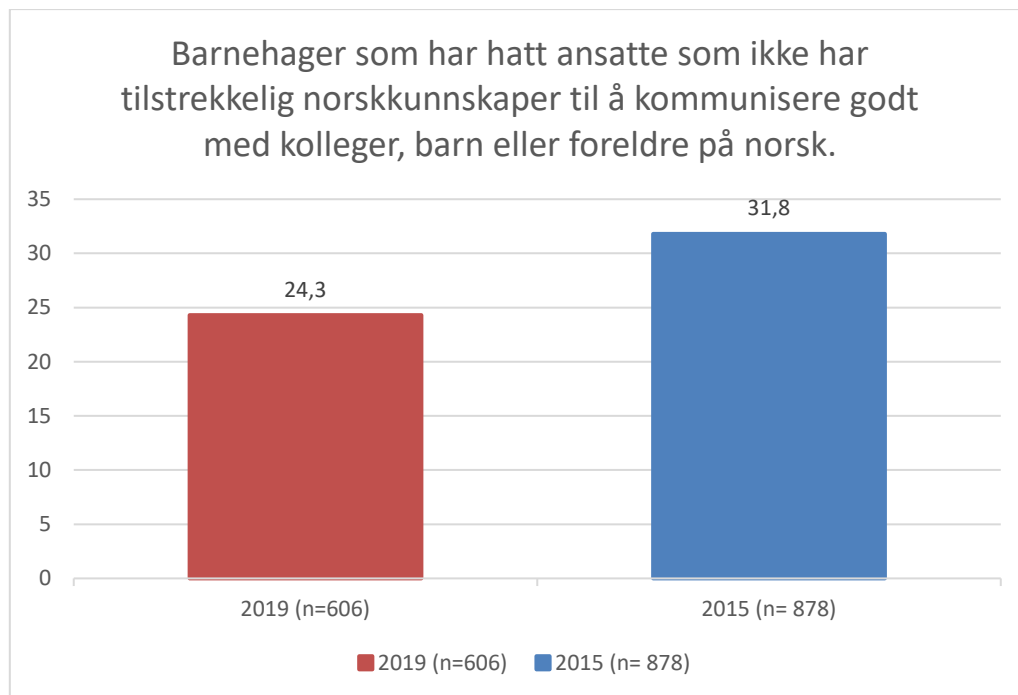
Tabell 7-5: Oversikt over andel årsverk av de ansatte i barnehagen som har et annet førstespråk enn norsk (eller samisk i samiske områder). Gjennomsnitt.²²

	Gj.snitt	St.avvik
Kommunestørrelse		
Små under 5000 innbyggere	12.94	20.08
Mellomstore 5000-19999 innbyggere	15.05	19.84
Store 20000 til 50000 innbyggere	17.20	19.62
Store bykommuner over 50000 innbygger	21.54	20.70
Bydeler i Oslo	41.22	25.52
Barnehagestørrelse		
<26 barn (n=120)	18.22	25.11
26-49 barn (n=255)	19.22	23.36
50-74 barn (n=253)	21.59	21.35
>75 barn (n=166)	20.27	20.27
Eierskap		
Kommunal (n=368)	19.63	22.74
Privat (n=426)	20.40	22.09
Total (n=794)	20.04	22.39

Tabell 7-5 viser at andelen årsverk med ansatte med annen språklig bakgrunn enn norsk (eller samisk i samiske områder) øker i takt med kommunens størrelse ($p < 0.05$) målt i antall innbyggere. Hovedstadens bydeler er de som har klart størst andel årsverk ansatte med annen språklig bakgrunn enn norsk. Andelen varierer også med barnehagestørrelse²³. Videre er det ingen forskjeller mellom kommunale og private barnehager.

²² Kun tall fra 2019 presenteres her, grunnet at spørsmålet ble stilt annerledes i 2015 og lar seg ikke sammenligne.

²³ Denne variasjonen er liten, men signifikant ($p < 0.05$).

Figur 7-13: Barnehager som oppgir at de har hatt ansatte som ikke har tilstrekkelig norskkunnskaper til å kommunisere godt med kolleger, barn eller foreldre på norsk. Tall fra 2015 og 2019. Prosent.

Til slutt ble styrerne spurt om de i løpet av de siste året har hatt ansatte som ikke har tilstrekkelig norskkunnskaper til å kommunisere godt med kolleger, barn eller foreldre på norsk. I 2015 var det 32 prosent av styrerne som hadde hatt slike utfordringer, mens i 2019 har andelen gått ned til 24 prosent. Her er det forskjeller på kommunale og private barnehager: flere kommunale (29 prosent) enn private (21 prosent) styrere har hatt slike utfordringer. Vi finner også at andelen barn med annen språklig bakgrunn enn norsk i de barnehagene som opplyser å ha hatt utfordringer med ansattes norskkunnskaper er høyere (29 prosent) enn i barnehagene som ikke har slike utfordringer (22 prosent).

7.7 Sammendrag

Over åtte av ti barnehager har rutiner for å vurdere barnas norskkunnskaper spesielt, før skolestart. Videre er den dominerende språkkartleggingspraksisen i barnehagen å kartlegge barns språk når enten foreldre og/eller personalet mener det er behov for det, men 30 prosent av barnehagene kartlegger også rutinemessig alle barn i barnehagen. Språkkartleggingsverktøy brukes av halvparten av barnehagene noen ganger, mens to av fem barnehager alltid bruker disse verktøyene. «Tras» og «Alle med» er verktøyene desidert flest barnehager bruker, og slik har det vært siden 2008.

Når det gjelder hyppigheten på språkkartleggingen viser svarene at den årlige kartleggingen går ned, mens behovsstyrt språkkartlegging øker med årene. Det er

primært barnehagelærerne som utfører språkkartleggingen. Resultatene brukes vanligvis til informasjon og samtaler og/eller samarbeid med foreldre, i tillegg til å identifisere barn som trenger særskilt tilrettelagte tilbud.

Barnehagene har i stor grad nedskrevne rutiner for å informere både foreldre, skole og PPT når språkkartlegging fører til bekymring, og videre har to av tre barnehager nedskrevne rutiner for å følge opp barn som trenger særskilt tilrettelagt tilbud med hensyn til språk.

Over to av tre barnehager har endret sitt arbeid med språkstimulering de siste tre årene. Styrerne opplever størst endring i språkstimuleringsarbeid som følge av at mange ansatte har deltatt på kompetanseheving og at ansatte leser veiledere og forskningsrapporter eller lignende fagstoff. Nærmest alle barnehagestyrere oppgir at de har spesielle tiltak eller aktiviteter for språkstimulering overfor barn med særskilte behov. Egnede bøker/lydbøker benyttes som språkstimulering i fire av fem barnehager, mens Snakkepakke brukes i tre av fire barnehager. Rundt to av tre barnehager oppgir at de benytter egenprodusert stimuleringsmateriale.

Jo større kommunene er, desto større blir andelen barn med annen språklig bakgrunn enn norsk (eller samisk i samisktalende områder). Andelen barn med annen språklig bakgrunn enn norsk (eller samisk) varierer også med barnehagens størrelse målt ved totalt antall barn. Videre har kommunale barnehager en høyere andel barn med annen språklig bakgrunn enn private barnehager.

Det vanligste er at personalet gir informasjon muntlig til foreldrene med en annen språklig bakgrunn enn norsk. Det er minst vanlig å gi infomateriell på foreldrenes språk. To av fem barnehager svarer at de alltid involverer foreldrene med annen språklig bakgrunn enn norsk (eller samisk) i arbeidet med språkstimulering i barnehagen. Nær en av fem styrere oppgir at dette avhenger av språket til foreldrene.

Andelen årsverk med annen språklig bakgrunn enn norsk (eller samisk) øker i takt med kommunens størrelse. Hovedstadens bydeler har den høyeste andelen årsverk av ansatte med annen språklig bakgrunn enn norsk. Andelen årsverk med annen språklig bakgrunn varierer i noen - men liten - grad mellom barnehager av ulik størrelse. Videre er det ingen forskjeller mellom kommunale og private barnehager når det kommer til andelen årsverk i barnehagen som har et annet førstespråk enn norsk eller samisk i samiske områder.

I 2015 hadde 32 prosent av styrerne opplevd at ansatte ikke har tilstrekkelig norskkunnskaper til å kommunisere godt med kolleger, barn eller foreldre på norsk i løpet av det siste året. I 2019 har denne andelen gått ned til 19 prosent.

8. OVERGANG BARNEHAGE – SKOLE

Siden 1. august 2018 er det innført en plikt for skolene og barnehagene om å samarbeide om barns overgang fra barnehage til skole. Skoleeier har hovedansvaret for samarbeidet og skal utarbeide en plan for overgangen fra barnehage til skole og SFO. Bakgrunnen for samarbeidsplikten var bekymring for kvaliteten på overgangen, og at skolene i mindre grad enn barnehagene prioriterte tilrettelegging.

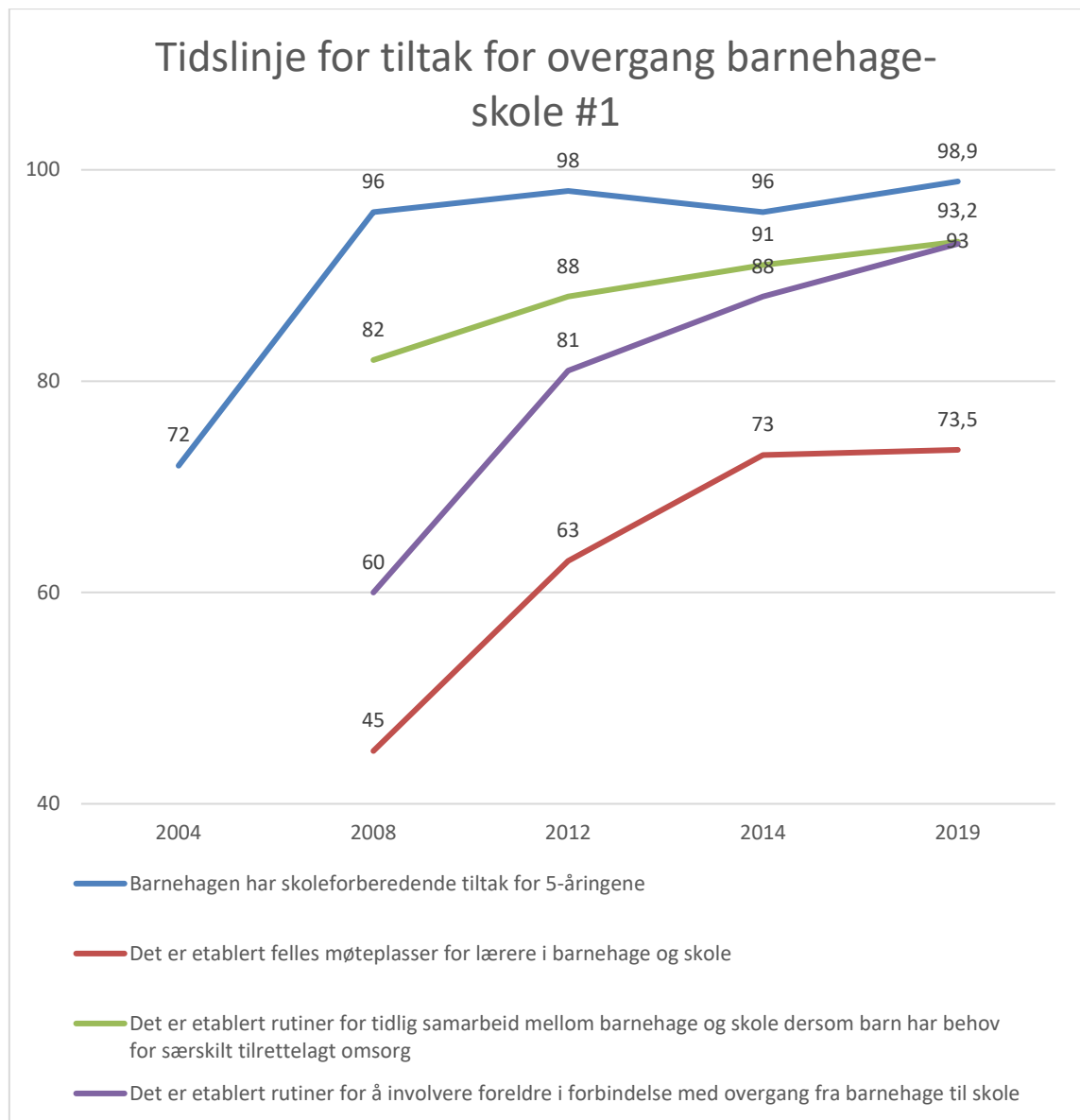
NOVA har tidligere kartlagt samarbeidet mellom skole og barnehage (Gulbrandsen og Eliassen, 2013), og videre ble temaet også belyst i Spørsmål til Barnehage-Norge 2014 (Sivertsen m.fl. 2015). Disse kartleggingene følges opp her. Spørsmål til Skole-Norge 2019 har også inkludert spørsmål om samme tema til skoleledere i grunnskolen og skoleeiere i kommunen. Kartleggingen kan finnes i rapporten fra Rogde, Federici, Pedersen og Wollscheid (2020).

Spørsmålene om overgang barnehage – skole er rettet til **barnehagestyrere**.

8.1 Barnehagene arbeider svært godt med overgang mellom barnehage og skole

Barnehagestyrerne ble bedt om å svare på ulike utsagn/påstander rundt arbeidet med overgang fra barnehage til skole. Svarene er presentert i Figur 8-1 og Figur 8-2 og viser tidslinjer fra første måling om temaet i 2004, og videre gjentak i 2008, 2012, 2014 og til slutt årets resultater i 2019.

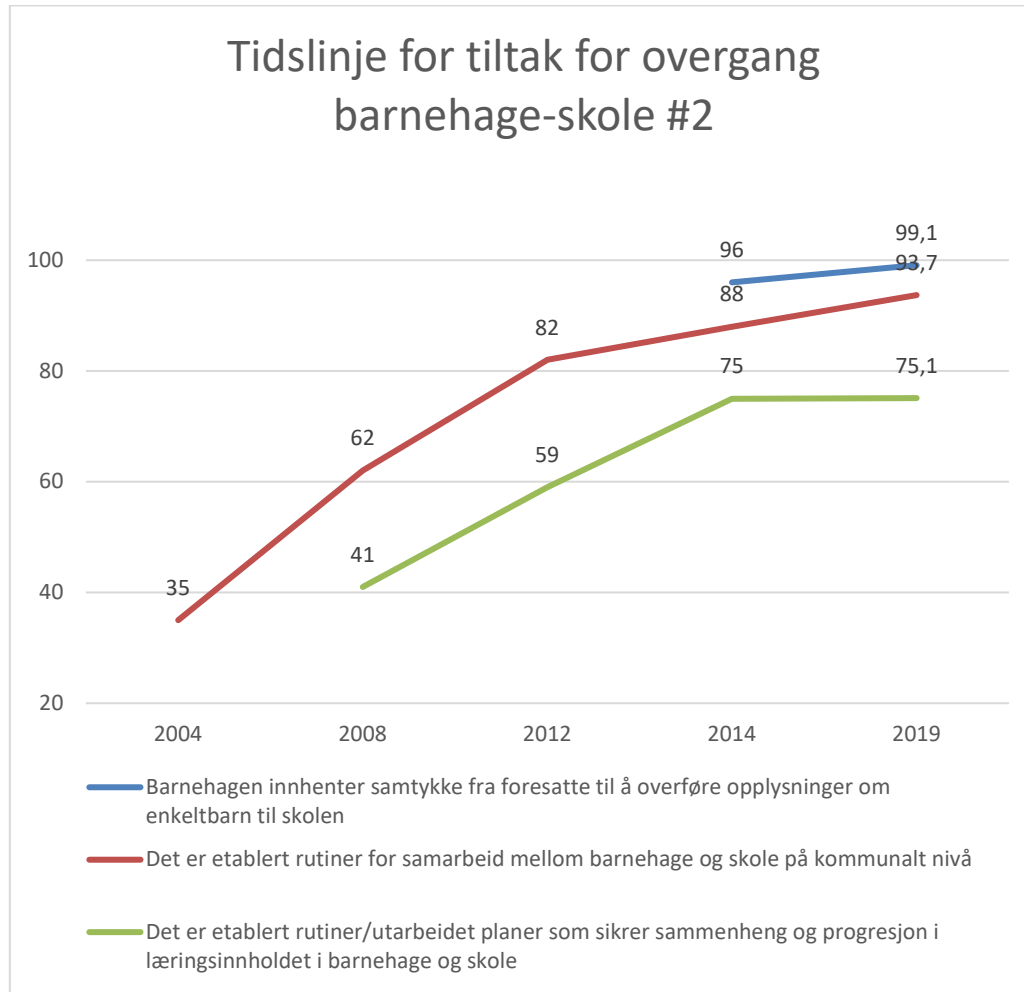
I 2004 ble styrerne kun spurt om barnehagen har skoleforberedende tiltak for 5-åringer og om barnehagen hadde etablert rutiner for samarbeid mellom barnehage og skole på kommunalt nivå. I 2008 ble det lagt til påstander om det er etablert rutiner for tidlig samarbeid mellom barnehage og skole dersom barn har behov for særskilt tilrettelagt omsorg, om det er etablert rutiner for å involvere foreldre i forbindelse med overgang fra barnehage og skole, samt om det er etablert felles møteplasser for lærere i barnehage og skole. I 2014 ble det lagt til en ny påstand som spurte om barnehagen innhenter samtykke fra foresatte til å overføre opplysninger om enkeltbarn til skolen.

Figur 8-1: Tidslinje #1 over svar på tiltak som fremmer overgangen mellom barnehage og skole. Data fra i tidsperioden 2004-2019. Prosent.

For bedre presentasjon av dataene er de ulike tiltakene som fremmer overgangen mellom barnehage og skole vist i to ulike figurer (Figur 8-1 og Figur 8-2). Siden 2008 har så godt som alle barnehagene hatt og etablert skoleforberedende tiltak for 5-åringene (Gulbrandsen og Eliassen, 2013). I 2019 svarer 99 prosent av barnehagestyrerne bekreftende på dette. 74 prosent av barnehagestyrerne oppgir at det er etablert felles møteplasser for lærere i barnehage og skole, og her er det ingen endring siden forrige gang spørsmålet ble stilt, i 2014. Det er likevel en oppgang siden første måling i 2008, da kun 45 prosent av styrerne oppga det samme. Spørsmål til Skole-Norge 2019 stilte det samme spørsmålet til skoleledere og skoleeiere, og alt i alt bekrefter henholdsvis 80 og 87 prosent at slike møteplasser var etablert (Rogde et al. 2020).

94 prosent svarer i 2019 at det er etablert rutiner for tidlig samarbeid mellom barnehage og skole dersom barn har behov for særskilt tilrettelagt omsorg. Også her har det vært en stigning fra 82 prosent i 2008 da spørsmålet ble stilt første gang (Gulbrandsen og Eliassen, 2013). Det er etablert rutiner for å involvere foreldre i forbindelse med overgang fra barnehage til skole, hele 93 prosent av barnehagene oppgir dette i 2019. 60 prosent svarte bekreftende på spørsmålet i 2008, og tallet har steget jevnt på de øvrige målingene frem til i dag.

Figur 8-2: Tidslinje #2 over svar på tiltak som fremmer overgangen mellom barnehage og skole. Data fra i tidsperioden 2004-2019. Prosent.

Videre viser Figur 8-2 at de aller fleste barnehagene innhenter samtykke fra foresatte til å overføre opplysninger om enkeltbarn til skolen (99 prosent i 2019). På spørsmålet om det er etablert rutiner for samarbeid mellom barnehage og skole på kommunalt nivå ser man en jevn stigning fra første måling i 2008 hvor 35 prosent av styrerne bekreftet dette, til hele 94 prosent i 2019. Som i 2014 svarer 75 prosent av styrerne bekreftende på hvorvidt det er etablert rutiner og/eller utarbeidet planer som sikrer sammenheng og progresjon i læringsinnholdet i barnehage og skole. Spørsmål til Skole-

Norge stilte samme spørsmål, hvor omtrent halvparten av skolelederne bekreftet dette (Rogde et al. 2020).

8.2 Sammenheng

Så nær som alle barnehager har skoleforberedende tiltak for 5-åringene, innhenter samtykke fra foresatte til å overføre opplysninger om enkeltbarn til skolen, og har etablerte rutiner for å involvere foreldre i forbindelse med overgangen fra barnehage til skole. Det er også etablert rutiner i så nær som alle barnehager for samarbeid mellom barnehage og skole på kommunalt nivå, samt rutiner for tidlig samarbeid mellom barnehage og skole dersom barn har behov for særskilt tilrettelagt omsorg.

74 prosent av barnehagestyrerne oppgir at de har etablert felles møteplasser for lærere i barnehage og skole. I Spørsmål til Skole-Norge 2019 oppgir 80 prosent av skolelederne det samme og 87 prosent av skoleeierne det samme. 75 prosent av barnehagestyrerne oppgir at det er etablert rutiner/utarbeidet planer som sikrer sammenheng og progresjon i læringsinnholdet i barnehage og skole. I Spørsmål til Skole-Norge 2019 bekreftet om lag halvparten av skolelederne det samme.

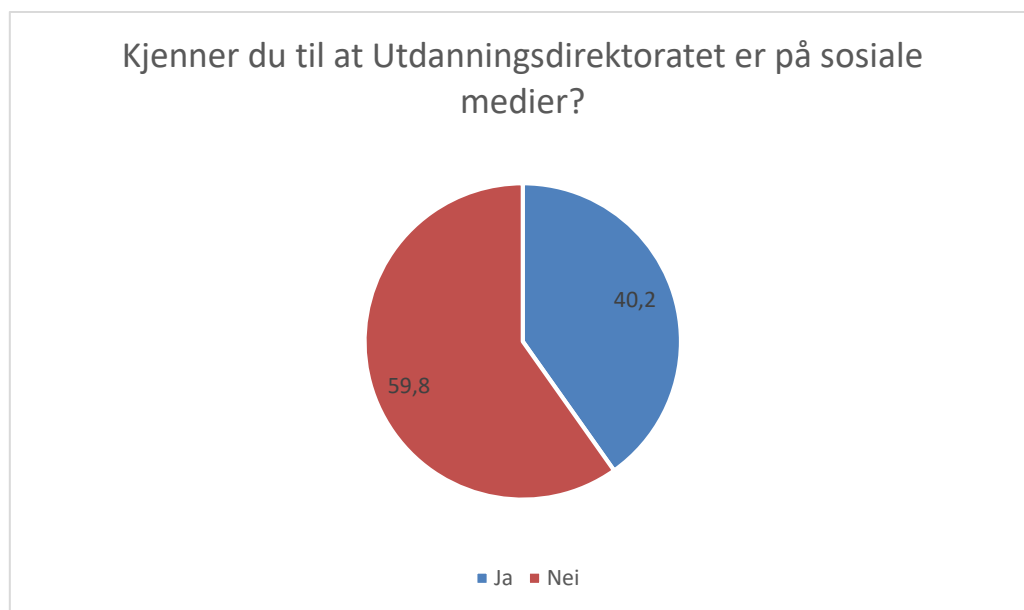
9. SOSIALE MEDIER

Sosiale medier og spesielt Facebook har blitt stadig mer sentrale kanaler for Utdanningsdirektoratet med tanke på å nå ut til sine målgrupper. Utdanningsdirektoratet har over 40.000 følgere på Facebook og nesten 20.000 følgere på Twitter, og direktoratet ønsker å vite mer om hvordan barnehagestyrere bruker disse kanalene. Kunnskapsgrunnlaget vil bli brukt i arbeidet med sosiale medier og andre kanaler.

Spørsmålene om sosiale medier er rettet til **barnehagestyrere**.

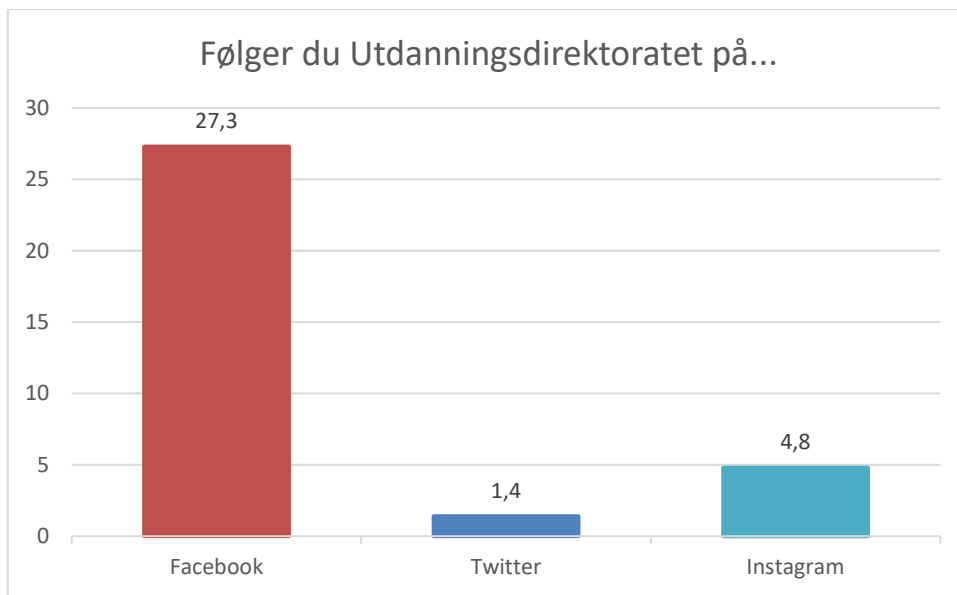
9.1 Liten kjennskap til at Utdanningsdirektoratet på sosiale medier blant styrerne

Figur 9-1 viser barnehagestyrernes kjennskap til at Utdanningsdirektoratet er på sosiale medier, og i spørsmålsstillingen blir Facebook og Twitter nevnt som eksempler på kanaler direktoratet er på.

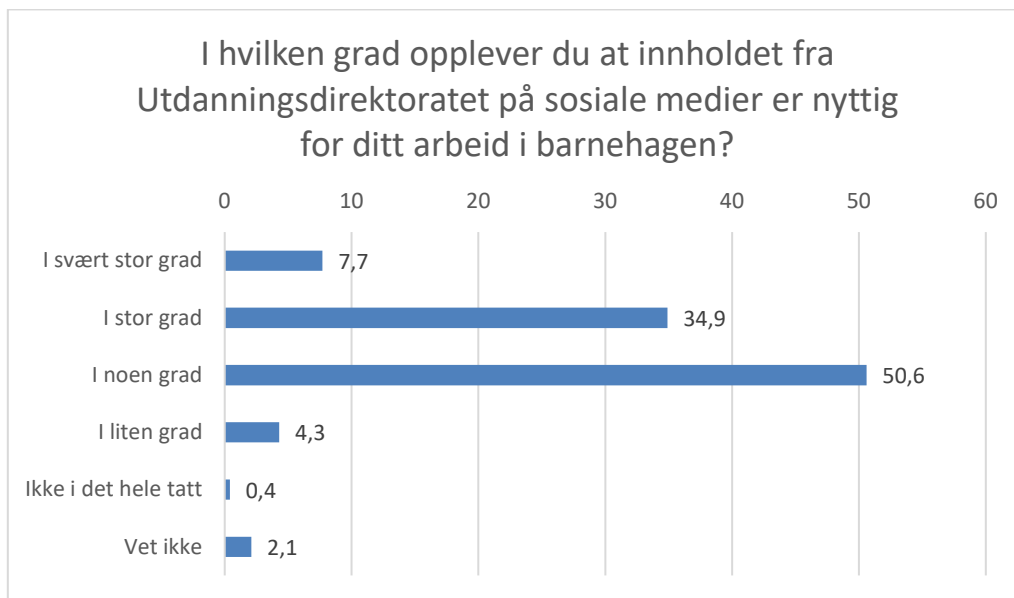
Figur 9-1: Styrernes kjennskap til Utdanningsdirektoratet på sosiale medier (n=860). Prosent.

Kun to av fem styrere oppgir at de kjenner til at Utdanningsdirektoratet er på sosiale medier.

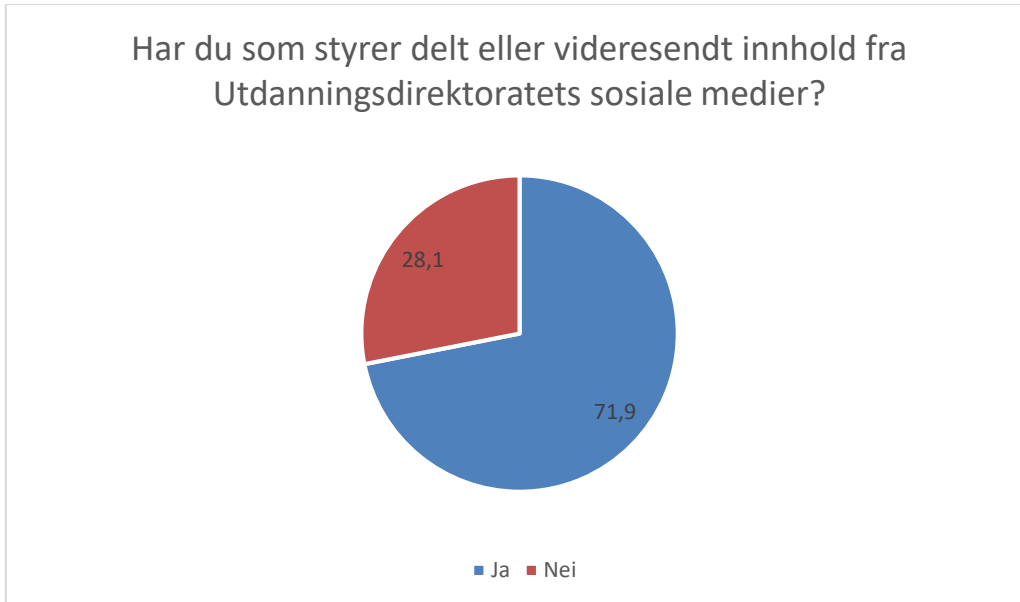
Figur 9-2: Hvorvidt styrerne følger ulike kanaler på sosiale medier (n=860). Prosent.

Videre ble styrerne spurt om de følger direktoratet på ulike kanaler, og her kunne respondentene krysse av for flere alternativer. Litt over én av fire barnehagestyrere følger Utdanningsdirektoratet på Facebook, mens fem prosent følger direktoratet på Instagram. Kun én prosent av styrerne følger Utdanningsdirektoratet på Twitter (Figur 9-2).

Figur 9-3: Styrernes svar på hvorvidt innhold fra Utdanningsdirektoratet på sosiale medier er nyttig for arbeidet i barnehagen (n=235). Prosent.

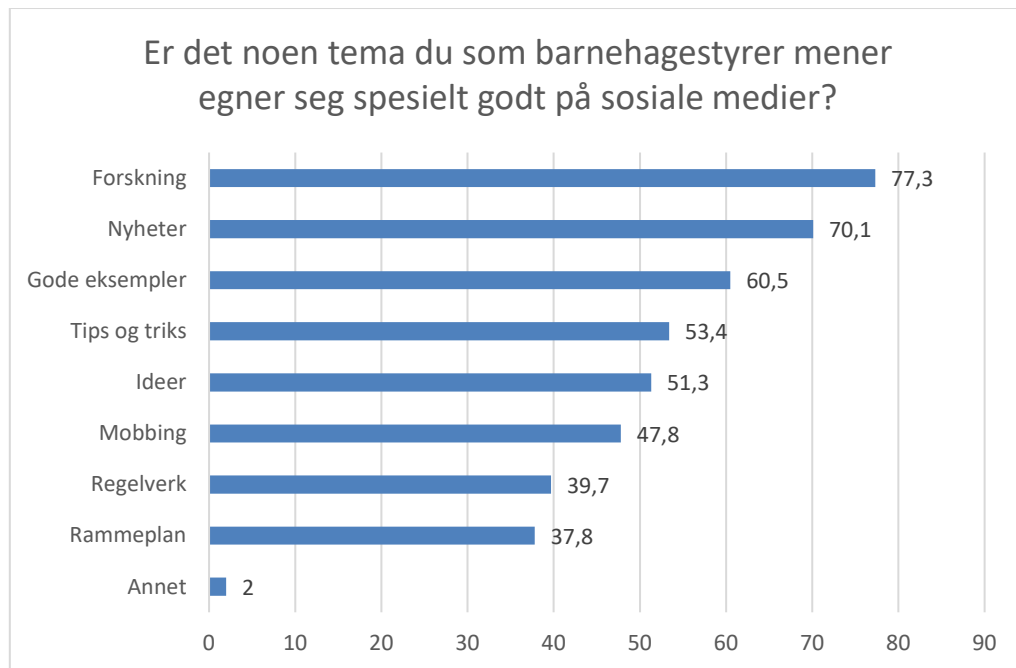
Figur 9-3 viser hvorvidt styrerne som følger Utdanningsdirektoratet på én eller flere av de nevnte kanalene vurderer innholdet på sosiale medier som nyttig for arbeidet i barnehagen. Halvparten av styrerne oppgir at innholdet er nyttig i noen grad, mens 43 prosent av styrerne opplever at innholdet er nyttig enten i svært stor grad eller i stor grad.

Figur 9-4: Om styrerne har delt eller videresendt innhold fra Udir til sine ansatte (n=235). Prosent.

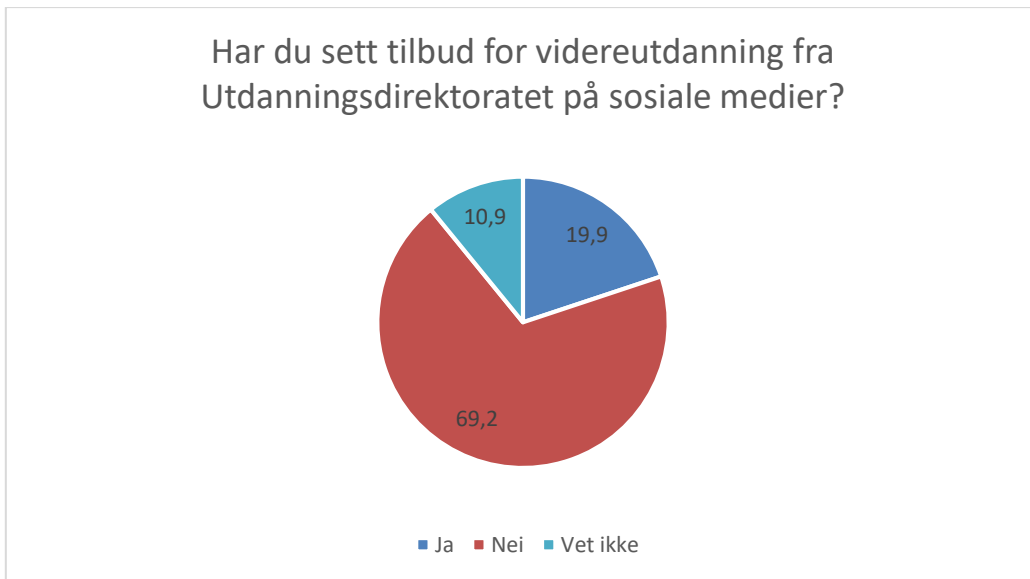
Barnehagestyrerne som følger Utdanningsdirektoratet på en eller flere av de nevnte kanalene fikk videre spørsmål om deling av innhold. Figur 9-4 viser at 72 prosent av barnehagestyrerne oppgir at de har delt eller videresendt innhold fra Utdanningsdirektoratets til sine ansatte.

9.2 Styrene mener forskning og nyheter egner seg spesielt godt på sosiale medier

Figur 9-5: Temaer styrerne mener egner seg spesielt godt på sosiale medier. Prosent. (n=860)

Styrerne ble bedt om å oppgi tema de mener egner seg spesielt godt på sosiale medier, og her kunne de velge flere alternativer. Barnehagestyrerne mener forskning egner seg spesielt godt på sosiale medier, hele 77 prosent oppgir dette, etterfulgt av nyheter (70 prosent) og gode eksempler (61 prosent). Over halvparten av styrerne mener tips og triks og ideer egner seg spesielt på sosiale medier. Rammeplan og regelverk får minst opplutning av de nevnte alternativene, men fortsatt oppgir rundt 40 prosent disse som spesielt godt egnede tema. To prosent svarte annet og fikk mulighet til å utdype svaret. De fleste skriver her at de ikke synes sosiale medier egner seg som informasjonskanal, eller at de ikke er på sosiale medier i det hele tatt. Av andre tema som kunne egnest seg nevnes kommunens tilsynsansvar, informasjon om kurs, oppdatering på nye krav og regler, foresattes betydning for en god barnehagehverdag samt muligheter til å påvirke barnehagedagen.

Figur 9-6: Om styrerne har sett tilbud for videreutdanning fra Utdanningsdirektoratet på sosiale medier (n=860). Prosent.

Til slutt ble styrernes spurt om de hadde sett tilbud for videreutdanning fra Utdanningsdirektoratet på sosiale medier. Alle styrere fikk dette spørsmålet, uavhengig av om de følger Utdanningsdirektoratet eller ei på sosiale medier. Figur 9-6 viser at kun én av fem har sett tilbud for videreutdanning fra Utdanningsdirektoratet på sosiale medier.

9.3 Sammendrag

Kun to av fem styrere oppgir at de kjenner til at Utdanningsdirektoratet er på sosiale medier. Facebook er den kanalen flest barnehagestyrere er på og litt over én av fire barnehagestyrere følger Utdanningsdirektoratet her. De andre kanalene er lite kjent for styrerne, kun fem prosent følger direktoratet på Instagram, mens én prosent av styrerne følger Utdanningsdirektoratet på Twitter.

Halvparten av styrerne som følger direktoratet på sosiale medier oppgir at innholdet er nyttig i noen grad, mens 43 prosent av styrerne opplever at innholdet er nyttig i enten svært stor eller stor grad. 72 prosent av styrerne som følger Utdanningsdirektoratet har delt eller videresendt innhold til sine ansatte.

Barnehagestyrerne mener forskning egner seg spesielt godt på sosiale medier, mange mener også nyheter og gode eksempler egner seg som temaer. Over halvparten av styrerne mener tips, triks og ideer egner seg spesielt godt på sosiale medier. Færrest styrere oppgir at rammeplan og regelverk rundt de nevnte temaene kan egne seg spesielt godt på disse informasjonskanalene.

Én av fem barnehagestyrere har sett tilbud for videreutdanning fra Utdanningsdirektoratet på sosiale medier.

10. KARTLEGGING AV FORELDRESTØTTE

Foreldrestøtte i barnehager er et av 34 tiltak i Regjeringens strategi for foreldrestøtte (2018-2021) *Trygge foreldre – trygge barn*. Barnehagene er ikke pålagt å gi foreldrestøtte, men det er i praksis en del tilbud som kanaliseres gjennom barnehager. Det finnes imidlertid lite systematisert kunnskap om hvordan barnehager samarbeider med andre tjenester om foreldrestøttende tiltak, samt hvordan barnehagene selv på eget initiativ gir foreldreveiledning.

Spørsmålene om foreldrestøtte er rettet til **barnehagestyrere**.

10.1 Uformell veiledning er det vanligste foreldrestøttende tiltaket i barnehagene

Foreldrestøtte er alle typer støtte som bistår og styrker foreldre i foreldrerollen, og kan for eksempel være veiledning, foreldreskole, foreldrestøttende tiltak eller lignende.

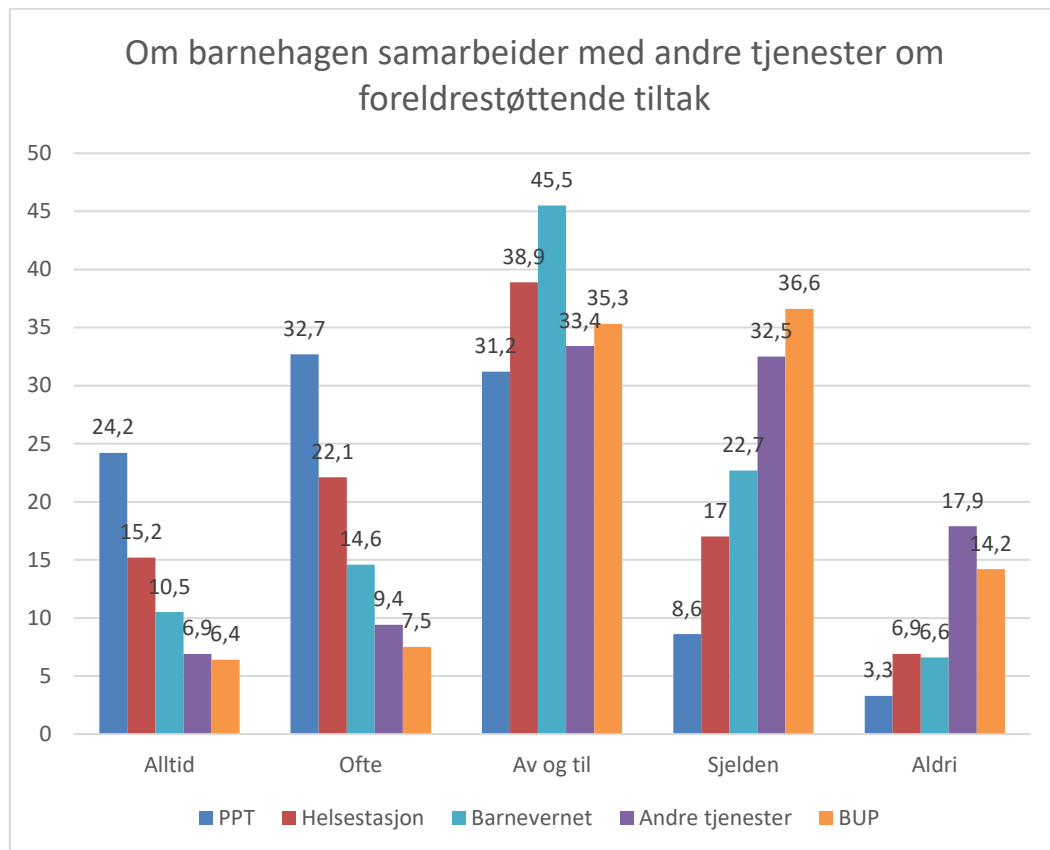
Tabell 10-1: Barnehagestyrernes svar på om deres barnehage tilbyr følgende foreldrestøttende tiltak. Prosent.

	Kommunal (n=406)	Privat (n=470)	Total (n= 876)
Formell veiledning (alt som er planlagt, strukturert og avtalt på forhånd, f.eks. for grupper av foreldre eller enkeltvis)			
Ja	26.8	22.6	24.5
Ja, men kun ved behov	41.9	46.2	44.2
Nei	31.3	31.3	31.3
Uformell veiledning (samtaler som oppstår uten planlegging i forkant rettet mot enkeltpersoner)			
Ja	57.4	53.2	55.1
Ja, men kun ved behov	37.2	43.6	40.6
Nei	5.4	3.2	4.2
Møter med særskilte tema			
Ja	40.1	44.5	42.5
Ja, men kun ved behov	35	36.6	35.8
Nei	24.9	18.9	21.7

Resultatene viser at det er liten forskjell mellom kommunale og private barnehager i styrernes svar på om deres barnehage tilbyr foreldrestøttende tiltak, enten formell veiledning, uformell veiledning eller gjennom møter med særskilte tema. Videre viser resultatene at flere barnehager utfører uformell veiledning (55 prosent) enn formell veiledning (25 prosent).

10.2 Barnehagene samarbeider oftest med PPT og helsestasjonen om foreldrestøttende tiltak

Det overordnede målet med foreldrestøtte er å fremme barnets beste ved å styrke relasjonen mellom foreldre eller mellom foreldre og barn. I noen tilfeller vil det være et behov for å samarbeide med andre instanser. Styrerne blir videre spurt om barnehagen samarbeider med andre tjenester om foreldrestøttende tiltak.²⁴

Figur 10-1: Om barnehagen samarbeider med andre tjenester om foreldrestøttende tiltak (n=875). Prosent.

Resultatene viser at flesteparten av styrerne svarer at barnehagen alltid samarbeider med PPT (24 prosent). Videre kommer helsestasjon (15 prosent), barnevernet (11 prosent), andre tjenester (sju prosent) og BUP (seks prosent). 14 prosent oppgir at de aldri samarbeider med BUP om foreldrestøttende tiltak. Det er kun marginale forskjeller mellom private og kommunale styreres svar på dette spørsmålet.

²⁴ En komplett tabell med fordeling på eierskap for dette spørsmålet ligger i Vedlegg 2

10.3 Sammendrag

Av foreldrestøttende tiltak i barnehagen utfører over halvparten av barnehagene uformell veiledning, mens to av fem barnehager har møter med særskilte temaer og én av fire barnehager har formell veiledning med foreldre. Resultatene viser at det er liten forskjell mellom kommunale og private barnehager i styrernes svar på spørsmålet om barnehagen tilbyr foreldrestøttende tiltak.

57 prosent av barnehagene samarbeider alltid eller ofte med PPT om foreldrestøttende tiltak, 37 prosent samarbeider alltid eller ofte med helsestasjon, 25 prosent samarbeider alltid eller ofte med barnevernet, 16 prosent samarbeider alltid eller ofte med andre tjenester, mens 14 prosent samarbeider alltid eller ofte med BUP.

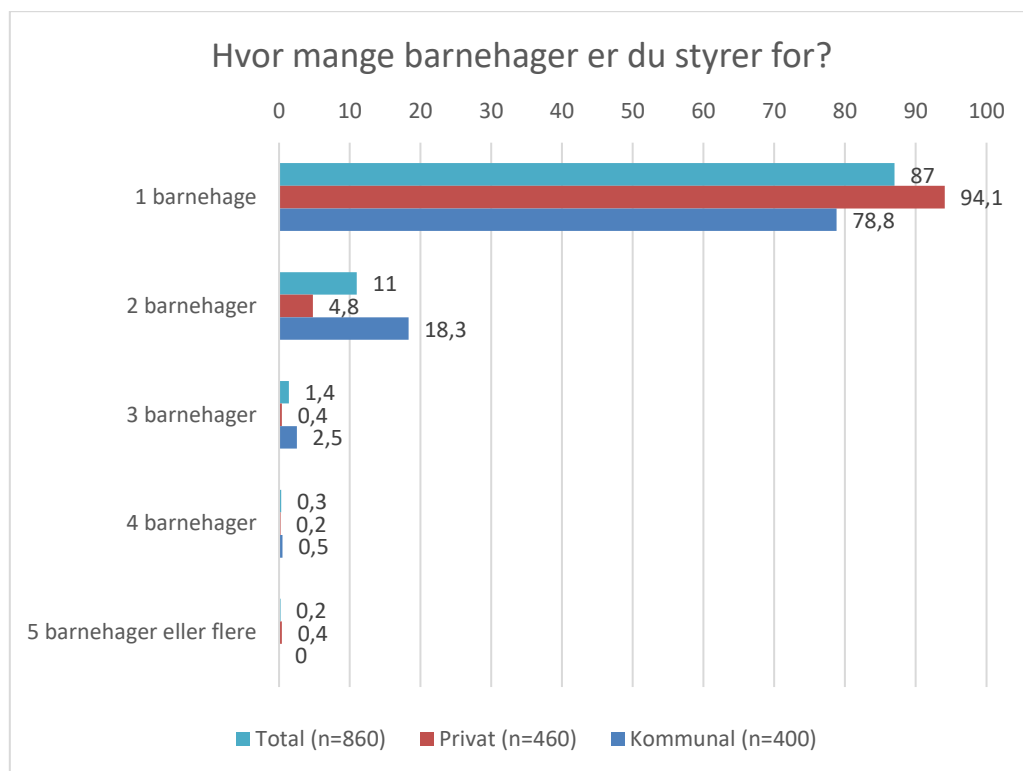

11. BARNEHAGESTYRER

Det er innhentet informasjon om barnehagestyrernes stillings- og arbeidssituasjon. Hvorvidt har styrerne ansvar for mer enn en barnehage, i hvilken grad har styrerne tid til å være fysisk til stedet i barnehagen og er det tilstrekkelig tid til å utføre de arbeidsoppgaver som er tillagt rollen som styrer?

Spørsmålene om barnehagestyrer er rettet til **barnehagestyrere**.

11.1 En av ti styrere oppgir å ha styreransvar for to barnehager

Figur 11-1: Hvor mange barnehager styrerne oppgir å være styrer for. Prosent.

En vesentlig andel av respondentene oppgir å kun være styrer i én barnehage (Figur 11-1). Andelen med styreransvar for mer enn én barnehage er noe høyere blant kommunale barnehagestyrere (94 prosent av de private, mens 79 prosent av de kommunale oppgir å kun være styrer for én barnehage). 18 prosent av de kommunale styrerne oppgir å være styrer for to barnehager, mens knappe fem prosent av de private oppgir det samme. Bare to prosent av respondentene oppgir å være styrer for mer enn to barnehager, og blant dem igjen er det kun fem av respondentene som oppgir å ha ansvaret for mer enn tre barnehager. Vårt datamateriale kan tyde på at det er relativt lite utbredt å ha styreransvar for mer enn to barnehager. I den grad dette er

utbredt, men ikke fanges opp i denne undersøkelsen, er uansett antallet respondenter for lavt til å trekke konklusjoner for denne gruppen.

For hver av barnehagene vedkommende er styrer for er de bedt om å oppgi stillingsprosent i barnehagen(e), antall timer med fysisk tilstedeværelser i barnehagen(e), samt antall barn i barnehagen(e). En oversikt over fordelingene vises i Tabell 11-1 for de som er styrere i én eller to barnehager.²⁵

Tabell 11-1: Antall barnehager styrerne er styrer for fordelt på stillingsprosent i barnehagen(e), antall timer til stede i barnehagen(e) og antall barn i barnehagen(e). Gjennomsnitt.

	Barnehage 1		Barnehage 2	
	Gj.snitt	Min-max	Gj.snitt	Min-max
Styrer i én barnehage				
Stillingsprosent (n=738)	94.8	1 til 100		
Antall timer til stede (n=729)	34.6	0 til 100		
Antall barn i barnehagen (n=731)	55	4 til 230		
Styrer i to barnehager				
Stillingsprosent (n=95)	64.2	7 til 100	47.1	0-100
Antall timer til stede (n=94)	22.5	0 til 80	15.8	1-100
Antall barn i barnehagen (n=95)	48	7 til 140	37	3-135

De som er styrere for kun én barnehage rapporterer i snitt å ha en stillingsprosent på 95 prosent, å være til stede i barnehagen 35 timer per uke og å jobbe i en barnehage med 55 barn. For styrere med ansvar for to barnehager er stillingsprosentene noe lavere i begge barnehagene. Ut ifra gjennomsnittstallene kan det tyde på at styrerne gjerne har en større stillingsprosent og større andel av tiden i én av barnehagene de er styrer for, og gjerne i den største av de to. Gjennomsnittlig stillingsprosent i barnehage 1 ligger på 64 prosent, og i barnehage 2 på 47 prosent. Tilsvarende er antall timer til stede lavere i barnehage 2. Barnehage 2 er også i snitt en mindre barnehage enn barnehage 1.

For de 15 respondentene i datasettet som har opplyst å ha styreransvar i tre, fire eller fem barnehager er variasjonen i både stillingsprosent og rapportert tilstedeværelse i

²⁵ Ut ifra rapporteringene som er kommet inn på dette spørsmålet kan det tyde på at respondentene har hatt litt ulike tolkninger av hva og hvordan dette skal besvares (se min-max-verdier i tabell). Vi har valgt å gjengi data slik det er rapportert inn, men gjør samtidig leseren oppmerksom på at det kan være en viss usikkerhet knyttet til tallene.

barnehagene stor. Gjennomsnittstallene for denne gruppen er *ikke* gjengitt i Tabell 11-1. Dette er det primært to årsaker til. For det første oppfatter vi antall respondenter til å være for lavt til at vi kan si noe generelt om sektoren basert på dette og for det andre er usikkerheten i rapporteringen relativt stor. Det er dessuten ikke ønskelig at rapporteringen skal bidra til at premisset for en prinsipiell debatt om stedlig leder i barnehagesektoren baseres på et for tynt datagrunnlag.

11.2 Svært få styrere opplever å ikke ha tid til å utføre styreroppgaver

Barnehagestyrerne har vurdert hvorvidt de har tilstrekkelig tid til å utføre sine arbeidsoppgaver som styrer. Styrerne har vurdert dette langs en skala fra én til fem og gjennomsnittstallene fra vurderingene er rapportert i Tabell 11-2 og 11-3 nedenfor. Totalt har 12 prosent av styrerne oppgitt at de i liten grad opplever å ha tilstrekkelig tid, mens kun halvannen prosent opplever at de ikke har tid i det hele tatt. Videre oppgir 43 prosent av barnehagestyrere at de i noen grad har tilstrekkelig tid til å utføre styreroppgaver, mens henholdsvis 36 og åtte prosent oppgir at de i stor eller i svært stor grad har tid til å utføre disse oppgavene.

Tabell 11-2: Barnehagestyrernes vurdering av i hvilken grad de har tilstrekkelig tid til å utføre styreroppgaver. Gjennomsnitt.

	Gj.snitt	St.avvik
Styrer i én barnehager (n=745)	3.4	0.84
Styrer i to eller flere barnehager (n=110)	3.2	0.88
Total	3.4	0.85

* Svarene er gitt på en skala fra 1 (ikke i det hele tatt) til 5 (i svært stor grad).

Det framkommer i Tabell 11-2 at styrere med ansvar for to barnehager rapporterer å ha noe mindre opplevd tid til sine styreroppgaver enn styrere med ansvar for kun én barnehage.²⁶

²⁶ En test av gjennomsnittene i disse to gruppene viser at forskjellen er signifikant ($p < 0.05$).

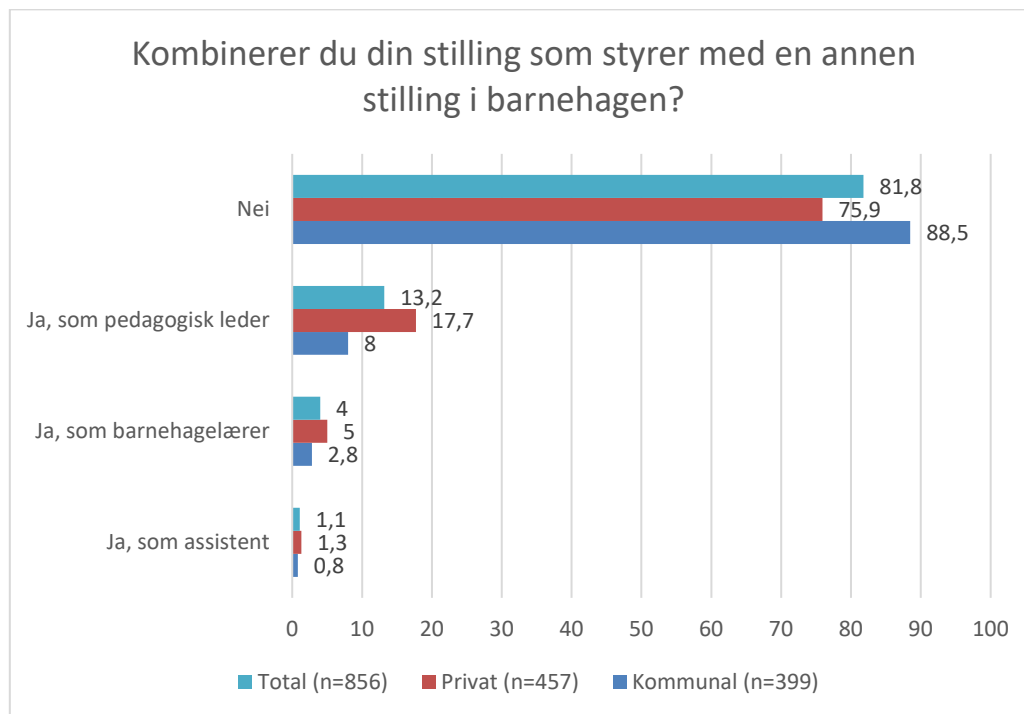
Tabell 11-3: Barnehagestyrernes vurdering av i hvilken grad de har tilstrekkelig tid til å utføre styreroppgaver. Gjennomsnitt.

	Gj.snitt	St.avvik
Styrere kommunale barnehager (n=399)	3.5	0.84
Styrere i private barnehager (n=458)	3.3	0.85
Total	3.4	0.85

* Svarene er gitt på en skala fra 1 (ikke i det hele tatt) til 5 (i svært stor grad).

Forskjellen i styrernes opplevelse av å ha tilstrekkelig tid variere også med eierform. Som vi ser av Tabell 11-3 har barnehagestyrere i kommunale barnehager sterkere opplevelse å ha tilstrekkelig tid til styreroppgaver enn sine styrerkollegaer i private barnehager.²⁷

11.3 20 prosent av styrerne kombinerer styrerstillingen med en annen stilling i barnehagen

Figur 11-2: Styrernes svar på spørsmål om de kombinerer stillingen som styrer med en annen stilling i barnehage. Prosent

²⁷ En enkel t-test av gjennomsnittene for disse to gruppene viser at forskjellen er signifikant ($p < 0.05$).

Mer enn 80 prosent av styrerne svarer nei på spørsmålet om de kombinerer styrerstillingen med annen stilling i barnehagen. Andelen er høyest blant de kommunale, der nærmere 90 prosent svarer at de ikke kombinerer stillingen med andre stillinger i barnehagen. Blant de private er det 76 prosent av styrerne som svarer det samme.

13 prosent opplyser å kombinere styrerstillingen med stilling som pedagogisk leder, derav 17 prosent av de privat ansatte og åtte prosent av de kommunale barnehagestyrerne. Totalt fire prosent kombinerer styrerstillingen med stilling som barnehagelærer og én prosent med stilling som assistent.²⁸

Tabell 11-4: Stillingsprosent for styrere med annen stilling i tillegg til styrerrollen. Prosent.

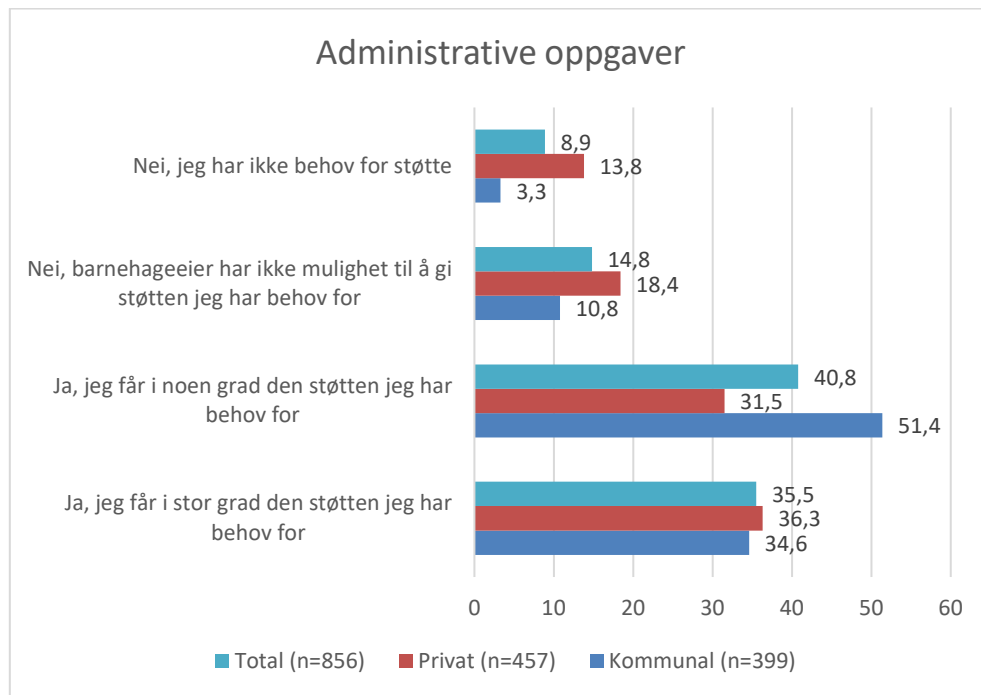
Stillingsprosent	Kommunal (n=46)	Privat (n=110)	Total (n=156)
0-10 %	10.9	3.6	5.8
11-20 %	17.4	12.7	14.1
21-30 %	8.7	10	9.6
31-40 %	19.6	16.4	17.3
41-50 %	13	21.8	19.2
51-60 %	15.2	15.5	15.4
61-70 %	8.7	9.1	9
71-80 %	4.3	6.4	5.8
81-90 %	0	0.9	0.6
91-100 %	2.2	3.6	3.2
Total	100	100	100

Tabell 11-4 viser rapportert stillingsprosent for tilleggsstillingen for dem som opplyser å kombinere styrerstillingen med annen stilling i barnehagen. For om lag to av tre styrere dette gjelder er stillingsprosenten 50 prosent eller under, og kun for et fåtall er stillingsprosenten veldig høy (80-90 prosent). Det er en liten tendens til at stillingsprosentene ligger høyere blant private enn for kommunale barnehagestyrere.

²⁸ Resultatene er rapportert samlet for alle styrere og forskjellene mellom privat og kommunal barnehagestyrer er signifikant ($p < 0.05$). Av de som opplyser å ha andre oppgaver i tillegg til styreroppgaven, er det kun fire respondenter som samtidig opplyser å være styrer i mer enn én barnehage.

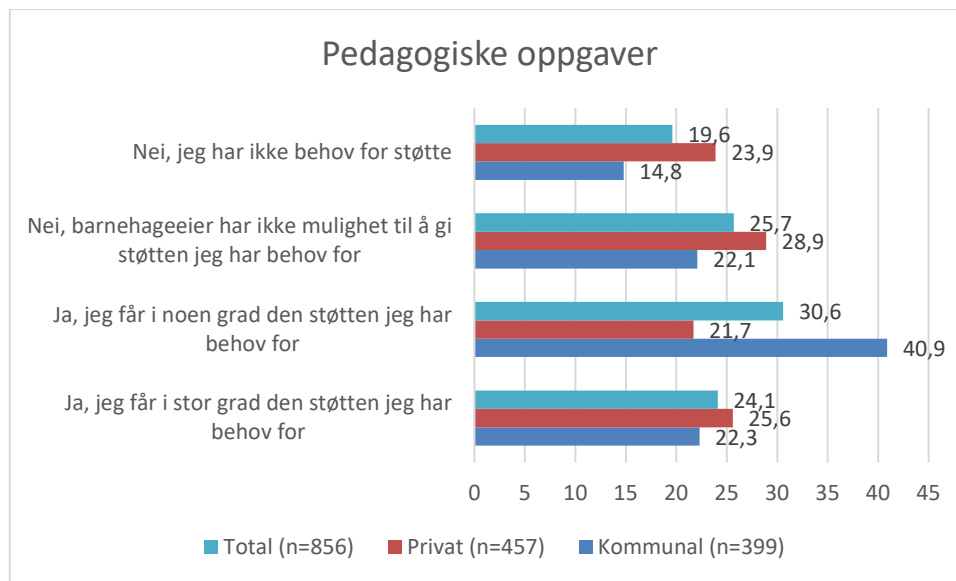
11.4 Barnehageeierne gir tydeligere støtte til administrative oppgaver enn til pedagogiske oppgaver

Barnehagestyrene ble avslutningsvis i spørringen bedt om å rangere graden av støtte de opplever å få fra sin eier til henholdsvis administrative, pedagogiske og andre oppgaver. Resultatene er oppsummert i Figur 11-3 til Figur 11-5.

Figur 11-3: Om styrer får støtte fra barnehageeier til å løse administrative oppgaver. Prosent.

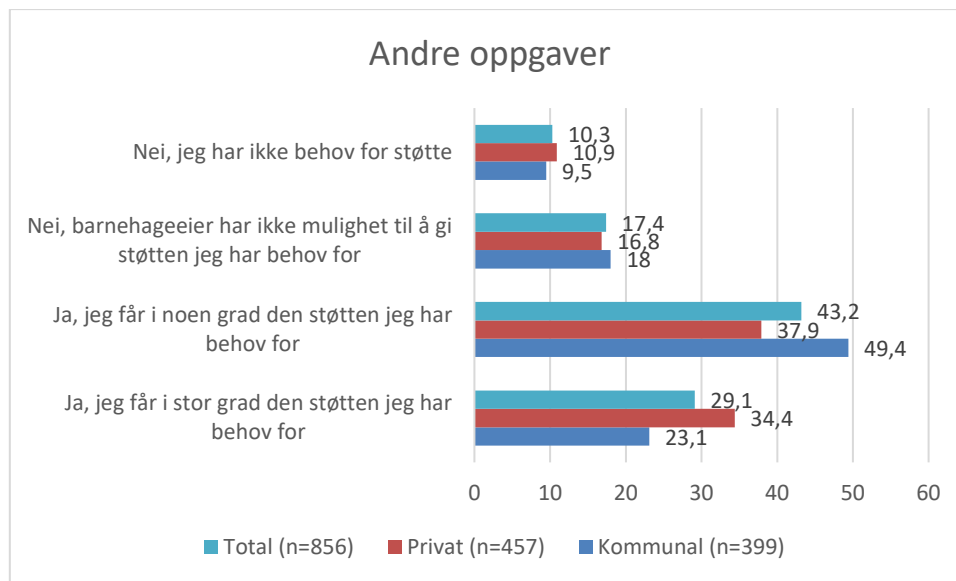

Figur 11-4: Om styrer får støtte fra barnehageeier til å løse pedagogiske oppgaver. Prosent.

Sammenlikner vi svarene som er gitt for administrative og pedagogiske oppgaver, ser vi det samme mønsteret for begge oppgavetyper. En høyere andel private styrere svarer «Ja, jeg får i stor grad den støtten jeg har behov for» både for administrative og pedagogiske oppgaver. Motsatt finner vi at en høyere andel kommunale svarer «Ja, jeg får i noen grad den støtten jeg har behov for» både for administrative og pedagogiske oppgaver. Samlet for de to kategoriene er andelen imidlertid størst blant de kommunale barnehagestyrere.²⁹ Over 85 prosent av de kommunale styrerne sier at de i noen eller stor grad får den støtten de har behov for til administrative oppgaver fra sin eier. For private er tallet i underkant av 70 prosent. For støtte til pedagogiske oppgaver svarer i overkant av 60 prosent av de kommunale at de i noen eller stor grad mottar nødvendig støtte. Tallet for private er her noe i underkant av 50 prosent. Når det gjelder støtte til andre oppgaver (Figur 11-5) er det langt mindre forskjeller mellom private og kommunale barnehagestyrere.

Videre ser vi av Figur 11-3 at en langt større andel av de private barnehagestyrerne opplyser at de ikke har behov for støtte til administrative oppgaver (13 prosent av de private og tre prosent av de kommunale). Dette bildet finner vi også igjen i Figur 11-4 for pedagogiske oppgaver.

²⁹ Forskjellen mellom kommunale og private barnehagestyrere er signifikant ($p < 0.05$)

Figur 11-5: Om styrer får støtte fra barnehageeier til å løse andre oppgaver. Prosent.

Sammenligner vi vurderingene styrerne har gjort på tvers av de ulike arbeidsoppgavene i Figur 11-3-til Figur 11-5, ser støtten fra barnehageeier til administrative og andre oppgaver vurderes som høyere enn støtten som ytes til pedagogiske oppgaver. Tre fjerdedeler av styrerne svarer at de i noen grad eller i stor grad får støtte til administrative og andre oppgaver, mens kun halvparten av styrerne gjør samme vurdering for barnehageeiers støtte til pedagogiske oppgaver.

11.5 Sammendrag

Resultatene tyder på at det å ha styreransvar for mer enn to barnehager er relativt lite utbredt. Variasjonen i stillingsprosent og tilstedeværelse er dessuten stor. Styrere med ansvar for én barnehage rapporterer i gjennomsnitt å ha en tilnærmet full stilling og er til stede mesteparten av tiden. Stillingsprosent og tilstedeværelse er naturlig lavere når styrer har ansvar for flere barnehager. For de som har ansvar for to barnehager, kan data tyde på at styreren gjerne har en større stillingsprosent og tilbringer mer tid i den ene av barnehagene (gjerne den største av de to).

Opplevelsen av å være presset på tid ser ut til å være sterkest for styrere i private barnehager, og også blant styrere som har styreransvar for mer enn én barnehage. Rundt 20 prosent av barnehagestyrerne opplyser dessuten å ha en stilling ved siden av styrerstillingen. Dette gjelder nesten utelukkende styrere med styreransvar i kun én barnehage og i de fleste tilfeller kombineres da styrerstillingen med en stilling som pedagogisk leder. For to av tre ligger stillingsprosenten for denne tilleggsstillingen under 50 prosent.

En større andel av de private styrerne opplyser at de i stor grad får nødvendig støtte fra eier til administrative og pedagogiske oppgaver. Samtidig er det en større andel blant de kommunale som opplyser at de i noen grad får den nødvendige støtten. Totalt er andelen styrere som i noen eller stor grad mener å få nødvendig støtte fra sin eier størst blant de kommunale barnehagene. Barnehagestyrere i private barnehager rapporterer samtidig at de i mindre grad behov for støtte fra eier. Totalt sett kan det se ut til at styrerne i undersøkelsen oppfatter at eier bistår med mer støtte til administrative oppgaver til pedagogiske oppgaver.

LITTERATURLISTE

Guldbrandsen, L. og Eliassen, E. (2013). Kvalitet i barnehager. NOVA-rapport 1/2013. Oslo: NOVA

Fagerholt, R.A., Naper, L.R., Sivertsen, H., Haugset, A.S., Nilsen, B.T. og Stene, M. (2018). Spørsmål til Barnehage-Norge 2017. Steinkjer: Trøndelag Forskning og Utvikling AS

Fagerholt, R. A., Myhr, A., Stene, M., Haugset, A.S., Sivertsen, H., Carlsson, E. og Nilsen, B.T. (2019). Spørsmål til Barnehage-Norge 2018. Steinkjer: Trøndelag Forskning og Utvikling AS

Haugset, A.S., Dyblie Nilsen, R. og Haugum, M. (2015). Spørsmål til Barnehage-Norge 2015. Steinkjer: Trøndelag Forskning og Utvikling AS

Rogde, K., Federici, R.A., Pedersen, C. og Wollscheid, S. (2020). Spørsmål til Skole-Norge. Oslo: Nordisk institutt for studier av innovasjon og utdanning

Sivertsen, H., Haugum, M., Haugset, A.S., Carlsson, E., Dyblie Nilsen, R., Nossun, G. (2014). Spørsmål til Barnehage-Norge 2014. Steinkjer: Trøndelag Forskning og Utvikling AS

1. Utdanningsdirektoratets spørreundersøkelse til Barnehage-Norge

Du skal nå besvare Utdanningsdirektoratets spørring til Barnehage-Norge som sendes til barnehagestyrere. Svarene lagres automatisk, og det er ikke noe problem å gå ut av undersøkelsen for så å gå inn igjen og fortsette senere.

Du kan gjennomføre undersøkelsen på bokmål eller nynorsk. For å gjennomføre undersøkelsen på nynorsk, trykk på språknappen under og velg nynorsk.

Vi behandler svarene konfidensielt og det er ikke mulig å identifisere den enkelte barnehagestyrer sine svar i rapporteringene. Undersøkelsen er meldt til Personvernombudet for forskning, Norsk senter for forskningsdata (NSD).

Har du spørsmål om undersøkelsen eller behov for hjelp underveis, ta kontakt på barnehage@tfou.no

2. Spørsmål til Barnehage-Norge 2019

Spørsmål til Barnehage-Norge er en spørreundersøkelse som går årlig til barnehagestyrere, barnehageeiere og kommunen som lokal barnehagemyndighet.

Det er Utdanningsdirektoratet som stiller spørsmålene på vegne av flere avdelinger i direktoratet og Kunnskapsdepartementet. Trøndelag Forskning og Utvikling gjennomfører undersøkelsene på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet.

I 2019 er temaene for undersøkelsen som går til styrerne:

- Bemanningsnorm og skjerpet pedagognorm i barnehagen
- Kompetanse og samarbeid om barnehage- og skolemiljø
- Kompetansetilbudene Inkluderende barnehage- og skolemiljø
- Språk
- Kartlegging av foreldrestøtte
- Overgang barnehage-skole
- Evaluering av ordningen med fylkesvise mobbeombud
- Beredskap og alvorlige hendelser
- Sosiale medier
- Barnehagestyrer

Lykke til med besvarelsene!

3. Bemanningen og den skjerpede pedagognormen

Bemanningsnormen trådte i kraft 1.august 2019 og den skjerpede pedagognormen i barnehagen trådte i kraft 1.august 2018. Du vil nå få noen spørsmål om hvordan barnehagen har tilpasset seg disse normene.

4. Bemanningen krever minimum 1 ansatt per 3 barn under 3 år, og minimum 1 ansatt per 6 barn over 3 år.

Omtrent hvor stor del av en typisk dag er det full bemanning (jf. bemanningsnormen) til stede

sammen med barna?

(Oppgi kun ett svar)

- Mindre enn to timer per dag
- 2-3 timer per dag
- 4-5 timer per dag
- 6-7 timer per dag
- Mer enn 7 timer per dag

5. Pedagognormen krever minimum 1 barnehagelærer per 7 barn under 3 år, og minimum 1 barnehagelærer per 14 barn over 3 år.

Omtrent hvor stor del av en typisk dag er det pedagoger til stede sammen med barna?

(Oppgi kun ett svar)

- Mindre enn to timer per dag
- 2-3 timer per dag
- 4-5 timer per dag
- 6-7 timer per dag
- Mer enn 7 timer per dag

6. Har barnegruppenes størrelse blitt endret i løpet av det siste året som følge av skjerpet pedagognorm?

(Oppgi kun ett svar)

Ja, har fått mindre barnegrupper

Nei, har fått flere pedagoger per barnegruppe

Ingen endringer, vi har fått dispensasjon

Ingen endringer, kravet var oppfylt fra før

7. Hva har den skjerpede pedagognormen ført til av endringer i din barnehage?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

Ja

Nei

Vet ikke

Vi har rekruttert flere barnehagelærere eller personer med pedagogisk utdanning som tilsvare

utdanningskravet til pedagogisk leder

Vi planlegger å ansette flere nye barnehagelærere eller personer med pedagogisk utdanning som tilsvarer utdanningskravet til pedagogisk leder

Vi videreutdanner ansatte

Vi har benyttet dispensasjon fra utdanningskravet

Vi har tilstrekkelig antall barnehagelærere [xop]

Annet

8. Du har oppgitt at "annet" har ført til endringer i din barnehage som følge av skjerpet pedagognorm. Kan du spesifisere hva dette er?

-----

9. Hva har den nye bemanningsnormen ført til av endringer i din barnehage?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

Ja

Nei

Nei, men vi planlegger å ansette

Vet ikke

Vi har ansatt én eller flere barnehagelærere eller personer med pedagogisk utdanning som tilsvarer utdanningskravet til pedagogisk leder

Vi har ansatt én eller flere med annen pedagogisk utdanning	☐	☐	☐	☐
Vi har ansatt én eller flere med annen høyere utdanning	☐	☐	☐	☐
Vi har ansatt én eller flere barne- og ungdomsarbeidere	☐	☐	☐	☐
Vi har ansatt én eller flere med annen bakgrunn	☐	☐	☐	☐
Vi har tilstrekkelig bemanning fra før	☐	☐	☐	☐
Annet	☐	☐	☐	☐

10. Du har oppgitt at "annet" har ført til endringer i din barnehage som følge av ny bemanningsnorm. Kan du spesifisere hva dette er?

-----

11. I hvilken grad har de økte kravene i bemanningsnormen og pedagognormen medført utfordringer knyttet til...

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad
...å ansette barnehagelærere	☐	☐	☐	☐	☐
...å ansette barne- og ungdomsarbeidere	☐	☐	☐	☐	☐
...å ansette annen	☐	☐	☐	☐	☐

grunnbemanning

12. Har bruken av vikarer blitt endret det siste året sammenlignet med tidligere år?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja, den har økt
- Ja, den er redusert
- Nei, ingen endring
- Vet ikke

13. Kompetanse og samarbeid om barnehage- og skolemiljø

14. Vi ønsker at du som barnehagestyrer gir din vurdering av følgende utsagn knyttet til barnehagens arbeid med å forebygge, stoppe og følge opp mobbing og andre krenkelser

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

I svært stor grad   I stor grad   I noen grad   I liten grad   I svært liten grad

De ansatte i min barnehage har tilstrekkelig kompetanse på dette området

De ansatte i min barnehage har rutiner for arbeidet med å håndtere, stoppe og følge opp mobbing

De ansatte i min barnehage har etablert et godt samarbeid og nettverk med andre lokale

enheter og
tjenester for
dette arbeidet

15. Kompetansetilbudene Inkluderende barnehage- og skolemiljø

16. Har du fått informasjon om eller kjenner du til følgende tilbud i Inkluderende barnehage- og skolemiljø?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Ja	Nei
Læringsmiljøprosjektet?	☐	☐
Samlingsbasert tilbud?	☐	☐
Nettbasert tilbud?	☐	☐

17. Er det aktuelt for barnehagen å delta i noen av tilbudene i Inkluderende barnehage- og skolemiljø?

(Oppgi gjerne flere svar)

Nei, vi ønsker ikke å delta i noen av tilbudene	Nei, vi har allerede deltatt i noen av tilbudene	Ja, det vil være aktuelt å delta i Læringsmiljøprosjektet	Ja, det vil være aktuelt å delta i det samlingsbaserte tilbudet	Ja, det vil være aktuelt å delta i det nettbaserte tilbudet
☐	☐	☐	☐	☐

18. Språk

Tidlig og god språkstimulering er en viktig del av barnehagens innhold. Vi vil nå stille noen spørsmål om språkkartlegging, språkmiljø og språkstimulering.

19. Har barnehagen rutiner for å vurdere barnas norskkunnskaper spesielt, før skolestart?

(Oppgi kun ett svar)

Ja	Nei	Vet ikke
☐	☐	☐

20. Hvilken av disse rutinene har barnehagen for kartlegging av barns språk?

(Oppgi kun ett svar)

- Kartlegger rutinemessig alle barna i barnehagen
- Kartlegger rutinemessig alle barn med annen språklig bakgrunn (annet førstespråk) enn norsk
- Kartlegger barns språk når foreldre og/eller personalet mener det er behov for kartlegging

Annet

-----

21. Hvor ofte brukes språkkartleggingsverktøy?

(Oppgi kun ett svar)

- Kartlegging ved hjelp av språkkartleggingsverktøy skjer alltid
- Kartlegging ved hjelp av språkkartleggingsverktøy skjer noen ganger
- Kartlegging ved hjelp av språkkartleggingsverktøy skjer sjelden
- Kartlegging ved hjelp av språkkartleggingsverktøy skjer aldri
- Vet ikke

22. Hvilke språkkartleggingsverktøy benyttes i barnehagen?

(Oppgi gjerne flere svar)

- Alle med
- Askeladden
- Lær meg norsk før skolestart
- SATS
- Språk 4
- Tras
- Egenutviklede språkkartleggingsverktøy

- Ingen
- Vet ikke

Andre språkkartleggingsverktøy (spesifiser)

-----

23. Hvor ofte gjennomføres språkkartleggingen?

(Oppgi kun ett svar)

- En gang i året eller oftere
- Sjeldnere, men minst én gang i løpet av tiden barnet er i barnehagen
- Kun ved behov

Annet

-----

24. Hvem utfører vanligvis språkkartleggingen?

(Oppgi kun ett svar)

- Barnehagelærere
- Assistenter
- Andre i barnehagen med spesialkompetanse
- Vet ikke

Andre (spesifiser)

-----

25. Hva brukes resultatene fra språkkartleggingen til?

(Oppgi gjerne flere svar)

- Identifisere barn som trenger særskilt tilrettelagt tilbud
- Tilrettelegging av tilbudet for det enkelte barn
- Tilrettelegging av tilbudet i mindre grupper
- Informasjon til og samtaler/samarbeid med foreldre
- Resultatene blir ikke brukt
- Å avdekke behov for flere tester
- Vet ikke

Annet (spesifiser)

-----

26. Har barnehagen nedskrevne rutiner for å informere noen av de følgende dersom kartlegginger fører til bekymring?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Ja, vi informerer og har nedskrevne rutiner	Ja, vi informerer, men har ikke nedskrevne rutiner	Nei, vi informerer ikke	Vet ikke
Foreldre	☐	☐	☐	☐
Skole	☐	☐	☐	☐
PPT	☐	☐	☐	☐
Helsestasjon	☐	☐	☐	☐

27. Har barnehagen nedskrevne rutiner for å følge opp barn som trenger særskilt tilrettelagt tilbud med hensyn til språk?

(Oppgi kun ett svar)

Ja

Nei

Vet ikke

28. Har barnehagen endret sitt arbeid med språkstimulering i løpet av de siste tre år?

(Oppgi kun ett svar)

Ja

Nei

Vet ikke

29. I hvor stor grad har følgende forhold ført til endring i arbeidet med språkstimulering?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad	Vet ikke/passar ikke
Noen få ansatte har deltatt på kompetanse heving	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mange ansatte har deltatt på kompetanse heving	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Eier har pålagt oss endringer	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tips fra andre barnehager	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lest veiledere	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lest forskningsrapporter eller lignende fagstoff	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Annet (spesifiser)

-----

språk

Muntlig informasjon fra personalet

Muntlig informasjon ved hjelp av tolk

34. Involveres foreldrene med annen språklig bakgrunn enn norsk (eller samisk i samiske områder) i arbeidet med språkstimulering i barnehagen?

(Oppgi kun ett svar)

- Alltid
- Avhenger av språk
- Avhenger av kultur
- Aldri
- Ikke aktuelt for vår barnehage

Annet (spesifiser)

-----

35. Hvor mange årsverk av de ansatte i barnehagen har et annet førstespråk enn norsk?

(Oppgi verdi mellom 0 og 100)

-----

36. Har barnehagen i løpet av det siste året hatt ansatte som ikke har tilstrekkelig norskkunnskaper til å kommunisere godt med kolleger, barn eller foreldre på norsk?

(Oppgi kun ett svar)

Ja

Nei

Vet ikke

37. Kartlegging av foreldrestøtte

Med foreldrestøtte mener vi alle typer støtte som kan bistå og styrke foreldrene i foreldrerollen. Foreldrestøtte har som overordnet mål å fremme barnets beste ved å styrke relasjonen mellom foreldre eller mellom foreldre og barn.

Eksempel på foreldrestøttende tiltak kan være veiledning, foreldrestøttende program, foreldreskole eller lignende tiltak.

38. Tilbyr deres barnehage følgende foreldrestøttende tiltak?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Ja	Ja, men kun ved behov	Nei
Formell veiledning (alt som er planlagt, strukturert og avtalt på forhånd, f.eks for grupper av foreldre eller enkeltvis)	☐	☐	☐
Uformell veiledning (samtaler som oppstår uten planlegging i forkant rettet mot enkeltpersoner)	☐	☐	☐
Møter med særskilte tema	☐	☐	☐

39. Samarbeider barnehagen med andre tjenester om foreldrestøttende tiltak?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Alltid	Ofte	Av og til	Sjelden	Aldri
PPT	☐	☐	☐	☐	☐
Helsestasjon	☐	☐	☐	☐	☐
BUP	☐	☐	☐	☐	☐
Barnevernet	☐	☐	☐	☐	☐
Andre tjenester	☐	☐	☐	☐	☐

40. Overgang barnehage-skole

41. Tiltak for å lette overgangen mellom barnehagen og skole. Sett et kryss per linje.

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Ja	Nei	Vet ikke
Barnehagen har skoleforberedende tiltak for 5-åringene	☐	☐	☐
Barnehagen innhenter samtykke fra foresatte til å overføre opplysninger om enkeltbarn til skolen	☐	☐	☐
Det er etablert felles møteplasser for lærere i barnehage og skole	☐	☐	☐
Det er etablert rutiner/utarbeidet planer som sikrer sammenheng og progresjon i læringsinnholdet i barnehage og skole	☐	☐	☐
Det er etablert rutiner for samarbeid mellom barnehage og skole på kommunalt nivå	☐	☐	☐
Det er etablert rutiner for tidlig samarbeid mellom barnehage og skole dersom barn har behov for særskilt tilrettelagt omsorg	☐	☐	☐
Det er etablert rutiner for å involvere foreldre i forbindelse med overgang fra barnehage til skole	☐	☐	☐

42. Evaluering av ordningen med fylkesvise mobbeombud

Fra høsten 2018 finnes det mobbeombud i alle landets fylker. Mobbeombudenes jobb er å passe på at barn og unge blir beskyttet mot mobbing, trakassering og krenkelser i barnehagen og grunnskolen.

43. Hvor godt kjenner du til ordningen med fylkesvise mobbeombud for barnehage og grunnskole?

(Oppgi kun ett svar)

Svært godt	Ganske godt	Verken godt eller dårlig	Ganske dårlig	Ikke i det hele tatt
☐	☐	☐	☐	☐

44. Hvor viktig er følgende oppgaver for et mobbeombud?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Svært viktig	Ganske viktig	Litt viktig	Ikke viktig i det hele tatt
Å spre kunnskap om barnehagebarns rett til beskyttelse mot mobbing, trakassering og krenkelse	☐	☐	☐	☐
Å veilede foreldre i enkeltsaker som gjelder mobbing, trakassering eller krenkelser	☐	☐	☐	☐
Å veilede barnehager i enkeltsaker som gjelder mobbing, trakassering eller krenkelser	☐	☐	☐	☐
Å veilede barnehager i lovverket som skal sikre barnehagebarn rett til et godt barnehagemiljø	☐	☐	☐	☐
Å veilede barnehager i det løpende arbeidet med å styrke det sosiale miljøet i barnehagen	☐	☐	☐	☐
Å legge til rette for samarbeid mellom barnehager og andre enheter (f.eks. FAU,	☐	☐	☐	☐

helsestasjon,
PPT, BUP) i saker
som gjelder
mobbing,
trakassering eller
krenkelse

45. Har din barnehage hatt kontakt med mobbeombudet dette barnehageåret?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja, flere ganger
- Ja, én gang
- Nei
- Vet ikke

46. Har barnehagen selv tatt kontakt med mobbeombudet for samarbeid, veiledning eller hjelp?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja, flere ganger
- Ja, én gang
- Nei

47. Hvor fornøyd (alt i alt) er du som barnehagestyrer med kontakten dere har hatt med mobbeombudet dette barnehageåret?

(Oppgi kun ett svar)

- Svært fornøyd
- Ganske fornøyd
- Litt fornøyd
- Ikke fornøyd i det hele tatt

48. Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Helt enig	Litt enig	Litt uenig	Helt uenig
Jeg har fått god informasjon om hva ordningen med	☐	☐	☐	☐

mobbeombud
innebærer

Jeg synes det er
lett å vite hva
mobbeombudet
kan bistå
barnehagestyrer
med

Jeg synes
ordningen med
mobbeombud
dekker
barnehagestyrers
behov for en slik
ordning

49. Beredskap og forebygging av alvorlige hendelser

De følgende spørsmålene gjelder beredskap og forebygging mot alvorlige hendelser i barnehagen. Alvorlige hendelser forstås her som en tilsiktet hendelse der våpen eller annen form for vold brukes eller trues med å tas i bruk, ved gisselsituasjoner eller alvorlige ulykker.

50. Har barnehagen utarbeidet eller forbedret sine beredskapsplaner for alvorlige hendelser de siste tre årene?

(Oppgi kun ett svar)

Ja

Nei

Vet ikke

51. Når gjennomførte dere i barnehagen en beredskapsøvelse sist? (NB! Dette omfatter ikke ordinære brannøvelser)

(Oppgi kun ett svar)

I løpet av det
siste året

Ett til to år siden

To til tre år siden

Over tre år siden

Aldri

Vet ikke

52. Hvem deltok på siste øvelse?

(Oppgi kun ett svar)

Bare ledelsen deltok

Både ledelsen og de ansatte deltok

55. Sosiale medier

56. Kjenner du til at Utdanningsdirektoratet er på sosiale medier (for eksempel Facebook og Twitter)?

(Oppgi kun ett svar)

Ja

Nei

57. Følger du Utdanningsdirektoratet på...

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

Ja

Nei

Facebook

Twitter

Instagram

58. I hvilken grad opplever du at innholdet fra Utdanningsdirektoratet på sosiale medier er nyttig for ditt arbeid i barnehagen?

(Oppgi kun ett svar)

I svært stor grad

I stor grad

I noen grad

I liten grad

Ikke i det hele tatt

Vet ikke

59. Er det noen tema du som barnehagestyrer mener egner seg spesielt godt på sosiale medier?

(Oppgi gjerne flere svar)

Rammeplan

Mobbing

Forskning

Tips og triks

Gode eksempler

Nyheter

Ideer

Regelverk

Annet

-----

60. Har du som styrer delt eller videresendt innhold fra Utdanningsdirektoratets sosiale medier til ansatte i barnehagen?

(Oppgi kun ett svar)

Ja

Nei

61. Har du sett tilbud for videreutdanning fra Utdanningsdirektoratet på sosiale medier?

(Oppgi kun ett svar)

Ja

Nei

Vet ikke

62. Barnehagestyrer

Her ønsker vi å få informasjon om hvordan kravet til styrer i barnehager praktiseres.

63. Hvor mange barnehager er du styrer for?

(Oppgi kun ett svar)

1 barnehage

2 barnehager

3 barnehager

4 barnehager

5 barnehager eller flere

64. Vennligst fyll inn opplysningene om hver barnehage du er styrer for. La øvrige felt stå åpen om det ikke passer.

Hva er din stillingsprosent i barnehagen?

Hvor mange timer er du fysisk til stede som styrer i barnehagen i løpet av en uke?

Hvor mange barn er det i barnehagen?

Barnehage 1

_____

_____

_____

Barnehage 2

_____

_____

_____

Barnehage 3

_____

_____

_____

Barnehage 4

_____

_____

_____

Barnehage 5	_____	_____	_____
Barnehage 6	_____	_____	_____
Barnehage 7	_____	_____	_____
Barnehage 8	_____	_____	_____

65. I hvilken grad opplever du at du får tilstrekkelig tid til å utføre dine arbeidsoppgaver som barnehagestyrer?

(Oppgi kun ett svar)

- I svært stor grad
- I stor grad
- I noen grad
- I liten grad
- Ikke i det hele tatt

66. Kombinerer du din stilling som styrer med en annen stilling i barnehagen?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja, som pedagogisk leder
- Ja, som barnehagelærer
- Ja, som assistent
- Nei

67. Vennligst oppgi stillingsprosent for denne stillingen?

(Oppgi kun ett svar)

- 0-10 %
- 11-20 %
- 21-30 %
- 31-40 %
- 41-50 %

- 51-60 %
- 61-70 %
- 71-80 %
- 81-90 %
- 91-100 %

68. Får du som styrer støtte fra barnehageeier til å løse følgende arbeidsoppgaver?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Ja, jeg får i stor grad den støtten jeg har behov for	Ja, jeg får i noen grad den støtten jeg har behov for	Nei, jeg har ikke behov for støtte	Nei, barnehageeier har ikke mulighet til å gi støtten jeg har behov for
Administrative oppgaver	☐	☐	☐	☐
Pedagogiske oppgaver	☐	☐	☐	☐
Andre oppgaver	☐	☐	☐	☐

69. Undersøkelsen er ferdig

Takk for hjelpen!

1. Utdanningsdirektoratets spørreundersøkelse til Barnehage-Norge

Du skal nå besvare Utdanningsdirektoratets spørring til Barnehage-Norge som sendes til barnehageeiere. Svarene lagres automatisk, og det er ikke noe problem å gå ut av undersøkelsen for så å gå inn igjen og fortsette senere.

Vi behandler svarene konfidensielt og det er ikke mulig å identifisere den enkelte barnehageeier sine svar i rapporteringene. Undersøkelsen er meldt til Personvernombudet for forskning, Norsk senter for forskningsdata (NSD).

Du kan gjennomføre undersøkelsen på bokmål eller nynorsk. For å gjennomføre undersøkelsen på nynorsk, trykk på språknappen under og velg nynorsk.

Har du spørsmål om undersøkelsen eller behov for hjelp underveis, ta kontakt på barnehage@tfou.no

2. Spørsmål til Barnehage-Norge 2019

Spørsmål til Barnehage-Norge er en spørreundersøkelse som sendes ut årlig til barnehagestyrere, barnehageeiere og kommunen som lokal barnehagemyndighet.

Det er Utdanningsdirektoratet som stiller spørsmålene på vegne av flere avdelinger i direktoratet og Kunnskapsdepartementet. Trøndelag Forskning og Utvikling gjennomfører undersøkelsene på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet.

I 2018 er temaene for undersøkelsen som går til barnehageeierne:

- Bemanningsnorm og skjerpet pedagognorm i barnehagen
- Evaluering av ordningen med fylkesvise mobbeombud
- Kompetanse og samarbeid om barnehage- og skolemiljø
- Kompetansetilbudene Inkluderende barnehage- og skolemiljø

Lykke til med besvarelsene!

3. Hvilken stilling eller rolle har du, enten som barnehageeier eller som representant for barnehageeier? Sett gjerne flere kryss hvis det beskriver situasjonen best

(Oppgi gjerne flere svar)

Eier av privat barnehage	Ansatt hos kommunal barnehageeier	Styreleder for en eller flere barnehager	Styrer i en eller flere barnehager	Faglig ansvarlig i en region	Administrativt ansatt hos privat barnehageeier
☐	☐	☐	☐	☐	☐

Annet (spesifiser)

-----

4. Bemanningsnormen og den skjerpede pedagognormen

Bemanningsnormen trådte i kraft 1.august 2019 og den skjerpede pedagognormen i barnehagen trådte i kraft 1.august 2018. Du vil nå få noen spørsmål om hvordan barnehagen(e) du er eier for har tilpasset seg disse normene.

5. Hvilke endringer har du gjort i din(e) barnehage(r) for å imøtekomme ny pedagognorm?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Ja	Nei	Vet ikke
Vi har rekruttert flere barnehagelærere eller personer med pedagogisk utdanning som tilsvarer utdanningskravet til pedagogisk leder	☐	☐	☐
Vi planlegger å ansette flere nye barnehagelærere eller personer med pedagogisk utdanning som tilsvarer utdanningskravet til pedagogisk leder	☐	☐	☐
Vi videreutdanner ansatte	☐	☐	☐
Vi har benyttet dispensasjon fra utdanningskravet	☐	☐	☐
Vi har tilstrekkelig antall barnehagelærere	☐	☐	☐
Annet	☐	☐	☐

6. Du har oppgitt at «annet» er gjort for å imøtekomme skjerpet pedagognorm. Kan du spesifisere hva dette er?

-----

7. Hvilke endringer har du gjort i din(e) barnehage(r) for å imøtekomme den nye bemanningsnormen?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Ja	Nei, men vi planlegger å ansette	Nei	Vet ikke
Vi har ansatt én eller flere barnehagelærere eller personer med pedagogisk utdanning som tilsvarer utdanningskravet til pedagogisk leder	☐	☐	☐	☐
Vi har ansatt én eller flere med annen pedagogisk utdanning	☐	☐	☐	☐
Vi har ansatt én eller flere med annen høyere utdanning	☐	☐	☐	☐
Vi har ansatt én eller flere barne- og ungdomsarbeidere	☐	☐	☐	☐
Vi har ansatt én eller flere med annen bakgrunn	☐	☐	☐	☐
Annet	☐	☐	☐	☐

8. Du har oppgitt at «annet» er gjort for å imøtekomme ny bemanningsnorm. Kan du spesifisere hva dette er?

-----

9. I hvilken grad har de økte kravene i bemanningsnormen og pedagognormen medført utfordringer knyttet til....

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad
... å ansette barnehagelærere	☐	☐	☐	☐	☐
... å ansette barne- og ungdomsarbeidere	☐	☐	☐	☐	☐
.... å ansette annen grunnbemanning	☐	☐	☐	☐	☐

10. Har kommunen gitt økte tilskudd til barnehagen for å oppfylle bemanningsnormen utover minimumskravet i finansieringsforskriften?

(Oppgi kun ett svar)

Ja	Nei	Ikke aktuelt for vår barnehage	Vet ikke
☐	☐	☐	☐

11. Evaluering av ordningen med fylkesvise mobbeombud

Fra høsten 2018 finnes det mobbeombud i alle landets fylker. Mobbeombudenes jobb er å passe på at barn og unge blir beskyttet mot mobbing, trakassering og krenkelser i barnehagen og grunnskolen.

12. Hvor godt kjenner du til ordningen med fylkesvise mobbeombud for grunnskole og barnehage?

(Oppgi kun ett svar)

Svært godt	Ganske godt	Verken godt eller dårlig	Ganske dårlig	Ikke i det hele tatt
☐	☐	☐	☐	☐

13. Hvor viktig er følgende oppgaver for et mobbeombud?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Svært viktig	Ganske viktig	Litt viktig	Ikke viktig i det hele tatt
Å spre kunnskap om barnehagebarns rett til beskyttelse mot	☐	☐	☐	☐

mobbing,
trakassering og
krenkelse

Å veilede foreldre
i enkeltsaker som
gjelder mobbing,
trakassering eller
krenkelser

Å veilede
barnehager i
enkeltsaker som
gjelder mobbing,
trakassering eller
krenkelser

Å veilede
barnehager i det
løpende arbeidet
med å styrke det
sosiale miljøet i
barnehagen

Å veilede
barnehageeier i
lovverket som
skal sikre
barnehagebarn
rett til et godt
sosialt miljø i
barnehagen

Å legge til rette
for samarbeid
mellom
barnehager og
andre enheter
(f.eks. FAU,
helsestasjon,
PPT, BUP) i saker
som gjelder
mobbing,
trakassering eller
krenkelse

14. Har du som barnehageeier hatt kontakt med mobbeombudet dette barnehageåret?

(Oppgi kun ett svar)

Ja, flere ganger

Ja, én gang

Nei

Vet ikke

15. Har du som barnehageeier selv tatt kontakt med mobbeombudet for samarbeid, veiledning eller hjelp?

(Oppgi kun ett svar)

Ja, flere ganger

Ja, én gang

Nei

16. Hvor fornøyd (alt i alt) er du som barnehageeier med kontakten dere har hatt med mobbeombudet dette barnehageåret?

(Oppgi kun ett svar)

Svært fornøyd

Ganske fornøyd

Litt fornøyd

Ikke fornøyd i det hele tatt

17. Hvor hensiktsmessig er det at mobbeombudet er ansatt i fylkeskommunen når det gjelder å løse følgende oppgaver?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

Svært hensiktsmessig

Ganske hensiktsmessig

Litt hensiktsmessig

Ikke hensiktsmessig i det hele tatt

Vet ikke

Å spre kunnskap om barnehagebarns rett til beskyttelse mot mobbing, trakassering og krenkelse

Å veilede foreldre i enkeltsaker som gjelder mobbing, trakassering eller krenkelser

Å veilede barnehager i enkeltsaker som gjelder mobbing, trakassering eller krenkelser

Å veilede barnehager i det løpende arbeidet med

å styrke det sosiale miljøet i barnehagen

Å veilede barnehageeier i lovverket som skal sikre barnehagebarns rett til et godt sosialt miljø i barnehagen

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Å legge til rette for samarbeid mellom barnehager og andre enheter (f.eks. FAU, helsestasjon, PPT, BUP) i saker som gjelder mobbing, trakassering eller krenkelse

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

18. Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Helt enig	Litt enig	Litt uenig	Helt uenig
Jeg har fått god informasjon om hva ordningen med mobbeombud innebærer	☐	☐	☐	☐
Jeg synes det er lett å vite hva mobbeombudet kan bistå barnehageeier med	☐	☐	☐	☐
Jeg synes ordningen med mobbeombud dekker barnehageeiers behov for en slik ordning	☐	☐	☐	☐

19. Kompetanse og samarbeid om barnehage- og skolemiljø

20. Vi ønsker at du som barnehageeier gir din vurdering av følgende utsagn knyttet til barnehagens arbeid med å forebygge, stoppe og følge opp mobbing og andre krenkelser:

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

I svært stor grad   I stor grad   I noen grad   I liten grad   I svært liten grad

Jeg opplever at de ansatte i min(e) barnehage(r) har tilstrekkelig kompetanse på dette området

Jeg opplever at de ansatte i min(e) barnehage(r) har rutiner for arbeidet med å håndtere, stoppe og følge opp mobbing

Jeg opplever at de ansatte i min(e) barnehage(r) har etablert et godt samarbeid og nettverk med andre lokale enheter og tjenester for dette arbeidet

21. Kompetansetilbudene Inkluderende barnehage- og skolemiljø

22. Har du fått informasjon om eller kjenner du til følgende tilbud i Inkluderende barnehage- og skolemiljø?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Ja	Nei
Læringsmiljøprosjektet?	☐	☐
Samlingsbasert tilbud?	☐	☐
Nettbasert tilbud?	☐	☐

23. Er det aktuelt for deg som barnehageeier å delta i noen av tilbudene i Inkluderende barnehage- og skolemiljø?

(Oppgi gjerne flere svar)

- Nei, ønsker ikke å delta i noen av tilbudene.
- Nei, jeg har allerede deltatt i noen av tilbudene
- Ja, det vil være aktuelt å delta i Læringsmiljøprosjektet
- Ja, det vil være aktuelt å delta i det samlingsbaserte tilbudet
- Ja, det vil være aktuelt å delta i det nettbaserte tilbudet

24. Undersøkelsen er ferdig

Takk for hjelpen!

1. Utdanningsdirektoratets spørreundersøkelse til Barnehage-Norge

Du skal nå besvare Utdanningsdirektoratets spørring til Barnehage-Norge som sendes til kommunen som lokal barnehagemyndighet. Svarene lagres automatisk, og det er ikke noe problem å gå ut av undersøkelsen for så å gå inn igjen og fortsette senere.

Vi behandler svarene konfidensielt og det er ikke mulig å identifisere den enkelte barnehagemyndighet sine svar i rapporteringene. Undersøkelsen er meldt til Personvernombudet for forskning, Norsk senter for forskningsdata (NSD).

Du kan gjennomføre undersøkelsen på bokmål eller nynorsk. For å gjennomføre undersøkelsen på nynorsk, trykk på språknappen under og velg nynorsk

Har du spørsmål om undersøkelsen eller behov for hjelp underveis, ta kontakt på barnehage@tfou.no

2. Spørsmål til Barnehage-Norge 2019

Spørsmål til Barnehage-Norge er en spørreundersøkelse som går ut årlig til barnehagestyrere, barnehageeiere og kommunen som lokal barnehagemyndighet.

Det er Utdanningsdirektoratet som stiller spørsmålene på vegne av flere avdelinger i direktoratet og Kunnskapsdepartementet. Trøndelag Forskning og Utvikling gjennomfører undersøkelsene på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet.

I 2019 er temaene for undersøkelsen som går til kommunen som lokal barnehagemyndighet:

- Evaluering av ordningen med fylkesvise mobbeombud
- Beredskap og forebygging av alvorlige hendelser

Lykke til med besvarelsene!

3. Evalueringen av ordningen med fylkesvise mobbeombud

Fra høsten 2018 finnes det mobbeombud i alle landets fylker. Mobbeombudenes jobb er å passe på at barn og unge blir beskyttet mot mobbing, trakassering og krenkelser i barnehagen og grunnskolen.

4. Hvor godt kjenner du til ordningen med fylkesvise mobbeombud for grunnskole og barnehage?

(Oppgi kun ett svar)

Svært godt

Ganske godt

Verken godt eller
dårlig

Ganske dårlig

Ikke i det hele tatt

5. Hvor viktig er følgende oppgaver for et mobbeombud?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Svært viktig	Ganske viktig	Litt viktig	Ikke viktig i det hele tatt
Å spre kunnskap om barnehagebarns rett til beskyttelse mot mobbing, trakassering og krenkelse	☐	☐	☐	☐
Å veilede foreldre i enkeltsaker som gjelder mobbing, trakassering eller krenkelser	☐	☐	☐	☐
Å veilede barnehager i enkeltsaker som gjelder mobbing, trakassering eller krenkelser	☐	☐	☐	☐
Å veilede barnehager i det løpende arbeidet med å styrke det sosiale miljøet i barnehagen	☐	☐	☐	☐
Å veilede barnehagemyndighet i lovverket som skal sikre barnehagebarn rett til et sosialt miljø i barnehagen	☐	☐	☐	☐
Å legge til rette for samarbeid mellom barnehager og andre enheter (f.eks. FAU, helsestasjon, PPT, BUP) i saker som gjelder mobbing, trakassering eller krenkelse	☐	☐	☐	☐

6. Har du som barnehagemyndighet hatt kontakt med mobbeombudet dette barnehageåret?

(Oppgi kun ett svar)

Ja, flere ganger

Ja, én gang

Nei

Vet ikke

7. Har du som barnehagemyndighet selv tatt kontakt med mobbeombudet for samarbeid, veiledning eller hjelp?

(Oppgi kun ett svar)

Ja, flere ganger

Ja, én gang

Nei

8. Hvor fornøyd (alt i alt) er du som barnehagemyndighet med kontakten dere har hatt med mobbeombudet dette barnehageåret?

(Oppgi kun ett svar)

Svært fornøyd

Ganske fornøyd

Litt fornøyd

Ikke fornøyd i det hele tatt

9. Hvor hensiktsmessig er det at mobbeombudet er ansatt i fylkeskommunen når det gjelder å løse følgende oppgaver?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

Svært hensiktsmessig

Ganske hensiktsmessig

Litt hensiktsmessig

Ikke hensiktsmessig i det hele tatt

Vet ikke

Å spre kunnskap om barnehagebarns rett til beskyttelse mot mobbing, trakassering og krenkelse

Å veilede foreldre i enkeltsaker som gjelder mobbing, trakassering eller krenkelser

Å veilede barnehager i enkeltsaker som gjelder mobbing, trakassering

eller
krenkelser

Å veilede
barnehager i
det løpende
arbeidet med
å styrke det
sosiale miljøet
i barnehagen

Å veilede
barnehagemy
ndighet i
lovverket som
skal sikre
barnehagebar
ns rett til et
godt sosialt
miljø i
barnehagen

Å legge til
rette for
samarbeid
mellom
barnehager og
andre enheter
(f.eks. FAU,
helsestasjon,
PPT, BUP) i
saker som
gjelder
mobbing,
trakassering
eller krenkelse

10. Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

Helt enig

Litt enig

Litt uenig

Helt uenig

Jeg har fått god
informasjon om
hva ordningen
med
mobbeombud
innebærer

Jeg synes det er
lett å vite hva
mobbeombudet
kan bistå
barnehagemyndig
het med

Jeg synes ordningen med mobbeombud dekker barnehage-myndighetens behov for en slik ordning

11. Beredskap og forebygging av alvorlige hendelser

De følgende spørsmålene gjelder beredskap mot alvorlige hendelser i barnehagen. Alvorlige hendelser forstås her som en tilsiktet hendelse der våpen eller annen form for vold brukes eller trues med å tas i bruk, ved gisselsituasjoner eller alvorlige ulykker.

12. Har kommunen tatt høyde for alvorlige hendelser i barnehagen i sin risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS)?

(Oppgi kun ett svar)

Ja, det foreligger planer for alle barnehager i ROS-analysen

Ja, men ikke som en del av ROS-analysen

Nei, kommunen har ikke en ROS-analyse

Nei, men kommunen har en ROS-analyse

Vet ikke

Annet

-----

13. Har kommunen sammen med én eller flere barnehager gjennomført øvelser for alvorlige hendelser i løpet av de siste tre år?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

Ja

Nei

Vet ikke

Fullskalaøvelser

Skrivebordsøvelser

Øvelse for krisestab

Øvelser for andre ansatte

14. Undersøkelsen er ferdig

Takk for hjelpen!

VEDLEGG 2 – TABELLER OG FIGURER

Tabell	side
Tabell A: Antall styrere og andel private barnehager – populasjon og bruttoutvalg	iii
Tabell B: Antall eiere og andel private barnehageeiere – populasjon og bruttoutvalg	iv
Tabell C Barnehagestyrere i Spørsmål til Barnehage-Norge 2014: Antall timer med full bemanning i barnehagen	v
Tabell D Barnehagestyrere i Spørsmål til Barnehage-Norge 2014: Antall timer med full bemanning fordelt på barnehagestørrelse målt i antall barn. Prosent.	v
Tabell E: Barnehagestyrere: I hvilken grad har de økte kravene i bemanningsnormen og pedagognormen medført utfordringer knyttet til... Prosent.	vi
Tabell F: Barnehageeiere: I hvilken grad har de økte kravene i bemanningsnormen og pedagognormen medført utfordringer knyttet til... Prosent.	vii
Tabell G: Barnehagestyrer: Vi ønsker at du som barnehagestyrer gir din vurdering av følgende utsagn knyttet til barnehagenes arbeid med å forebygge, stoppe og følge opp mobbing og andre krenkelser. Prosent.	viii
Tabell H: Barnehageeier: Vi ønsker at du som barnehageeier gir din vurdering av følgende utsagn knyttet til barnehagenes arbeid med å forebygge, stoppe og følge opp mobbing og andre krenkelser. Prosent.	ix
Tabell I: Barnehagestyrer: Har du fått informasjon eller kjenner du til følgende tilbud om kompetanseutvikling for godt barnehagemiljø?	ix
Tabell J: Barnehagestyrer: Er det aktuelt for barnehagen å delta i noen av tilbudene i Inkluderende barnehage- og skolemiljø. Prosent. 2019	x
Tabell K: Barnehageeier: Har du fått informasjon om eller kjenner du til følgende tilbud i Inkluderende barnehage- og skolemiljø?	x
Tabell L: Barnehageeier: Er det aktuelt for deg som barnehageeier å delta i noen av tilbudene i Inkluderende barnehage- og skolemiljø? 2019	x
Tabell M: Barnehagestyrere: Hvem deltok på siste øvelse?	xi
Tabell N: Barnehagestyrere: Har barnehagen...? Kun bekreftende svar. Prosent.	xi
Tabell O: Barnehagestyrere: Hvilken av disse rutinene har barnehagen for kartlegging av barns språk?	xii
Tabell P: Barnehagestyrere: I hvor stor grad har følgende forhold ført til endring i arbeidet med språkstimulering. Prosent.	xiii
Tabell Q: Barnehagestyrere: I hvilken grad informeres det om barnehagen til foreldre med en annen språklig bakgrunn enn norsk (eller samisk i samiske områder)?	xiv

Tabell R: Barnehagestyrere: Samarbeider barnehagen med andre tjenester om foreldrestøttende tiltak? xv

1. UTVALG OG GJENNOMFØRING

Tabell A: Antall styrere og andel private barnehager – populasjon og bruttoutvalg

Fylke	Antall barnehager		Andel privat	
	Populasjon	Bruttoutvalg	Populasjon	Bruttoutvalg
Østfold	238	67	65.5 %	65.7 %
Akershus	582	180	56.9 %	57.2 %
Oslo	601	201	50.6 %	57.7 %
Hedmark	190	56	40.0 %	39.3 %
Oppland	183	54	41.5 %	48.1 %
Buskerud	262	94	56.5 %	55.3 %
Vestfold	204	63	52.9 %	52.4 %
Telemark	159	59	40.3 %	42.4 %
Aust-Agder	141	36	61.7 %	58.3 %
Vest-Agder	171	44	56.1 %	59.1 %
Rogaland	430	136	47.0 %	47.1 %
Hordaland	482	158	59.5 %	65.2 %
Sogn og Fjordane	141	49	21.3 %	22.4 %
Møre og Romsdal	279	88	45.9 %	44.3 %
Nordland	320	97	42.8 %	33.0 %
Troms	200	61	32.5 %	37.7 %
Finnmark	98	34	30.6 %	29.4 %
Trøndelag	492	151	40.7 %	49.0 %
Totalt	5173	1628	48.8 %	50.6 %

Tabell B: Antall eiere og andel private barnehageeiere – populasjon og bruttoutvalg

Fylke	Populasjon		Bruttoutvalg	
	Antall eiere	Andel private eiere	Antall eiere	Andel private eiere
Østfold	132	0.86	36	0.86
Akershus	323	0.90	50	0.82
Oslo	206	0.90	46	0.98
Hedmark	88	0.72	24	0.63
Oppland	101	0.74	31	0.65
Buskerud	150	0.86	44	0.86
Vestfold	91	0.90	22	0.91
Telemark	61	0.59	17	0.53
Aust-Agder	77	0.75	25	0.72
Vest-Agder	92	0.78	23	0.70
Rogaland	235	0.84	58	0.79
Hordaland	196	0.79	68	0.84
Sogn og Fjordane	54	0.52	20	0.35
Møre og Romsdal	120	0.68	36	0.72
Nordland	149	0.69	35	0.49
Troms	71	0.66	16	0.44
Finnmark	48	0.58	13	0.46
Svalbard	1			
Trøndelag	292	0.83	67	0.70
Totalt	2487	0.80	631	0.74

2. BEMANNINGSNORMEN OG PEDAGOGNORMEN

Tabell C: Barnehagestyrere i Spørsmål til Barnehage-Norge 2014: Antall timer med full bemanning i barnehagen¹

2014			
	Kommunal	Privat	Total*
Mindre enn to timer pr. dag	1.3	0	0.6
2-3 timer pr. dag	18.8	7.3	12.6
4-5 timer pr. dag	59.9	57.8	55.5
6-7 timer pr. dag	19.1	31.6	26.1
Mer enn 8 timer pr. dag**	0.9	3.2	5.6
n	538	465	1081

*Total-kategorien for 2014 inkluderer også familiebarnehager (n=78) som var inkludert i utvalget i 2014.

Tabell D: Barnehagestyrere i Spørsmål til Barnehage-Norge 2014: Antall timer med full bemanning fordelt på barnehagestørrelse målt i antall barn. Prosent.

2014				
	<26 barn*	26-49 barn	50-74 barn	>75 barn
Mindre enn to timer pr. dag	0.4	-	0.7	2.1
2-3 timer pr. dag	7	11.2	15.8	17.2
4-5 timer pr. dag	33.7	59	65	59.4
6-7 timer pr. dag	37.9	27.2	18.2	21.4
Mer enn 8 timer pr. dag	21	2.6	0.3	0

*I 2014 inkluderte utvalget også familiebarnehager (n=78).

¹ I 2014 hadde ikke barnehagene bemanningsnorm.

Tabell E: Barnehagestyrere: I hvilken grad har de økte kravene i bemanningsnormen og pedagognormen medført utfordringer knyttet til... Prosent.

	Kommunal (n=418)	Privat (n=485)	Total (n=903)
...å ansette barnehagelærere			
I svært stor grad	18.7	22.5	20.7
I stor grad	18.4	14.6	16.4
I noen grad	23.7	20.8	22.1
I liten grad	21.8	19.6	20.6
I svært liten grad	17.5	22.5	20.2
...å ansette barne- og ungdomsarbeidere			
I svært stor grad	2.4	3.9	3.2
I stor grad	4.5	4.1	4.3
I noen grad	11	9.7	10.3
I liten grad	37.3	33.2	35.1
I svært liten grad	44.7	49.1	47.1
...å ansette annen grunnbemanning			
I svært stor grad	2.9	5.4	4.2
I stor grad	2.9	4.7	3.9
I noen grad	6.7	7.4	7.1
I liten grad	36.1	32.8	34.3
I svært liten grad	51.4	49.7	50.5

Tabell F: Barnehageeiere: I hvilken grad har de økte kravene i bemanningsnormen og pedagognormen medført utfordringer knyttet til... Prosent.

	Kommunal (n=113)	Privat (n=201)	Total (n=314)
...å ansette barnehagelærere			
I svært stor grad	15	17.9	16.9
I stor grad	18.6	17.4	17.8
I noen grad	28.3	20.4	23.2
I liten grad	23	22.4	22.6
I svært liten grad	15	21.9	19.4
...å ansette barne- og ungdomsarbeidere			
I svært stor grad	1.8	1.5	1.6
I stor grad	1.8	3	2.5
I noen grad	18.6	13.4	15.3
I liten grad	42.5	37.3	39.2
I svært liten grad	35.4	44.8	41.4
...å ansette annen grunnbemanning			
I svært stor grad	1.8	3	2.5
I stor grad	0.9	5	3.5
I noen grad	10.6	10.4	10.5
I liten grad	42.5	34.3	37.3
I svært liten grad	44.2	47.3	46.2

3. KOMPETANSE OG SAMARBEID OM BARNEHAGE- OG SKOLEMILJØ

Tabell G: Barnehagestyrer: Vi ønsker at du som barnehagestyrer gir din vurdering av følgende utsagn knyttet til barnehagenes arbeid med å forebygge, stoppe og følge opp mobbing og andre krenkelser. Prosent.

	Kommunal (n=418)	Privat (n=485)	Total (n=903)
De ansatte i min barnehage har tilstrekkelig kompetanse på dette området			
I svært stor grad	7.2	10.5	9
I stor grad	60.8	56.5	58.5
I noen grad	30.9	31.5	31.2
I liten grad	1.2	1.2	1.2
I svært liten grad	0	0.2	0.1
De ansatte i min barnehage har rutiner for arbeidet med å håndtere, stoppe og følge opp mobbing			
I svært stor grad	19.1	22.9	21.2
I stor grad	55	57.7	56.5
I noen grad	25.1	18.6	21.6
I liten grad	0.7	0.4	0.6
I svært liten grad	0	0.4	0.2
De ansatte i min barnehage har etablert et godt samarbeid og nettverk med andre lokale enheter og tjenester for dette arbeidet			
I svært stor grad	7.2	8	7.6
I stor grad	32.5	29.3	30.8
I noen grad	43.5	39.2	41.2
I liten grad	14.8	18.1	16.6
I svært liten grad	1.9	5.4	3.8

Tabell H: Barnehageeier: Vi ønsker at du som barnehageeier gir din vurdering av følgende utsagn knyttet til barnehagenes arbeid med å forebygge, stoppe og følge opp mobbing og andre krenkelser. Prosent.

	Kommunal (n=109)	Privat (n=195)	Total (n=304)
Jeg opplever at de ansatte i min(e) barnehage(r) har tilstrekkelig kompetanse på			
I svært stor grad	3.7	13.8	10.2
I stor grad	53.2	61	58.2
I noen grad	41.3	24.6	30.6
I liten grad	1.8	0.5	1
Jeg opplever at de ansatte i min(e) barnehage(r) har rutiner for arbeidet med å			
I svært stor grad	12.8	23.6	19.7
I stor grad	46.8	62.6	56.9
I noen grad	35.8	12.8	21.1
I liten grad	4.6	1	2.3
Jeg opplever at de ansatte i min(e) barnehage(r) har etablert et godt samarbeid			
I svært stor grad	6.4	10.3	8.9
I stor grad	38.5	44.6	42.4
I noen grad	43.1	26.7	32.6
I liten grad	11	14.4	13.2
I svært liten grad	0.9	4.1	3

4. KOMPETANSETILBUDENE INKLUDERENDE BARNEHAGE- OG SKOLEMILJØ

Tabell I: Barnehagestyrer: Har du fått informasjon eller kjenner du til følgende tilbud om kompetanseutvikling for godt barnehagemiljø?

	Kommunal (n=418)	Privat (n=485)	Total (n=903)
Læringsmiljøprosjektet			
Ja	53.8	41	47
Nei	46.2	59	53
Samlingsbasert tilbud			
Ja	41.1	26.8	33.4
Nei	58.9	73.2	66.6
Nettbasert tilbud			
Ja	44.7	27.8	35.7
Nei	55.3	72.2	64.3

Tabell J: Barnehagestyrer: Er det aktuelt for barnehagen å delta i noen av tilbudene i Inkluderende barnehage- og skolemiljø. Prosent. 2019

	Kommunal (n=418)	Privat (n=485)	Total (n=903)
Nei, vi ønsker ikke å delta i noen av tilbudene	25.8	27.4	26.7
Nei, vi har allerede deltatt i noen av tilbudene	19.9	8.9	14
Ja, det vil være aktuelt å delta i Læringsmiljøprosjektet	27.8	38.1	33.3
Ja, det vil være aktuelt å delta i det samlingsbaserte tilbudet	17.5	22.9	20.4
Ja, det vil være aktuelt å delta i det nettbaserte tilbudet	30.6	36.3	33.7

Tabell K: Barnehageeier: Har du fått informasjon om eller kjenner du til følgende tilbud i Inkluderende barnehage- og skolemiljø?

	Kommunal (n=109)	Privat (n=191)	Total (n=300)
Læringsmiljøprosjektet			
Ja	75.2	31.9	47.7
Nei	24.8	68.1	52.3
Samlingsbasert tilbud			
Ja	67.9	22.5	39
Nei	32.1	77.5	61
Nettbasert tilbud			
Ja	60.6	21.5	35.7
Nei	39.4	78.5	64.3

Tabell L: Barnehageeier: Er det aktuelt for deg som barnehageeier å delta i noen av tilbudene i Inkluderende barnehage- og skolemiljø? 2019

	Kommunal (n=108)	Privat (n=189)	Total (n=297)
Nei, jeg har allerede deltatt i noen av tilbudene	24.1	10.1	15.2
Nei, ønsker ikke å delta i noen av tilbudene	15.7	21.7	19.5
Ja, det vil være aktuelt å delta i Læringsmiljøprosjektet	24.1	38.1	33
Ja, det vil være aktuelt å delta i det samlingsbaserte tilbudet	33.3	36.5	35.4
Ja, det vil være aktuelt å delta i det nettbaserte tilbudet	35.2	44.4	41.1

5. BEREDSKAP OG FOREBYGGING AV ALVORLIGE HENDELSER

Tabell M: Barnehagestyrere: Hvem deltok på siste øvelse?

	Kommunal (n=198)	Privat (n=248)	Total (n=446)
Både ledelsen og de ansatte deltok	79.8	93.1	87.2
Bare ledelsen deltok	20.2	6.9	12.8

Tabell N: Barnehagestyrere: Har barnehagen...? Kun bekreftende svar. Prosent.

	Kommunal	Privat	Total
	Ja	Ja	Ja
...gjort risikovurdering for å forebygge alvorlige hendelser i barnehagen de siste to årene	85.5	88	85.5
...gjort risikovurderinger for å forebygge ulykker i barnehagen de siste to årene	90.5	96.1	93.5
...hatt møte med politiet de siste to årene for å få drøfte eller få informasjon om beredskap mot alvorlige hendelser	19.8	13.9	16.6
...planlagt et slikt møte?	9	7.6	8.3
...et tilfredsstillende samarbeid med politiet?	38.3	26.7	32.1
...en fast kontaktperson i politiet?	18.8	5.9	11.9
...kjennskap til veiledningen på www.udir.no/beredskap om beredskap mot alvorlige hendelser i "Alvorlige hendelser i barnehager og utdanningsinstitusjoner?"	63.2	65.4	64.4

6. SPRÅK

Tabell O: Barnehagestyrere: Hvilken av disse rutinene har barnehagen for kartlegging av barns språk?

	Kommunal (n=418)	Privat (n=485)	Total (n=903)
Kartlegger rutinemessig alle barna i barnehagen	33.7	26	29.6
Kartlegger rutinemessig alle barn med annen språklig bakgrunn (annet enn førstespråk) enn norsk	8.1	6.6	7.3
Kartlegger barns språk når foreldre og/eller personalet mener det er behov for kartlegging	56.2	64.7	60.8
Annet	1.9	2.7	2.3

Tabell P: Barnehagestyrere: I hvor stor grad har følgende forhold ført til endring i arbeidet med språkstimulering. Prosent.

	Kommunal (n=413)	Privat (n=479)	Total (n=892)
Noen få ansatte har deltatt på kompetanseheving			
I svært stor grad	13.1	13.6	13.3
I stor grad	21.3	21.9	21.6
I noen grad	30.3	32.8	31.6
I liten grad	13.6	11.9	12.7
I svært liten grad	9.7	7.7	8.6
Vet ikke/passar ikke	12.1	12.1	12.1
Mange ansatte har deltatt på kompetanseheving			
I svært stor grad	23.2	18.8	20.9
I stor grad	28.6	19.4	23.7
I noen grad	23.7	27.8	25.9
I liten grad	13.1	17.1	15.2
I svært liten grad	8.2	9.2	8.7
Vet ikke/passar ikke	3.1	7.7	5.6
Eier har pålagt oss endringer			
I svært stor grad	10.2	2.7	6.2
I stor grad	18.4	9.2	13.5
I noen grad	26.9	14.2	20.1
I liten grad	16.9	16.9	16.9
I svært liten grad	19.6	34.9	27.8
Vet ikke/passar ikke	8	22.1	15.6
Tips fra andre barnehager			
I svært stor grad	5.6	2.9	4.1
I stor grad	15.7	10.6	13
I noen grad	35.6	34.7	35.1
I liten grad	20.6	19	19.7
I svært liten grad	14.8	19.2	17.2
Vet ikke/passar ikke	7.7	13.6	10.9
Lest veiledere			
I svært stor grad	13.1	11.1	12
I stor grad	29.1	26.1	27.5
I noen grad	39	36.5	37.7
I liten grad	9.4	9	9.2
I svært liten grad	6.1	7.7	7
Vet ikke/passar ikke	3.4	9.6	6.7
Lest forskningsrapporter eller lignende fagstoff			
I svært stor grad	12.1	12.9	12.6
I stor grad	26.9	28.4	27.7
I noen grad	39.7	34.9	37.1
I liten grad	9.9	11.1	10.5
I svært liten grad	7.3	7.3	7.3
Vet ikke/passar ikke	4.1	5.4	4.8

Tabell Q: Barnehagestyrere: I hvilken grad informeres det om barnehagen til foreldre med en annen språklig bakgrunn enn norsk (eller samisk i samiske områder)?

	Kommunal (n=409)	Privat (n=476)	Total (n=885)
Infomateriell på foreldrenes språk			
I svært stor grad	3.7	3.2	3.4
I stor grad	8.3	5.7	6.9
I noen grad	35.7	26.1	30.5
I liten grad	23	19.5	21.1
I svært liten grad	16.9	21.2	19.2
Ikke aktuelt for vår barnehage	12.5	24.4	18.9
Muntlig informasjon fra personalet			
I svært stor grad	35.9	37	36.5
I stor grad	40.1	30	34.7
I noen grad	12.2	13.2	12.8
I liten grad	3.2	3.6	3.4
I svært liten grad	1.5	1.5	1.5
Ikke aktuelt for vår barnehage	7.1	14.7	11.2
Muntlig informasjon ved hjelp av tolk			
I svært stor grad	11.2	5.5	8.1
I stor grad	27.6	10.3	18.3
I noen grad	28.9	22.5	25.4
I liten grad	11	13.7	12.4
I svært liten grad	6.4	16.2	11.6
Ikke aktuelt for vår barnehage	14.9	31.9	24.1

7. KARTLEGGING AV FORELDRESTØTTE

Tabell R: Barnehagestyrere: Samarbeider barnehagen med andre tjenester om foreldrestøttende tiltak?

	Kommunal (n=405)	Privat (n=470)	Total (n=875)
PPT			
Alltid	25.7	23	24.2
Ofte	35.8	30	32.7
Av og til	27.4	34.5	31.2
Sjelden	8.9	8.3	8.6
Aldri	2.2	4.3	3.3
Helsestasjon			
Alltid	18	12.8	15.2
Ofte	24.9	19.6	22.1
Av og til	39.3	38.5	38.9
Sjelden	13.1	20.4	17
Aldri	4.7	8.7	6.9
BUP			
Alltid	5.4	7.2	6.4
Ofte	8.4	6.8	7.5
Av og til	34.3	36.2	35.3
Sjelden	39	34.5	36.6
Aldri	12.8	15.3	14.2
Barnevernet			
Alltid	11.6	9.6	10.5
Ofte	16.5	13	14.6
Av og til	45.4	45.5	45.5
Sjelden	20.5	24.7	22.7
Aldri	5.9	7.2	6.6
Andre tjenester			
Alltid	7.2	6.6	6.9
Ofte	11.6	7.4	9.4
Av og til	35.3	31.7	33.4
Sjelden	28.9	35.5	32.5
Aldri	17	18.7	17.9